

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות \LaTeX ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דְבַר תְּקֻלָּה עַל יָדִי וְלֹא אֶכְשֹׁל
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְיִשְׁמַחוּ בִּי חֲבִירֵי וְלֹא אֹמֵר עַל טְהוֹר טָמֵא וְלֹא עַל
טָמֵא טְהוֹר וְלֹא עַל מִתֵּר אֶסּוּר וְלֹא עַל אֶסּוּר מִתֵּר וְלֹא יִכְשְׁלוּ חֲבִירֵי
בְּדַבֵּר הַלְכָּה וְאֶשְׁמַח בָּהֶם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כִּי יִי יִתֵּן חֲכָמָה מִפִּי דַעַת וְתְבוּנָה:
גַּל עֵינֵי וְאַבִּיטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרָתְךָ:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הִנְנִי רוֹצֶה לְלַמֹּד כְּדִי שֶׁיֵּבִיאֵנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֵׂה וְלִידי מִדּוֹת
יִשְׁרוֹת. וְלִידי דִיעַת הַתּוֹרָה. וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁא בְּרִיךְ
הוא וּשְׁכִינָתִיה בְּדַחֲלֵה וּרְחִימוּ. וְיֵהִי נֹעֵם יְהוָה אֱלֹהֵינוּ עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה
יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עָלֵינוּ וּמַעֲשֵׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָהוּ:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים. ב עירובין י פרקים. ג פסחים י פרקים.
ד חגיגה ג פרקים. ה ביצה ה פרקים. ו מועד קטן
ג פרקים. ז ראש השנה ד פרקים. ח יומא ה פרקים.
ט סוכה ה פרקים. י תענית ד פרקים. יא שקלים
ח פרקים. יב מגילה ד פרקים. בין הכל פ"ח פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא. שבת. ערובין. פסחים.
שקלים. יומא. סוכה. ביצה. ראש השנה. תענית. מגילה. מועד קטן.
חגיגה. ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת שתיים שהן ארבע בפנים ושתיים שהן
ארבע בחוץ. כיצד העני עומד בחוץ ובעל
הבית בפנים. פשט העני את ידו לפנים ונתן לתוך ידו
של בעל הבית. או שנטל מתוכה והוציא. העני חייב ובעל
הבית פטור. פשט בעל הבית את ידו לחוץ ונתן לתוך
ידו של עני. או שנטל מתוכה והכניס. בעל הבית חייב
והעני פטור. פשט העני את ידו לפנים ונטל בעל הבית
מתוכה. או שנתן לתוכה והוציא. שניהם פטורים. פשט
בעל הבית את ידו לחוץ ונטל העני מתוכה. או שנתן
לתוכה והכניס. שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה. עד שיתפלל.
לא יכנס אדם למרחץ. ולא לבורסקי. ולא לאכול ולא
לדון. ואם התחילו אין מפסיקין. מפסיקין לקריאת שמע.
ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה. שמא ישכח
ויצא. ולא הלבלר בקלמוסו. ולא יפלה את כליו. ולא
יקרא לאור הנר. באמת אמרו. החזן רואה היכן תיגזרות
קוראים. אבל הוא לא יקרא. כיוצא בו לא יאכל הזב עם
הזבה. מפני הרגל עברה:

ד ואלו מן ההלכות שאמרו בעלי חנניה (בן) חזקיה בן גוריון כשעלו לבקרו נמנו ורבו בית שמאי על בית הלל ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים אלא כדי שישורו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ו בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום ולא את הצמר ליזרה אלא כדי שיקלוט העין ובית הלל מתירין בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים אלא כדי שיצודו מבעוד יום ובית הלל מתירין:

ז בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו ואין מגביהין עליו אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ח בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן ולא כלים לכובס נכרי אלא כדי שיעשו מבעוד יום ובכללן בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נוהגין היו בית אבא שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת ושזין אלו ואלו שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר בצל וביצה אלא כדי שיצולו מבעוד יום אין נותנין פת לתנור עם חשכה ולא חררה על גבי

גַּחְלִים אֵלָא כְּדִי שִׁיקְרָמוּ פְּנִיָּה מִבְּעוּד יוֹם רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
(בֶּן יַעֲקֹב) אוֹמֵר כְּדִי שִׁיקְרוּם הַתַּחֲתוֹן שְׁלָה:

^א מִשְׁלָשְׁלִין אֶת הַפֶּסַח בַּתְּנוּרָה עִם חֲשִׁיכָה וּמֵאַחֲזִין אֶת
הָאוֹר בַּמְדוּרָה בֵּית הַמוֹקֵד וּבִגְבוּלֵין כְּדִי שֶׁתֵּאָחֲזוּ הָאוֹר
בְּרֶבֶן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר (אָף) בִּפְתָּחֵינָן כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדָלִיקִין וּבַמָּה אֵין מְדָלִיקִין אֵין מְדָלִיקִין לֹא
בְּלֶכֶשׁ וְלֹא בְּחוּסָן וְלֹא בְּכָלֶד וְלֹא בַּפְתִּילִת
הָאֵידִן וְלֹא בַּפְתִּילִת הַמְדָּבֶר וְלֹא בִירוּקָה שְׁעַל פְּנֵי
הַמַּיִם לֹא בַזֶּפֶת וְלֹא בַשְּׁעוּהָ וְלֹא בַשְּׁמֹן קִיק וְלֹא
בַשְּׁמֹן שְׂרָפָה וְלֹא בְּאַלְיָה וְלֹא בַחֲלָב נָחוּם הַמְדִי אוֹמֵר
מְדָלִיקִין בַּחֲלָב מִבְּשָׁל וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אַחַד מִבְּשָׁל
וְאַחַד שְׂאִינוּ מִבְּשָׁל אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ:

^ב אֵין מְדָלִיקִין בַּשְּׁמֹן שְׂרָפָה בְּיוֹם טוֹב רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אוֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין בְּעֵטְרֹן מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת וְחֻכָּמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים בַּשְּׁמֹן שְׁמֵשְׁמִין בַּשְּׁמֹן אֲגוּזִים
בַּשְּׁמֹן צְנוּנוֹת בַּשְּׁמֹן דָּגִים בַּשְּׁמֹן פִּקְעוֹת בְּעֵטְרֹן וּבִנְפֹט
רַבִּי טְרַפּוֹן אוֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין אֵלָא בַשְּׁמֹן זֵית בְּלֶבֶד:

^ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ אֵלָא פֶּשֶׁתָּן וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטְמֵא טוֹמֵאת אֱהָלִים אֵלָא פֶּשֶׁתָּן
פְּתִילִת הַבֶּגֶד שְׁקִפְלָה וְלֹא הַבֶּהָבָה רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר

טמאה ואין מדליקין בה. רבי עקיבא אומר טהורה
ומדליקין בה:

ד לא יקוב אדם שפופרת של ביצה. וימלאנה שמן ויתגנה
על פי הנר. בשביל שתהא מנטפת. אפילו היא של חרס.
ורבי יהודה מתיר. אבל אם חברה היוצר מתחלה מותר.
מפני שהוא כלי אחד. לא ימלא אדם קערה שמן ויתגנה
בצד הנר. ויתן ראש הפתילה בתוכה. בשביל שתהא
שואבת. ורבי יהודה מתיר:

ה המכבה את הנר. מפני שהוא מתירא. מפני גזים. מפני
לסטים. מפני רוח רעה. ואם בשביל החולה שיישן פטור.
כחם על הנר. כחם על השמן. כחם על הפתילה חייב.
ורבי יוסי פוטר בכלן. חוץ מן הפתילה מפני שהוא עושה
פחם:

ו על שלש עבירות נשים מתות בשעת לדתן. על שאינן
זהירות. בנדה. ובחלה. ובהדלקת הנר:

ז שלשה דברים צריך אדם לומר בתוך ביתו ערב שבת
עם חשכה. עשרתן. ערבתן. הדליקו את הנר. ספק
חשכה ספק אין חשכה. אין מעשרין את הודאי. ואין
מטבילין את הכלים. ואין מדליקין את הנרות. אבל
מעשרין את הדמאי. ומערבין. וטומנין את החמין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסְקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. נֹתֵנִין עָלֶיהָ תְּבִשִּׁיל.
בִּגְפָת וּבַעֲצִים. לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף. אוֹ עַד שְׁיִתֵּן
אֶת הָאֶפֶר. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא תְּבִשִּׁיל.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבִשִּׁיל. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים אֵף מַחְזִירִין:

ב תָּנֹור שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ
בֵּין מַעַל גָּבִיו. כֶּפֶח שֶׁהִסְקוּהוּ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא. הָרִי הוּא
כְּכִירִים. בִּגְפָת וּבַעֲצִים הָרִי הוּא כְּתָנֹור:

ג אֵין נֹתֵנִין בִּיצָה בְּצַד הַמִּיחָם בְּשָׁבִיל שְׁתַּגְלָגֵל. וְלֹא
יִפְקִיעָנָה בְּסוּדְרִים. וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר. וְלֹא יִטְמִינָנָה בְּחוּל
וּבְאֵבֶק דְּרָכִים. בְּשָׁבִיל שְׁתַּצָּלָה:

ד מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אֲנָשֵׁי טְבֵרְיָא. וְהֵבִיאוּ סֵלֹן שֶׁל צוֹנֵן לְתוֹךְ
אִמָּה שֶׁל חֲמִין. אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים. אִם בְּשִׁבְתָּ. כְּחֲמִין
שֶׁהוּחֲמוּ בְּשִׁבְתָּ. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׁתִּיָּה. וְאִם בְּיוֹם
טוֹב כְּחֲמִין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב. אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּמִתְרִין
בִּשְׁתִּיָּה. מוֹלִיֵּאֵר הַגְּרוּף שׁוֹתֵין הֵימָנוּ בְּשִׁבְתָּ. אֲנִטִּיכִי אֵף
עַל פִּי שְׁגֻרופָה אֵין שׁוֹתֵין מִמָּנָה:

ה הַמִּחָם שֶׁפָּנָהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן. בְּשָׁבִיל שְׁיִחֲמוּ. אָבֵל
נֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ. אוֹ לְתוֹךְ הַכּוֹס. כְּדִי לְהַפְשִׁירָן. הָאֵלֶּפֶס
וְהַקֹּדֶרֶה שֶׁהֵעֲבִירָן מִרְתָּחִין. לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן תְּבִלִּין. אָבֵל

נותן הוא לתוך הקערה. או לתוך התמחוי. רבי יהודה
אומר לכל הוא נותן. חוץ מדבר שיש בו חמץ וציר:

אין נותנין כלי תחת הגר לקבל בו את השמן. ואם נתנו
מבעוד יום מתר. ואין נאותין ממנו לפי שאינו מן המוכן.
מטלטלין גר חדש. אבל לא ישן. רבי שמעון אומר כל
הגרות מטלטלין חוץ מן הגר הדולק בשבת. נותנין כלי
תחת הגר לקבל נצוצות. ולא יתן לתוכו מים מפני שהוא
מכבה:

פרק ד

במה טומנין ובמה אין טומנין. אין טומנין לא בגפת.
ולא בזבל. ולא במלח. ולא בסיד. ולא בחול. בין
לחים ובין יבשים. לא בתבן. ולא בזגים. ולא במוכים.
ולא בעשבים בזמן שהן לחים. אבל טומנין בהן כשהן
יבשין. טומנין בכסות. ובפירות. בכנפי יונה. ובנסורת
של חרשים. ובנעורת של פשתן דקה. רבי יהודה אוסר
בדקה ומתיר בגסה:

טומנין בשלחין. ומטלטלין אותן. בגזי צמר. ואין
מטלטלין אותן. כיצד הוא עושה. נוטל את הכסוי והן
נופלות. רבי אלעזר בן עזריה אומר קפה מטה על צדה
ונוטל. שמא יטול ואינו יכול להחזיר. וחכמים אומרים
נוטל ומחזיר. לא כשהו מבעוד יום. לא יכסנו משתחשך.

כִּסְהוּ וְנִתְגַּלָּהּ מִתֵּר לְכִסּוֹתָיו מִמֶּלֶא אֶת הַקִּיתוֹן וְנוֹתָן
לְתַחַת הַכֶּרֶ אוֹ תַּחַת הַכֶּסֶת:

פרק ה

בַּמָּה בַּהֶמָּה יוֹצְאָהּ וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ יוֹצֵא הַגָּמֶל
בְּאַפְסָר וְנֹאקָה בְּחָטָם וְלִבְדָּקִים בְּפֶרוֹמְכִיָּא
וְסוֹס בְּשִׁיר וְכֹל בְּעֵלֵי הַשִּׁיר יוֹצְאִים בְּשִׁיר וְנִמְשָׁכִים
בְּשִׁיר וּמִזִּין עָלֶיהֶן וְטוֹבְלִין בַּמָּקוֹמָן:

^ב חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁהִיא קְשׁוּרָה לוֹ זָכָרִים
יוֹצְאִין לְבוֹבִין רַחֲלוֹת יוֹצְאוֹת שְׁחוּזוֹת כְּבוֹלוֹת וְכַבּוּנוֹת
הָעֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכֶלֶן חוּץ מִן
הַרְחֵלִין הַכְּבוּנוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עֲזִים יוֹצְאוֹת צְרוּרוֹת
לִיָּבֶשׁ אֲבָל לֹא לַחֲלָב:

^ג וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָהּ לֹא יֵצֵא גָמֶל בְּמִטּוֹטְלָתָּהּ לֹא עֶקֶד
וְלֹא רָגוּל וְכֵן שָׂאֵר כָּל הַבְּהֵמוֹת לֹא יִקְשׁוּר גָּמְלִים זֶה
בְּזֶה וְיִמְשׁוּךְ אֲבָל מִכְנִיס חֲבָלִים לְתוֹךְ יָדוֹ וְיִמְשׁוּךְ וּבִלְבַד
שֶׁלֹא יִכְרוֹךְ:

^ד אֵין חֲמוֹר יוֹצֵא בְּמִרְדַּעַת בְּזִמָּן שֶׁאֵינָה קְשׁוּרָה לוֹ וְלֹא
בְּזוּג אֶף עַל פִּי שֶׁהוּא פָקוּק וְלֹא בְּסֶלֶם שֶׁבְּצוּאָרוֹ וְלֹא
בְּרִצּוּעָה שֶׁבְּרָגְלוֹ וְאֵין הַתְּרַנְגּוּלִין יוֹצְאִין בְּחוּטִין וְלֹא
בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרָגְלֵיהֶם וְאֵין הַזָּכָרִים יוֹצְאִין בְּעִגְלָה שֶׁתַּחַת
הָאֵלֶּיָּה שְׁלֶהֶן וְאֵין הַרְחֵלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת וְאֵין הָעֵגֶל

יוצא בגימזון. ולא פרה בעזר הקופד. ולא ברצועה שבין
קרניה. פרתו של רבי אלעזר בן עזריה היתה יוצאה
ברצועה שבין קרניה. שלא ברצון חכמים:

פרק ו

במה אשה יוצאה. ובמה אינה יוצאה. לא תצא אשה
לא בחוטי צמר. ולא בחוטי פשתן. ולא ברצועות
שבראשה. ולא תטבול בהן עד שתתרחם. ולא בטוטפת.
ולא בסנבוטין בזמן שאינן תפורין. ולא בכבול לרשות
הרבים. ולא בעיר של זהב. ולא בקטלא. ולא בגזמים. ולא
בטבעת שאין עליה חותם. ולא במחט שאינה נקובה.
ואם יצאה אינה חייבת חטאת:

ב לא יצא האיש בסנדל המסמר. ולא ביחיד בזמן שאין
ברגלו מכה. ולא בתפלין. ולא בקמיע בזמן שאינה מן
הממחה. לא בשריון. ולא בקסדא. ולא במגפים. ואם
יצא אינו חייב חטאת:

ג לא תצא אשה במחט הנקובה. ולא בטבעת שיש
עליה חותם. ולא בכוליארא. ולא בכובלת. ולא בצלוחית
של פלייטון. ואם יצאה חייבת חטאת. דברי רבי מאיר.
וחכמים פוטרין בכובלת ובצלוחית של פלייטון:

ד לא יצא האיש לא בסיף. ולא בקשת. ולא בתריס. ולא
באלה. ולא ברומח. ואם יצא חייב חטאת. רבי אליעזר

אומר תכשיטין הן לו וחכמים אומרים אינן אלא לגנאי.
שנאמר וכתתו חרבותם לאתים וחניתותיהם למזמרות.
לא ישא גוי אל גוי חרב ולא ילמדו עוד מלחמה. בירית
טהורה ויוצאים בה בשבת. כבלים טמאין ואין יוצאין
בהן בשבת:

^ה יוצאת אשה בחוטי שער בין משלה בין משל חברתה.
בין משל בהמה בטוטפת ובסנבוטין בזמן שהם תפורין.
בכבול ובפאה נכרית לחצר. במזוך שבאזנה ובמזוך
שבסנדלה ובמזוך שהתקינה לנדתה. בפלפל ובגרגיר
מלח. ובכל דבר שתתן לתוך פיה. ובלבד שלא תתן
לכתחלה בשבת. ואם נפל לא תחזיר. שן תותבת. ושן
של זזה. רבי מתיר. וחכמים אוסרים:

^ו יוצאין בסלע שעל הצינית. הבנות (קטנות). יוצאות
בחוטין. ואפילו בקסמין שבאזניהם. ערביות יוצאות
רעולות. ומדינות פרופות. וכל אדם. אלא שדברו חכמים
בהוה:

^ז פורפת על האבן. ועל האגוז. ועל המטבע. ובלבד שלא
תפרוץ לכתחלה בשבת:

^ח הקטע יוצא בקב שלו. דברי רבי מאיר. ורבי יוסי אוסר.
ואם יש לו בית קבול פתותים טמא. סמוכות שלו טמאין.
מדרס. ויוצאין בהן בשבת. ונכנסין בהן בעזרה. כסא

וּסְמוּכוֹת שֶׁלֹּא טִמְאִין מִדֶּרֶס. וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת. וְאֵין נִכְנָסִין בָּהֶן בַּעֲזָרָה. אֲנֻקְטְמִין טְהוּרִים. וְאֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן:

ט הַבָּנִים יוֹצֵאִים בְּקִשְׁרִים. וּבְנֵי מַלְכִּים בְּזוּגִין. וְכָל אָדָם. אֲלֵא שֶׁדִּבְּרוּ חֲכָמִים בַּהֲוֹנָה:

י יוֹצֵאִין בְּבִיצַת הַחֲרָגוֹל. וּבִשְׁן שׁוּעַל. וּבִמְסַמֵּר מִן הַצְּלוּב. מִשּׁוּם רְפוּאָה. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵף בַּחֹל אֲסוּר. מִשּׁוּם דְּרָכֵי הָאֱמוּרִי:

פרק ז

כָּלִל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת. כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. אֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא חֲטָאת אַחַת. הַיּוֹדֵעַ עֵקֶר שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. חַיִּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת. הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא שַׁבָּת. וְעֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה. בְּשַׁבָּתוֹת הִרְבָּה. חַיִּיב עַל כָּל אֶב מְלָאכָה וּמְלָאכָה. הָעוֹשֶׂה מְלָאכוֹת הִרְבָּה מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת. אֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא חֲטָאת אַחַת:

כא אָבוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חָסֵר אַחַת. הַזּוֹרֵעַ. וְהַחוֹרֵשׁ. וְהַקּוֹצֵר. וְהַמַּעֲמֵר. הַדֹּשׁ. וְהַזּוֹרֵה. הַבוֹרֵר. הַטּוֹחֵן. וְהַמְרַקֵּד. וְהַלֵּשׁ. וְהַאֹפֶה. הַגּוֹזֵז אֶת הַצֶּמֶר. הַמְּלַבֵּנוֹ. וְהַמִּנְפֵּצוֹ. וְהַצּוֹבְעוֹ. וְהַטּוֹוֶה. וְהַמְסִיד. וְהָעוֹשֶׂה שְׁתֵּי בִּתֵּי גִירִין. וְהַאֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין. וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין. וְהַקּוֹשֵׁר. וְהַמְתִּיר. וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תַּפְּרוֹת. הַקּוֹרֵעַ עַל מְנַת לְתַפּוֹר

שְׁתֵּי תַפְּירוֹת־הַצֵּד צָבִי־הַשּׁוֹחֲטִין וְהַמִּפְשִׁיטִין הַמּוֹלְחוֹ
וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ וְהַמּוֹחֲקוֹ וְהַמַּחֲתָכוֹ הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי
אוֹתִיּוֹת וְהַמּוֹחֵק עַל מְנַת לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת הַבּוֹנֶה
וְהַסּוֹתֵר הַמְּכַבֶּה וְהַמְּבַעֵר הַמְּכֶה בַּפְּטִישׁ הַמוֹצִיא
מִרְשׁוֹת לִרְשׁוֹת הָרִי אֱלוֹ אֲבוֹת מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר
אַחַת:

ג וְעוֹד כָּלֵל אַחֵר אָמְרוּ כָּל הַכָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וּמַצְנִיעִין
כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשֶּׁבֶת חֵיִיב עָלָיו חֲטָאֵת וְכָל שְׂאִינוֹ
כָּשֶׁר לְהַצְנִיעַ וְאִין מַצְנִיעִין כְּמוֹהוּ וְהוֹצִיאוּ בַשֶּׁבֶת אִינוֹ
חֵיִיב אֱלָא הַמַּצְנִיעַ:

ד הַמוֹצִיא תָּבֵן כְּמֵלֶא פִי פָּרָה עֵצָה כְּמֵלֶא פִי גָמֶל
עֶמֶר כְּמֵלֶא פִי טָלָה עֹשְׁבִים כְּמֵלֶא פִי גְדִי עָלִי שׁוֹם
וְעָלִי בְּצָלִים לַחִים כְּגִרּוּגָרֶת יְבֵשִׁים כְּמֵלֶא פִי גְדִי וְאִין
מַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי שְׁלֹא שׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן הַמוֹצִיא
אוֹכְלִים כְּגִרּוּגָרֶת חֵיִיב וּמַצְטָרְפִין זֶה עִם זֶה מִפְּנֵי
שְׁשׁוּוּ בְּשִׁיעוּרֵיהֶן חוּץ מִקְלִיפֵיהֶן וְגִרְעִינֵיהֶן וְעוֹקְצִיהֶן
וְסוֹכֵן וּמִרְסָנִין רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר חוּץ מִקְלִיפֵי עֲדָשִׁים
שֶׁמֶת בְּשִׁלּוֹת עֲמֵהֶן:

פרק ח

הַמוֹצֵיא יֵזֵן כְּדֵי מְזִיגַת הַכּוֹס. חֵלֶב כְּדֵי גְמִיעָה. דְּבִשׁ
כְּדֵי לִיתֵן עַל הַפֶּתִית. שֶׁמֶן כְּדֵי לְסוּף אֶבֶר
קָטָן. מִים כְּדֵי לְשׁוֹף בָּהֶם אֶת הַקִּילּוֹר. וּשְׂאֵר כָּל הַמְשָׁקִין
בְּרַבִּיעִית. וְכָל הַשּׁוֹפְכִין בְּרַבִּיעִית. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
כֹּלֵן בְּרַבִּיעִית. וְלֹא אָמְרוּ כָּל הַשִּׁיעוּרִין הֵלָלוּ. אֶלָּא
לְמַצְנִיעִיהֶן:

^ב הַמוֹצֵיא חֵבֶל כְּדֵי לַעֲשׂוֹת אֶזֶן לְקָפָה. גָּמִי כְּדֵי לַעֲשׂוֹת
תְּלָאִי לְנֶפֶה וְלִכְבָּרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי לְטוֹל מִמֶּנּוּ
מִדַּת מְנַעַל לְקָטָן. נֵיִיר כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו קֶשֶׁר מוֹכְסִין.
וְהַמוֹצֵיא קֶשֶׁר מוֹכְסִין חֵיִיב. נֵיִיר מַחוּק כְּדֵי לְכַרוֹץ עַל
פִּי צְלוּחִית קֶטְנָה שֶׁל פְּלִיטוֹן:

^ג עוֹר כְּדֵי לַעֲשׂוֹת קָמִיעַ. קֶלֶף כְּדֵי לְכַתּוֹב עָלָיו פְּרָשָׁה
קֶטְנָה שֶׁבִּתְּפִלִּין. שְׁהִיא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל. (דּוֹכְסוֹסְטוֹס כְּדֵי
לְכַתּוֹב מְזוּזָה.) דִּין כְּדֵי לְכַתּוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת. כָּחוֹל כְּדֵי
לְכַחוֹל עֵין אַחַת:

^ד דָּבֶק כְּדֵי לִתֵּן בְּרֹאשׁ הַשֶּׁבִּשְׁבֶּת. זָפֶת וְגַפְרִית כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת נֶקֶב. שַׁעוּה כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי נֶקֶב קָטָן. חֲרִסִּית
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדֵי
לַעֲשׂוֹת פֶּטְפוּט. סוֹבִין כְּדֵי לִתֵּן עַל פִּי כּוֹר שֶׁל צוֹרְפֵי זָהָב.
סִיד כְּדֵי לְסוּד אֶצְבַּע קֶטְנָה שֶׁבִּבְנוֹת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כְּדֵי לַעֲשׂוֹת כִּלְכּוֹל. רַבִּי נַחֲמִיא אוֹמֵר כְּדֵי לְסוּד אֲנָדִיפִי:

ה' אָדָמָה כְּחוֹתָם הַמְרָצוּפִין. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים
 אֹמְרִים כְּחוֹתָם הָאִיגְרוֹת. זָבֵל וְחוֹל הִדֵּק כְּדִי לְזַבֵּל קָלַח
 שֶׁל כְּרוּב. דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֲכָמִים אֹמְרִים כְּדִי לְזַבֵּל
 כְּרִישָׁא. חוֹל הֶגֶס כְּדִי לִתֵּן עַל מְלֵא כַף סִיד. קִנָּה כְּדִי
 לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס. וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרָסָס. כְּדִי לְבָשֵׁל בּוֹ
 בִיצָה קָלָה שְׁבִייעִים. טְרוּפָה וְנִתּוּנָה בְּאַלְפָס:

י' עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּדָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
 מִמֶּנּוּ חֵף. זְכוּכִית כְּדִי לִגְרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶפֶר. צְרוֹר אוֹ
 אֶבֶן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר כְּדִי
 לְזָרוֹק בְּבִהמָה:

י' חֶרֶס כְּדִי לִתֵּן בֵּין פָּצִים לְחִבְרֵיו. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
 מֵאִיר אוֹמֵר כְּדִי לְחַתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
 כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֵף עַל פִּי שְׁאִין
 רְאִיָּה לְדַבֵּר זָכַר לְדַבֵּר. שְׁנֵאמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ חֶרֶשׁ
 לְחַתּוֹת אֵשׁ מִיָּקוֹד. אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה. וְלִחְשׁוֹף
 מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא כנדה שנאמר תזרם כמו דוה צא תאמר לו מה נדה מטמאה במשא אף עבודה זרה מטמאה במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה שנאמר דרך אניה בלב ים מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים שזורעין בתוכה חמשה זרעונין ארבעה בארבע רוחות הערוגה ואחד באמצע שנאמר כי כארץ תוציא צמחה וכגנה זרועיה תצמיח זרעה לא נאמר אלא זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה שנאמר היו נבונים לשלשת ימים מנין שמרחיצין את המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם בואבים מנין שקושרין לשון של זהורית בראש שער המשתלח שנאמר אם יהיו חטאיכם בשנים בשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים אף על פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר שנאמר ותבא כמים בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה תבלין כדי לתבל ביצה קלה ומצטרפין זה עם זה קליפי אגוזים קליפי רמונים איסטיס ופואה כדי לצבוע בהן בגד

קִטָּן בְּסִבְכָּהּ מִי רִגְלִים נָתַר וּבֹרִית קְמוּלִיא וְאַשְׁלָג
כְּדִי לִכְבֵּס בָּהֶן בָּגַד קִטָּן בְּסִבְכָּה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כְּדִי
לְהַעֲבִיר עַל הַכֶּתֶם:

י פִּלְפֹּלֶת כָּל שֶׁהוּא וְעֵטָרָן כָּל שֶׁהוּא מִיָּנִי בְּשָׁמִים וּמִיָּנִי
מִתְּכוּת כָּל שֶׁהוּא מֵאֲבָנֵי הַמִּזְבֵּחַ וּמֵעֵפֶר הַמִּזְבֵּחַ מִקֶּק
סָפְרִים וּמִקֶּק מִטְּפָחוֹתֵיהֶם כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִים אוֹתָן
לְגֻזָּנוֹן רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַמוֹצִיא מִמֶּשֶׁמֶשִׁי עֲבוּדָת
אֱלִילִים כָּל שֶׁהוּא שְׁנֵאָמֵר וְלֹא יִדְבֵּק בִּידָד מְאוּמָה מִן
הַחֶרֶם:

י הַמוֹצִיא קֶפֶת הָרוֹכֵלִין אִף עַל פִּי שֵׁישׁ בָּה מִיָּנִין
הַרְבֵּה אֵינּוּ חַיִּיב אֲלָא חֲטָאת אַחַת זֶרְעוֹנִי גְּנֵה פָחוֹת
מִכְּרוֹגֶרֶת רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בְּתִירָה אוֹמֵר חֲמִשָּׁה זֶרַע
קְשׁוּאִין שָׁנִים זֶרַע דְּלוּעִין שָׁנִים זֶרַע פּוֹל הַמְצָרִי שָׁנִים
חֲגָב חֵי (טְהוֹר) כָּל שֶׁהוּא מֵת כְּרוֹגֶרֶת צְפוּרֶת כְּרָמִים
בֵּין חֵיה בֵּין מֵתָה כָּל שֶׁהוּא שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתָה לְרְפוּאָה
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הַמוֹצִיא חֲגָב חֵי טָמֵא כָּל שֶׁהוּא
שְׂמֻצָּנִיעִין אוֹתוֹ לִקְטָן לְשִׁחוּק בּוֹ:

פרק י

הַמְצִינֵעַ לְזֶרַע וְלְדוֹגְמָא וְלִרְפוּאָה וְהוֹצִיאוּ בְשַׁבָּת חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו אֲלָא כְּשִׁיעוּרוֹ חֲזַר וְהִכְנִיסוּ אֵינוֹ חַיִּיב אֲלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

^ב הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְּנָן עַל הָאֶסְקָפָה בֵּין שְׁחֹזַר וְהוֹצִיֶּאֱן בֵּין שֶׁהוֹצִיֶּאֱן אַחֵר פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁלֹּא עָשָׂה מְלָאכְתּוֹ בְּבֵת אַחַת קָפָה שֶׁהִיא מְלֵאָה פִּירוֹת וְנִתְּנָה עַל אֶסְקָפָה הַחִיצוֹנָה אִף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבַּחוּץ פָּטוּר עַד שִׁיּוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

^ג הַמוֹצִיא בֵּין בֵּימֵינוֹ בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ בְּתוֹךְ חִיקוֹ אוֹ עַל כֶּתֶפוֹ חַיִּיב שְׁכֹן מִשָּׂא בְּנֵי קָהֶת כְּלֹאֲחֵר יָדוֹ בְּרָגְלוֹ בִּפְיוֹ וּבִמְרָקוֹ בְּאָזְנוֹ וּבִשְׁעָרוֹ וּבַפּוֹנְדָתוֹ וּפִיָּה לְמָטָה בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוֹקוֹ וּבִשְׁפַת חִלּוֹקוֹ בְּמַנְעָלוֹ בְּסַנְדָּלוֹ פָּטוּר שֶׁלֹּא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיֶּאֱן:

^ד הַמִּתְכַּוֵּין לְהוֹצִיא לְפָנָיו וּבָא לוֹ לְאַחֲרָיו פָּטוּר לְאַחֲרָיו וּבָא לוֹ לְפָנָיו חַיִּיב בְּאַמַּת אָמְרוֹ הָאִשָּׁה הַחוֹגֶרֶת בְּסִינֵר בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ חַיִּיבֶת שְׁכֹן רָאוּי לְהִיּוֹת חוֹזֵר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף מִקְבְּלֵי פֶתַקִּין:

^ה הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרָבִים חַיִּיב הוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם פָּטוּרִין לֹא יָכוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ וְהוֹצִיאָוהוּ שְׁנַיִם חַיִּיבִין וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר הַמוֹצִיא אוֹכְלִין פָּחוֹת מִכְּשִׁיעוּר בְּכָלִי:

פֶּטוּר אֶף עַל הַכְּלִי שֶׁהַכְּלִי טָפְלָה לוֹ אֶת הַחֵי בַּמָּטָה.
 פֶּטוּר אֶף עַל הַמָּטָה שֶׁהַמָּטָה טָפְלָה לוֹ אֶת הַמֵּת בַּמָּטָה
 חַיִּיב וְכֵן כְּזֵית מִן הַמֵּת וְכֵזֵית מִן הַנְּבִלָה וְכַעֲדָשָׁה מִן
 הַשָּׂרֵץ חַיִּיב וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר:

י הַנּוֹטֵל צִפְרָנָיו זֶה בְּזוֹ אוֹ בְּשָׁנָיו וְכֵן שְׁעָרוֹ וְכֵן שְׁפָמוֹ
 וְכֵן זָקְנוֹ וְכֵן הַגּוֹדֶלֶת וְכֵן הַכוֹחֶלֶת וְכֵן הַפּוֹקֶסֶת רַבִּי
 אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב וַחֲכָמִים אוֹסְרִין מִשּׁוּם שְׁבוּת הַתּוֹלֵשׁ
 מֵעֵצִין נָקוֹב חַיִּיב וְשֹׁאֵינוֹ נָקוֹב פֶּטוּר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן פּוֹטֵר
 בִּזְהָ וּבִזְהָ:

פרק יא

הַזּוֹרֵק מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת הָרַבִּים מִרְשוֹת הָרַבִּים
 לְרְשוֹת הַיָּחִיד חַיִּיב מִרְשוֹת הַיָּחִיד לְרְשוֹת
 הַיָּחִיד וְרְשוֹת הָרַבִּים בְּאִמְצָע רַבִּי עֲקִיבָא מַחֲיִיב
 וַחֲכָמִים פּוֹטְרִין:

ב כִּיצַד שְׁתֵּי גְזוּזָטְרָאוֹת זֶה כְּנֶגֶד זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים
 הַמוֹשִׁיט וְהַזּוֹרֵק מִזֶּה לָזֶה פֶּטוּר הָיוּ שְׁתֵּיהֶן בְּדִיּוֹטָא אַחַת
 הַמוֹשִׁיט חַיִּיב וְהַזּוֹרֵק פֶּטוּר שֶׁכֵּךְ הָיְתָה עֲבוֹדַת הַלְוִיִּם
 שְׁתֵּי עֲגָלוֹת זֶה אַחֵר זֶה בְּרְשוֹת הָרַבִּים מוֹשִׁיטִין הַקָּרְשִׁים
 מִזֶּה לָזֶה אֲבָל לֹא זוֹרְקִין חוּלִית הַבּוֹר וְהַסֹּלַע שֶׁהֵן גְּבוּהִין
 עֹשֶׂהָ וְרַחֲבָן אֲרֻבָּעָה הַנּוֹטֵל מֵהֶן וְהַנּוֹתֵן עַל גִּבָּן חַיִּיב
 פָּחוֹת מִכֵּן פֶּטוּר:

ג' הזורק ארבע אמות בפתל. למעלה מעשרה טפחים.
 בזורק באויר. למטה מעשרה טפחים. בזורק בארץ.
 הזורק בארץ ארבע אמות חייב זרק לתוך ארבע אמות.
 ונתגלגל חוץ לארבע אמות פטור. חוץ לארבע אמות.
 ונתגלגל לתוך ארבע אמות חייב:

ד' הזורק בים ארבע אמות פטור. אם היה רקק מים
 וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק לתוכו ארבע אמות
 חייב. וכמה הוא רקק מים. פחות מעשרה טפחים. רקק
 מים וירשות הרבים מהלכת בו. הזורק בתוכו ארבע
 אמות חייב:

ה' הזורק מן הים ליבשה. ומן היבשה לים. ומן הים
 לספינה. ומן הספינה לים. ומן הספינה לחברתה. פטור.
 ספינות קשורות זו בזו. מטלטלין מזו לזו. אם אינן
 קשורות. אף על פי שמקפות. אין מטלטלין מזו לזו:

ו' הזורק ונזכר לאחר שייצתה מידו. קלטה אחר. קלטה
 כלב. או שנשרפה. פטור. זרק לעשות חבורה. בין באדם.
 ובין בבבהמה. ונזכר עד שלא נעשית חבורה פטור. זה
 הכלל. כל חייבי חטאות אינן חייבין. עד שתהא תחלתן
 וסופן שגגה. תחלתן שגגה וסופן זדון. תחלתן זדון וסופן
 שגגה. פטורין עד שתהא תחלתן וסופן שגגה:

פרק יב

הבונה • כִּמָּה יִבְנֶה וִיְהֵא חַיִּיב. הַבּוֹנֶה כָּל שֶׁהוּא •
וְהַמְסִיתָ • וְהַמָּכָה בַּפֶּטִישׁ • וּבַמַּעֲצָד • וְהַקּוֹדֵחַ
כָּל שֶׁהוּא • חַיִּיב. זֶה הַכָּלִל • כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה וּמְלָאכָתוֹ
מִתְקַיֵּימָת בְּשַׁבָּת • חַיִּיב. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
אִף הַמָּכָה בַּקּוֹרְנָס עַל הַסֵּדֶן בְּשַׁעַת מְלָאכָה חַיִּיב. מִפְּנֵי
שֶׁהוּא כַּמֶּתֶקֶן מְלָאכָה:

^א הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא • הַמְנַבֵּשׁ • וְהַמְקַרְסֵם • וְהַמְזָרֵר כָּל
שֶׁהוּא • חַיִּיב. הַמְלַקֵּט עֵצִים • אִם לְתֵקֶן כָּל שֶׁהוּא • אִם
לְהַסִּיק כְּדֵי לְבַשֵּׁל בִּיצָה קֹלֶה • הַמְלַקֵּט עֲשָׂבִים • אִם לְתֵקֶן
כָּל שֶׁהוּא • אִם לְבַהֲמָה • כִּמְלֵא פִי גְדִי:

^ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • בֵּין בִּימִינוֹ • בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ • בֵּין מִשֵּׁם
אֶחָד • בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת • בֵּין מִשְׁתֵּי סִמְמָנוֹת • בְּכָל לָשׁוֹן
חַיִּיב. אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא חִיְבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא מִשּׁוּם
רוּשָׁם • שֶׁכַּךְ הָיוּ כּוֹתְבִין עַל קֶרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן • לִידַע אִיזוֹ בֶּן
זוּגוֹ • אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) מְצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם גָּדוֹל • שֵׁם
מִשְׁמָעוֹן וּשְׁמוּאֵל • נַח מִנְחוֹר • דָּן מִדְּנִיאֵל • גָּד מִגְּדִיאֵל:

^ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד • חַיִּיב. כָּתַב בְּדִיּוֹ •
בְּסֵם • בְּסִקְרָא • בְּקוּמוֹס • וּבְקִנְקִנְתּוֹס • וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא
רוּשָׁם • עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זָוִיּוֹת • וְעַל שְׁנֵי לוּחֵי פִנְקָס • וְהוּן
נִהְיִין זֶה עִם זֶה חַיִּיב. הַכּוֹתֵב עַל בִּשְׁרוֹ חַיִּיב. הַמְסִיר
עַל בִּשְׁרוֹ • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַחֲיִיב חֲטָאֵת • וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה' כתב במשקין. במי פירות. באבב דרכים. באבב הסופרים. ובכל דבר שאינו מתקיים. פטור. לאחר ידו. ברגלו. בפיו. ובמרפיקו. כתב אות אחת סמוך לכתב. וכתב על גבי כתב. נתפון לכתוב ח"ת וכתב שני זי"ן. אחת בארץ ואחת בקורה. כתב על שתי כותלי הבית. על שני דפי פנקס. ואין נהגין זה עם זה. פטור. כתב אות אחת נוטריקון. רבי יהושע בן בתירא מחייב וחכמים פוטרין:

י' הכותב שתי אותיות בשתי העלמות. אחת שחרית ואחת בין הארבעים. רבן גמליאל מחייב וחכמים פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת על האריגה חייב. וחכמים אומרים בין בתחלה בין בסוף שיעורו שני חוטין:

ב' העושה שתי בתי גירין. בגירין. בקירוס. בגפה. בכברה. ובסל חייב. והתופר שתי תפירות. והקורע על מנת לתפור שתי תפירות:

ג' הקורע בחמתו. ועל מתו. וכל המקלקלן פטורין. והמקלקל על מנת לתקן. שיעורו כמתקן:

ד' שיעור המלבן. והמנפץ. והצובע. והטווה. כמלא רוחב הסיט כפול. והאורג שני חוטין. שיעורו כמלא הסיט:

ה רבי יהודה אומר. הצד צפור למגדל. וצבי לבית.
חייב. וחכמים אומרים. צפור למגדל. וצבי לבית. ולחצר
ולביבין. רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל הביבין
שוין. זה הכלל. כל המחסר צידה פטור. ושאינו מחסר
צידה חייב:

י צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו. חייב. נעלו שנים
פטורין. לא יכול אחד לנעול. ונעלו שנים. חייבין. ורבי
שמעון פוטר:

י יושב האחד על הפתח ולא מלאהו. יושב השני ומלאהו.
השני חייב. יושב הראשון על הפתח ומלאהו. ובא השני
וישב בצדו. אף על פי שעמד הראשון והלך לו. הראשון
חייב. והשני פטור. הא למה זה דומה. לנועל את ביתו
לשמרו. ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שמנה שרצים האמורים בתורה. הצדן והחובל בהן
חייב. ושאר שקצים ורמשים. החובל בהן פטור.
הצדן לצורך. חייב. ושלא לצורך. פטור. חיה ועוף
שברשותו. הצדן פטור. והחובל בהן. חייב:

ב אין עושין הילמי בשבת. אבל עושה הוא את מי מלח.
וטובל בהן פתו. ונותן לתוך התבשיל. אמר רבי יוסי.

והלא הוא הילמי בין מרבה ובין מועט ואלו הן מי מלח
המתרין נותן שמן בתחלה לתוך המים או לתוך המלח:

^ג אין אוכלין איזוב יון בשבת לפי שאינו מאכל בריאים.
אבל אוכל הוא את יועזר ושזתה אבוב רועה כל
האוכלין אוכל אדם לרפואה וכל המשקין שזתה חוץ
ממי דקלים וכוס עקרים מפני שהן לירוקה אבל שזתה
הוא מי דקלים לצמא וסד שמן עקרין שלא לרפואה:

^ד החושש בשניו לא יגמע בהן את החמץ אבל מטביל
הוא כדרכו ואם נתרפא נתרפא החושש במתניו לא
יסוד יין וחמץ אבל סד הוא את השמן ולא שמן ורד.
בני מלכים סכין שמן ורד על מכותיהן שכן דרכם לסוד
בחול רבי שמעון אומר כל ישראל בני מלכים הם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כך הוא חייב
על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול להתירו
באחת מידי אין חייבין עליו:

^ה יש לך קשרים שאין חייבין עליהן כקשר הגמלין
וכקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבבא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות יין
ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר

קוֹשְׁרִין לִפְנֵי הַבֵּהמָה· בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵצֵא· קוֹשְׁרִין דְּלִי
בְּפִסְקִיָּא· אָבֵל לֹא בְּחֶבֶל· רַבִּי יְהוּדָה מְתִיר· כָּלֵל אָמַר
רַבִּי יְהוּדָה· כָּל קֶשֶׁר שְׁאִינוֹ שֶׁל קִימָא· אֵין חֵיִיבִין עָלָיו:

^א מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים· אֶפִּילוּ אַרְבָּעָה וַחֲמִשָּׁה פְּעָמִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִלִּילֵי שַׁבָּת לְשַׁבָּת· אָבֵל לֹא מְשַׁבֵּת
לְמוֹצָאֵי שַׁבָּת· רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מְקַפְּלִין אֶת הַכֵּלִים·
וּמְצִיעִין אֶת הַמְטוֹת מִיוֹם הַכַּפּוּרִים לְשַׁבָּת· וְחֹלְבֵי שַׁבָּת
קֹרְבִין בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים· (אָבֵל לֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים
בְּשַׁבָּת)· רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא שֶׁל שַׁבָּת קֹרְבִין בְּיוֹם
הַכַּפּוּרִים· וְלֹא שֶׁל יוֹם הַכַּפּוּרִים קֹרְבִין בְּשַׁבָּת:

פרק טז

כָּל כְּתָבֵי הַקֹּדֶשׁ· מְצִילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה· בֵּין שְׁקוּרִין
בֶּהֱן· וּבֵין שְׁאִין קוּרִין בֶּהֱן· וְאֵף עַל פִּי שְׁכֶתוּבִים בְּכָל
לְשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה· וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוּרִין בֶּהֱם· מִפְּנֵי בְטוּל
בֵּית הַמִּדְרָשׁ· מְצִילִין תִּיק הַסֵּפֶר עִם הַסֵּפֶר· וְתִיק הַתְּפִלִּין
עִם הַתְּפִלִּין· וְאֵף עַל פִּי שֵׁשׁ בְּתוֹכָן מְעוֹת· וְלֵהִיכֵן מְצִילִין
אוֹתָן· לְמַבּוּי שְׁאִינוֹ מְפָלֵשׁ· בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמַפְלָשׁ:

^ב מְצִילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· הָרָאוּי לְאָדָם לְאָדָם· הָרָאוּי
לְבֵהמָה לְבֵהמָה· בִּיצֵד· גִּפְלָה דְּלִיקָה בְּלִילֵי שַׁבָּת· מְצִילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת· בְּשַׁחֲרִית מְצִילִין מְזוֹן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת·

בַּמִּנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לְעוֹלָם מִצִּילִין
מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

א מִצִּילִין סֵל מֵלֹא כִכְרוֹת. וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת. וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה. וְחֻבִּית שֶׁל יִין. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וְאִם הָיוּ פְּקָחִין. עוֹשִׂין עִמּוֹ חֲשָׁבוֹן אַחֵר
הַשָּׁבֶת. לְהִיכֵן מִצִּילִין אוֹתָן. לְחַצֵּר הַמְּעוֹרְבֶת. בֵּין בְּתִירָא
אוֹמֵר אֵף לְשֹׁאֵינָה מְעוֹרְבֶת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כָּלִי תִשְׁמִישׁוֹ. וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה שִׁיכוֹל
לְלַבּוֹשׁ. וְעוֹטֵף כָּל מָה שִׁיכוֹל לְעֵטוֹף. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
שְׁמוֹנָה עָשָׂר בָּלִים. וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא. וְאוֹמֵר לְאַחֲרִים
בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן נָנָס אוֹמֵר. פּוֹרְסִין עוֹר שֶׁל גְּדִי. עַל גְּבִי
שִׂידָה תִּיבָה וּמִגְדָּל שְׂאֲחָז בָּהֶן אֶת הָאוֹר. מִפְּנֵי שֶׁהוּא
מִחֲרָד. וְעוֹשִׂין מַחִיצָה בְּכָל הַבָּלִים. בֵּין מְלֵאִים בֵּין רִיקָנִים.
בְּשִׁבִיל שֶׁלֹּא תַעֲבוֹר הַדְּלִיקָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹסֵר בְּכָלִי חֶרֶס
חֲדָשִׁים מְלֵאִים מִיָּם. לְפִי שֶׁאֵין יָכוֹלִין לְקַבֵּל אֶת הָאוֹר.
וְהֵן מִתְּבַקְעִין וּמִכִּבִּין אֶת הַדְּלִיקָה:

ו נִכְרִי שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין אוֹמְרִין לוֹ כֶּכָּה וְאַל תִּכְבֶּה. מִפְּנֵי
שֶׁאֵין שְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן. אֲבָל קָטָן שֶׁבֶּא לְכַבּוֹת. אֵין שׁוֹמְעִין
לוֹ. מִפְּנֵי שֶׁשְׁבִיתָתוֹ עֲלֵיהֶן:

י' כּוּפִין קְעָרָה עַל גְּבֵי הַנֵּר. בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא תֵאָחוּז בַּקּוֹרָה.
וְעַל צוּאָה שֶׁל קָטָן. וְעַל עֶקְרֵב שְׁלֹא תִשּׁוּד. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרֶב. וְאָמַר
חֹזֵשֶׁנִּי לוֹ מַחֲטָאת:

ח" נָכְרִי שֶׁהִדְלִיק אֶת הַנֵּר מִשְׁתַּמֵּשׁ לְאוֹרוֹ יִשְׂרָאֵל. וְאִם
בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. מִלֹּא מִים לְהַשְׁקוֹת בְּהֶמְתּוֹ.
מִשְׁקָה אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל. אֲסוּר. עֲשֶׂה
גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. יוֹרֵד אַחֲרָיו יִשְׂרָאֵל. וְאִם בְּשִׁבִּיל
יִשְׂרָאֵל אֲסוּר. מַעֲשֶׂה בְּרַבֵּן גְּמִלְיָאֵל וְזֻקְנִים שֶׁהָיוּ בָּאֵין
בְּסָפִינָה. וְעֲשֶׂה גּוֹי כָּבֶשׂ לִירֵד בּוֹ. וַיֵּרְדּוּ בּוֹ. רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל
וְזֻקְנִים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַבָּלִים נִיטְלִים בְּשַׁבָּת וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן אֵף עַל פִּי
שְׁנַת־פָּרְקוֹ בְּשַׁבָּת שְׁאִינָן דּוֹמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית לְפִי
שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

^א נִיטֵל אָדָם קֶרֶנֶס לְפַצֵּעַ בּוֹ אֶת הָאֲגוּזִים וְקֶרְדּוֹם לַחֲתוּךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוּגְרוֹת אֶת הָרַחַת וְאֶת הַמְזֻלָּג לְתַת
עָלָיו (פֶּת) לְקָטֵן אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכָּר לְתַחֲבֹב בּוֹ מִחֹט
שֶׁל יָד לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ וְשֶׁל סְקָאִים לְפִתּוּחַ בּוֹ אֶת
הַדִּלְת:

^א קָנָה שֶׁל זֵיתִים אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֹאשׁוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה וְאִם
לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טְמֵאָה בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נִטֵּל בְּשַׁבָּת:

^ד (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַבָּלִים נִטְלִין חוּץ מִן הַמָּסֶר
הַגָּדוֹל וַיִּתֵּד שֶׁל מַחֲרִישָׁה כָּל הַבָּלִים נִטְלִין לְצוּרָךְ וְשֶׁלֹּא
לְצוּרָךְ רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֲלָא לְצוּרָךְ:

^ה כָּל הַבָּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת שֶׁבְּרִיהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן)
וּבִלְבָד שֶׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלָאכָה שֶׁבְּרִי עֲרֵבָה לְכֶסוֹת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית שֶׁבְּרִי זְכוּכִית לְכֶסוֹת בָּהֶן אֶת פִּי
הַפֶּךְ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שֶׁיְהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלָאכָתָן:

שְׁבִרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה וְשִׁבְרֵי זְכוּכִית לְצוּק
לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֶבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ אִם מְמַלְאִין בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת מְמַלְאִין
בָּהּ וְאִם לֹא אֵין מְמַלְאִין בָּהּ זְמוּרָה שֶׁהִיא קְשׁוּרָה
בְּטַפִּיחַ מְמַלְאִין בָּהּ בַּשַּׁבָּת:

^י פֶּקֶק הַחֲלוּן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קְשׁוּר וְתִלְוִי
פּוֹקֵקִין בּוֹ וְאִם לֹא אֵין פּוֹקֵקִין בּוֹ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין
כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כֶּסוּיֵי הַפְּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה נְטִלִים (עֲמָהֶן)
בַּשַּׁבָּת אָמַר רַבִּי יוֹסִי בַּמָּה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֶסוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת אֲבָל בְּכֶסוּיֵי הַפְּלִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ נְטִלִים
בַּשַּׁבָּת:

פרק יח

מִפְּנֵין אֶפִּילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תֶּבֶן וְשֶׁל תְּבוּאָה
מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים וּמִפְּנֵי בְּטוּלַת בֵּית הַמְּדֻרָשׁ אֲבָל
לֹא אֶת הָאוֹצֵר מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה וּדְמָאִי וּמַעֲשֵׁר
רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּמַעֲשֵׁר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ
וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל לַעֲנִיִּים אֲבָל לֹא
אֶת הַטֶּבֶל וְלֹא אֶת מַעֲשֵׁר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ
וְלֹא אֶת מַעֲשֵׁר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ וְלֹא אֶת הַלּוֹף:

ולא את החרדל רבן שמעון בן גמליאל מתיר בלוף מפני
שהוא מאכל עורבין:

ב חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדים אם התקינו
למאכל בהמה מטלטלין אותן ואם לאו אין מטלטלין
אותן כופין את הסל לפני האפרוחים כדי שיעלו וירדו
תרנגולת שברחה דוחין אותה עד שתכנס מדדין עגלין
וסייחין (ברשות הרבים) אשה מדדה את בנה אמר רבי
יהודה אימתי בזמן שהוא נוטל אחד ומניח אחד אבל
אם היה גורר אסור:

ג אין מילדין את הבהמה ביום טוב אבל מסעדין ומילדין
את האשה בשבת וקורין לה חכמה ממקום למקום
ומחללין עליה את השבת וקושרין את הטבור רבי יוסי
אומר אף חותכין וכל צרכי מילה עושין בשבת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת מביא
בשבת מגלה ובסכנה מכסהו על פי עדים ועוד
אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות פחמין לעשות
(כלי) ברזל כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר
לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת ושאי
אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

ב עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי מִלָּה בַּשַּׁבָּת מוֹחֲלִין וּפּוֹרְעִין וּמוֹצְצִין וְנוֹתְנִין עָלֶיהָ אִיסְפְּלָגִית וְכֻמוֹן אִם לֹא שָׁחַק מֵעֶרֶב שַׁבָּת לֹעֵס בְּשֵׁנָיו וְנוֹתֵן אִם לֹא טָרַף יַיִן וְשֶׁמֶן מֵעֶרֶב שַׁבָּת יִנָּתֵן זֶה בַּעֲצָמוֹ וְזֶה בַּעֲצָמוֹ וְאֵין עוֹשִׂין לָהּ חֲלוּק לְכַתְּחֻלָּהּ אֲבָל כּוֹרֵךְ עָלֶיהָ סְמִרְטוּט אִם לֹא הִתְקִין מֵעֶרֶב שַׁבָּת כּוֹרֵךְ עַל אֶצְבָּעוֹ וּמֵבִיא וְאֵפִילוֹ מַחְצֵר אַחֲרָת:

ג מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בֵּין לִפְנֵי הַמִּלָּה וּבֵין לְאַחֵר הַמִּלָּה וּמוֹזְלִפִּין עָלָיו בֵּיד אֲבָל לֹא בִכְלִי רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר מְרַחֲצִין אֶת הַקָּטָן בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי שְׁחַל לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת שֶׁנֶּאֱמַר וַיְהִי בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי בְּהִיּוֹתָם כּוֹאֲבִים סִפֵּק וְאַנְדְּרוֹגִינוֹס אֵין מְחַלְלִין עָלָיו אֶת הַשַּׁבָּת וְרַבִּי יְהוּדָה מְתִיר בְּאַנְדְּרוֹגִינוֹס:

ד מִי שֶׁהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת אֶחָד לְמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת בַּשַּׁבָּת חַיִּיב אֶחָד לְמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לְמוֹל בַּשַּׁבָּת וְשָׁכַח וּמָל אֶת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת רַבִּי אֶלְיָעָזָר מְחַיִּיב חֲטָאת וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמוּנָהּ וּלְתַשְׁעָהּ וּלְעֶשְׂרָהּ וּלְאַחַד עָשָׂר וּלְשָׁנִים עָשָׂר לֹא פָחוֹת וּלֹא יוֹתֵר הָא פִּיֶּצֶד כְּדַרְכּוֹ לְשִׁמוּנָהּ נוֹלָד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתַשְׁעָהּ בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרָהּ יוֹם טוֹב לְאַחֵר הַשַּׁבָּת נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים שֵׁל רֹאשׁ

השנה. נמול לשנים עשר. קטן החולה. אין מזהלן אותו
עד שיבריא:

¹ יאלו הן ציצין המעכבין את המילה. בשור החופה את
רוב העטרה. ואינו אוכל בתרומה. ואם היה בעל בשור
מתקנו מפני מראית העין. מל ולא פרע את המילה. כאלו
לא מל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב.
ונותנין לתלויה בשבת. וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב. ואין נותנין לתלויה בשבת. אבל
נותנין לתלויה ביום טוב:

² נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו. ומצננין את
היין בסודרין. ובכפיפה מצרית. ונותנין ביצה במסנגת של
חרדל. ועושין אנומלין בשבת. רבי יהודה אומר בשבת
בכוס. ביום טוב בלגין. ובמועד בחבית. רבי צדוק אומר
הכל לפי האורחין:

³ אין שורין את החלתית בפושרין. אבל נותן לתוך החמץ.
ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל נותן לתוך
הכברה. או לתוך הכלכלה. אין כוברים את התבן בכברה.
ולא יתננו על גבי מקום גבוה. בשביל שירד המוץ. אבל
נוטל הוא בכברה. ונותן לתוך האבוס:

י גורפין מלפני הפטם ומסלקין לצדדין מפני הרעי דברי רבי דוסא וחכמים אוסרים נוטלין מלפני בהמה זו ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו אבל מנענעו בגופו ואם היה מאכל בהמה או שהיה עליו כר או סדין מנענעו בידו מכבש של בעלי בתים מתירין אבל לא כובשין ושל כובסין לא יגע בו רבי יהודה אומר אם היה מותר מערב שבת מתיר את כלו ושומטו:

פרק כא

נוטל אדם את בנו והאבן בידו וכלכלה והאבן בתוכה ומטלטלין תרומה טמאה עם הטהורה ועם החולין רבי יהודה אומר אף מעלין את המדמע באחד ומאה:

ב האבן שעל פי החבית מטה על צדה והיא נופלת היתה בין החביות מגביהה ומטה על צדה והיא נופלת מעות שעל הכר נוער את הכר והן נופלות היתה עליו לשלשת מקנחו בסמרטוט היתה של עור נותנין עליה מים עד שתכלה:

ג בית שמאי אומרים מגביהין מן השלחן עצמות וקליפין ובית הלל אומרים נוטל את הטבלא פלה ומנערה מעבירין מעל השלחן פירורין פחות מכוזית ושער של

אֶפּוֹנִים. וְשֹׁעַר עֲדָשִׁים. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל בְּהֵמָה. סְפּוּג
אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָה. מְקַנְחִין בּוֹ. וְאִם לֹא אֵין
מְקַנְחִין בּוֹ. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּד וּבֵין כֶּד גָּטֵל בְּשַׁבָּת.
וְאֵינוּ מְקַבֵּל טוּמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה. מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שֶׁלֹּשׁ סְעוּדוֹת
וְאוֹמֵר לְאַחֲרֵים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
יִסְפּוּג. אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין. וְאִם
יֵצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לְאוֹכְלִים.
הַיּוֹצֵא מֵהֶן מוֹתֵר. וְאִם לְמִשְׁקִין. הַיּוֹצֵא מֵהֶן אֶסּוּר. חֲלוֹת
דְּבַשׁ שֶׁרִסְקוֹן מִעֲרַב שַׁבָּת. וַיֵּצְאוּ מִעֲצָמָן אֶסּוּרִים. וְרַבִּי
אֵלִיעֶזֶר מִתִּיר:

ב כָּל שֶׁבֶא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמִּין
בְּשַׁבָּת. וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמִּין מִעֲרַב שַׁבָּת. מְדִיחִין אוֹתוֹ
בְּחֻמִּין בְּשַׁבָּת. חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשָׁן (וְדָגִים מְלִוּוּחִים
קִטְנִים). וְקוֹלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הֵיא גִמְרָה מְלֵאכָתָן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית. לְאַכּוֹל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת. וּבִלְבָד
שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כְּלִי. וְאֵין נֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל חֲבִית
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים מְתִירִין. וְלֹא יִקְבְּנָה מַצָּדָה. וְאִם
הִיתָה נְקוּבָה. לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעוּה. מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְמַרְחֵה.
אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה בָּא לִפְנֵי רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי בְּעֶרְבֵי.
וְאָמַר חוֹשֵׁשׁנִי לוֹ מִחֻטָּאֵת:

י נֹתֵנִין תְּבַשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר. בְּשֶׁבִיל שְׂיָהָא שְׁמוּר. וְאֵת
הַמֵּים הַיָּפִים בָּרָעִים. בְּשֶׁבִיל שְׂיֻצָּנוּ. וְאֵת הַצּוֹנֵן בַּחֲמָה.
בְּשֶׁבִיל שְׂיַחֲמוּ. מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלִיו בְּדֶרֶךְ בָּמִים. מְהֵלֶךְ בָּהֶן
וְאֵינוֹ חוֹשֵׁשׁ. הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה. שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אֲבָל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה הָרוֹחֵץ בְּמֵי מַעְרָה. וּבְמֵי טְבֵרְיָא. וְנִסְתַּפֵּג אֶפִּילוּ
בְּעֶשֶׂר אֲלַנְטִיאוֹת. לֹא יֵבִיֵּא בִידּוֹ. אֲבָל עֲשֶׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֲלַנְטִיַּת אַחַת. פְּנִיָּהֶם יְדֵיהֶם וְרַגְלֵיהֶם.
וּמִבִּיאִין אוֹתָן בִּידּוֹ:

י סָכִין וּמִמְשָׁמֶשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אֲבָל לֹא מִתַּעֲמָלִים וְלֹא
מִתְגַּרְדִּין. אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה. וְאֵין עוֹשִׂין אֶפִיקִטוּזִין.
וְאֵין מַעֲצִבִין אֶת הַקָּטָן. וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת הַשֶּׁבֶר. מִי
שֶׁנִּפְרָקָה יָדוֹ אוֹ רַגְלוֹ. לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוֹנֵן. אֲבָל רוֹחֵץ הוּא
כְּדֶרְכּוֹ. וְאֵם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ כְּדֵי יֵזֶן וְכְדֵי שְׁמֹן וּבִלְבָד שְׁלֹא
 יֹאמֶר לוֹ הַלּוֹיֵנִי וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֵרְתָּהּ כְּכָרוֹת.
 וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֶשְׁבֹן
 לְאַחֵר שַׁבָּת וְכֵן עָרַב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שָׁחַל לִהְיוֹת
 בְּשַׁבָּת מִנִּיחַ טְלִיתוֹ אֶצְלוֹ וְנוֹטֵל אֶת פֶּסְחוֹ וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
 חֶשְׁבֹן לְאַחֵר יוֹם טוֹב:

ב מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו וְאֶת פְּרָפוֹרוֹתָיו מִפִּיּוֹ אֲבָל לֹא מִן
 הַכֶּתֶב וּמִפִּיס עִם בָּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן וּבִלְבָד
 שְׁלֹא יִתְּבוּין לַעֲשׂוֹת מִנָּה גְדוֹלָה כְּנֶגֶד קִטְנָה מִשּׁוּם קִבְיָא
 וּמִטִּילִין חֲלָשִׁים עַל הַקִּדְּשִׁים בְּיוֹם טוֹב אֲבָל לֹא עַל
 הַמְּנוֹת:

ג לֹא יִשְׁכּוֹר (אָדָם) פּוֹעֲלִים בְּשַׁבָּת וְלֹא יֹאמֶר אָדָם
 לְחֲבִירוֹ לִשְׁכּוֹר לוֹ פּוֹעֲלִים אֵין מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם
 לִשְׁכּוֹר פּוֹעֲלִים וּלְהִבִּיא פִּירוֹת אֲבָל מִחֲשִׁיד הוּא
 לְשִׁמּוֹר וּמִבִּיא פִּירוֹת בִּידוֹ כָּלֵל אָמַר אָבָא שְׂאוּל כָּל
 שְׂאֵנִי זָכָאִי בְּאֲמִירְתּוֹ רְשָׁאִי אֲנִי לְהַחֲשִׁיד עָלָיו:

ד מִחֲשִׁיכִין עַל הַתְּחוּם לְפָקַח עַל עֶסְקִי כֹלָה וְעַל עֶסְקִי
 הַמֵּת לְהִבִּיא לוֹ אֶרֶז וְתַכְרִיכִין גּוֹי שֶׁהִבִּיא חֲלִילִין
 בְּשַׁבָּת לֹא יִסְפּוֹד בָּהֶן יִשְׂרָאֵל אֵלֹא אִם כֵּן בָּאוּ מִמָּקוֹם
 קְרוֹב עָשׂוּ לוֹ אֶרֶז וְחִפְרוּ לוֹ קֶבֶר יִקְבֵּר בּוֹ יִשְׂרָאֵל וְאִם
 בְּשִׁבִּיל יִשְׂרָאֵל לֹא יִקְבֵּר בּוֹ עוֹלָמִית:

ה עוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הַמֶּת. סָכִין וּמְדִיחִין אוֹתוֹ. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִזְזוּ בּוֹ אֲבָר. שׁוֹמְטִין אֶת הַכֶּר מִתַּחְתָּיו. וּמְטִילִין אוֹתוֹ עַל הַחוּל בְּשִׁבִּיל שְׁיִמְתִּין. קוֹשְׁרִין אֶת הַלְּחִי. לֹא שְׁיַעֲלֶה אֶלָּא שֶׁלֹּא יוֹסִיף. וְכֵן קוֹרֶה שְׁנִשְׁבְּרָה. סוֹמְכִין אוֹתָהּ בְּסַפְסָל. אוֹ בְּאַרוֹכוֹת הַמָּטָה. לֹא שְׁתַּעֲלֶה. אֶלָּא שֶׁלֹּא תוֹסִיף. אֵין מְאַמְצִין אֶת הַמֶּת בְּשִׁבְתָּ. וְלֹא בַחוּל עִם יְצִיאַת נֶפֶשׁ. וְהַמְאַמֵּץ עִם יְצִיאַת הַנֶּפֶשׁ. הֵרִי זֶה שׁוֹפֵךְ דָּמִים:

פרק כד

מִי שֶׁהֶחֱשִׁיד לֹו בְּדֶרֶךְ. נוֹתֵן כִּיסוֹ לַנֶּכְרִי. וְאִם אֵין עִמּוֹ נֶכְרִי מֵנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר. הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה. נוֹטֵל אֶת הַכֵּלִים הַנֶּטְלִין בְּשִׁבְתָּ. וְשֹׁאֵינָן נֶטְלִין בְּשִׁבְתָּ. מִתִּיר אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאַלְיָהוֹן:

ב מִתִּירִין פָּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה. וּמִפְסָפְסִין אֶת הַכִּיפִין. אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין. אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת הַשַּׁחַת. וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין. לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין גָּסָה. רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בַּחֲרוּבִין לְדָקָה:

ג אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל. וְלֹא דוֹרְסִין. אֲבָל מְלַעֲיטִין. וְאֵין מְמָרִים הָעֶגְלִין אֲבָל מְלַעֲיטִין. וּמִהֶלְקִטִין לְתַרְנֻגּוּלִים. וְנוֹתְנִים מִים לְמוֹרְסָן. אֲבָל לֹא גוֹבְלִים. וְאֵין נוֹתְנִין מִים לִפְנֵי דְבוּרִים. וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׁוּבָךְ. אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי אוֹזוֹן וְתַרְנֻגּוּלִים. וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

י' מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוּעִין לִפְנֵי הַבֶּהֱמָה. וְאֵת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכְּלָבִים. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הָיְתָה נְבִילָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת. אֲסוּרָה. לְפִי שְׂאִינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מְפִירִין נְדָרִים בְּשַׁבָּת. וְנִשְׁאָלִין לְנְדָרִים שֶׁהֵן לְצוּרָה
הַשַּׁבָּת. וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר. וּמוֹדְדִין אֶת הַמְטָלִית. וְאֵת
הַמְקָוָה. וּמַעֲשֶׂה בְיָמֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק. וּבְיָמֵי אָבִא
שְׁאוּל בֶּן בְּטָנִית. שֶׁפָּקְדוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטַפִּיחַ. וְקִשְׁרוּ
אֶת הַמְקִידָה בְּגָמִי. לִידַע. אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתַח טַפַּח
אִם לֹאוֹ. וּמַדְבְּרִיהֶם לְמַדְנוּ. שֶׁפּוֹקְקִין. וּמוֹדְדִין. וְקוֹשְׁרִין
בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה. למעלה מעשרים אמה ימעט. רבי יהודה אומר אינו צריך. והרחב מעשר אמות ימעט. ואם יש לו צורת פתח. אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעט:

ב הכשר מבוי. בית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים לחי או קורה. רבי אליעזר אומר לחיין. משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא. לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות. שהוא נתר או בלחי או בקורה. על מה נחלקו. על רחב מארבע אמות ועד עשר. שבית שמאי אומרים לחי וקורה. ובית הלל אומרים או לחי או קורה. אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח. ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים. דיה לקורה שתהא רחבה טפח. כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח. רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים. רואין אותה כאלו היא של מתכת. עקומה. רואין אותה כאלו היא פשוטה. עגולה.

רואין אותה כאלו היא מרבעת. כל שיש בהקיפו שלשה
טפחים. יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו. גבהן עשרה טפחים. ורחבן ועבין כל
שהוא. רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

י בכל עושין לחיין. אפילו בדבר שיש בו רוח חיים. ורבי
יוסי אומר. ומטמא משום גלל. ורבי מאיר מטהר. וכותבין
עלין גטי נשים. ורבי יוסי הגלילי פוסל:

ח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה.
מטלטלין בתוכה. ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה טפחים.
ולא יהו פרצות יתרות על הבנין. כל פרצה שהיא כעשר
אמות מתרת. מפני שהיא כפתח. יתר מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבלים זה למעלה מזה. וזה למעלה מזה.
ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים. שיעור
חבלים ועובין יתר על טפח. כדי שיהא הכל עשרה
טפחים:

י מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו שלשה
טפחים. בשיירה דברו. דברי רבי יהודה. ונחכמים אומרים
לא דברו בשיירה אלא בהווה. כל מחיצה שאינה של
שתי ושל ערב אינה מחיצה. דברי רבי יוסי בר יהודה.
ונחכמים אומרים משני דברים. ארבעה דברים פטרו

בַּמַּחֲנֶה מְבִיאִין עֵצִים מִכָּל מָקוֹם וּפְטוּרִים מִרְחִיצַת
יָדִים וּמִדְמָאֵי וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פֶּסֶין לְבִירָאוֹת אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עֶשֶׂר אַרְבַּעַה דְּיוֹמְדִין וְאַרְבַּעַה פְּשׁוּטִים גָּבֵהֶן
עֲשָׂרָה טַפָּחִים וְרַחְבֵּן שֵׁשֶׁה וְעֵבֶין כָּל שֶׁהוּא וּבִינֵיהֶן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע קְשׁוּרוֹת וְלֹא מוֹתְרוֹת
אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהִקְרִיב לְבָאֵר וּבִלְבָד שֶׁתִּהְיֶה פֶּרֶה רֹאשָׁה וְרִבָּה
בְּפָנִים וְשׁוֹתָהּ מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא וּבִלְבָד שִׁירָבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סְאֲתִים אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סְאֲתִים אֵלָּא לַגָּנָה וְלַקֶּרֶף אָבֵל אִם הָיָה דִּיר
אוֹ סֹהַר אוֹ מִקְצָה אוֹ חֲצֵר אָפִילוּ בֵּית חֲמִשָּׁת כּוּרִין
אָפִילוּ בֵּית עֲשָׂרָה כּוּרִין מוֹתֵר וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא
וּבִלְבָד שִׁירָבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הַרְבִּים) מִפְּסִיקְתָּן
יִסְלְקָנָה לְצַדְדֵּין וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיךְ אֶחָד בּוֹר
הַרְבִּים וּבָאֵר הַרְבִּים וּבָאֵר הַיָּחִיד עוֹשִׂין לָהֶן פֶּסֶין אָבֵל

לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. דְּבָרֵי
 רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא אוֹמֵר אֵין עוֹשִׁין פֶּסֶן
 אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד. וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין חֲגוּרָה גְבוּהָה
 עֲשָׂרָה טַפָּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בֶּבְאֵא. הַגָּנָה וְהַקֶּרֶף שֶׁהִיא
 שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. מִקְפֶּת
 גָּדַר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. מְטִלְטֵל בְּתוֹכָהּ. וּבִלְבָד שִׁישׁ
 בָּהּ שׁוֹמְרִיהָ אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שֶׁתֵּהָא סְמוּכָה לְעִיר. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ וּמַעְרָה.
 מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶחָד
 מִכָּל אֵלוֹ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. וּבִלְבָד שֶׁיֵּהָא בָּהּ שְׁבָעִים
 אַמָּה וְשִׁירִיִּים. עַל שְׁבָעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
 אוֹמֵר אִם הִיְתָה אֶרְכָּה יִתֵּר עַל רְחֻבָּהּ אֶפִּילוּ אַמָּה אַחַת.
 אֵין מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֶרְכָּה פִּי
 שְׁנַיִם בְּרֻחְבָּהּ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלִעָאִי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר. אֶפִּילוּ הִיא
 כְּבֵית כּוֹר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׂכַח אֶחָד
 מֵהֶן. וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אֲסוּר מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ. אֲבָל
 לָהֶם מוֹתֵר. וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעַקְרָבָנִין בְּפֶסֶח.
 וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא מָצָאתִי:

פרק ג

בבבּל מְעַרְבִין ומשַׁתְּתִפִּין. חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 וְהַכֹּל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן הַמִּים וּמִן הַמֶּלֶח.
 הַנּוֹדֵר מִן הַמְּזוּזִין מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמִּים. מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּין
 וּלְיִשְׂרָאֵל בַּתְּרוּמָה. סוּמְכוֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין. וְלִכְהֵן בְּבֵית
 הַפָּרֶס. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוּ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת. מִפְּנֵי
 שֵׁיכּוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וּלְאָכּוֹל:

^ב מְעַרְבִין בְּדִמְאֵי. וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ.
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ. וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבַתְּרוּמָה). אָבֵל לֹא בְּטָבֵל. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ. וְלֹא בַּמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ.
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירובו בִּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקָטָן. וּבִיד מִי שֶׁאִינוֹ
 מוֹדֶה בְּעִירובו. אִינוֹ עִירוב. וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבֵּלוֹ
 מִמֶּנּוּ. הֵרִי זֶה עִירוב:

^ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים. אֵין עִירובו עִירוב.
 לְמַטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בַּבּוֹר אֲפִילוּ
 עֶמּוֹק מֵאָה אַמָּה. עִירובו עִירוב. נִתְּנוּ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס. בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ וְנִעְוֵץ. אֲפִילוּ גְבוּהָה
 מֵאָה אַמָּה. הֵרִי זֶה עִירוב. נִתְּנוּ בַּמַּגְדָּל וְנִעַל בְּפָנָיו. וְאָבַד
 הַמַּפְתָּח. הֵרִי זֶה עִירוב. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אִינוֹ יוֹדֵעַ
 שֶׁהַמַּפְתָּח בַּמָּקוֹמוֹ אִינוֹ עִירוב:

י נִתְּגַלְגַּל חוּץ לַתְּחוּם וְנִפְּל עָלָיו גֵּל אִם נִשְׂרַף אִם תָּרוּמָה וְנִטְמָאָה מִבְּעוֹד יוֹם אֵינוֹ עִירוּב מִשְׁחָשִׁיכָה הֵרִי זֶה עִירוּב אִם סֶפֶק רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הֵרִי זֶה חֹמֶר גָּמֹל רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סֶפֶק עִירוּב כָּשֵׁר אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבָטוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמֻשָּׁה זִקְנִים עַל סֶפֶק עִירוּב שְׁכָשֵׁר:

ה מתנה אדם על ערובו ואומר: אם באו גוים מן המזרח עירובי למערב מן המערב עירובי למזרח אם באו מכאן ומכאן למקום שארצה אלך לא באו לא מכאן ולא מכאן הריני כבני עירי אם בא חכם מן המזרח עירובי למזרח מן המערב עירובי למערב בא מכאן ומכאן למקום שארצה אלך לא מכאן ולא מכאן הריני כבני עירי רבי יהודה אומר אם היה אחד מהן רבו ילך אצל רבו ואם היו שניהם רבותיו למקום שירצה ילך:

י רבי אליעזר אומר יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה ובין מלאחריה מערב אדם שני ערובין ואומר ערובי הראשון למזרח והשני למערב הראשון למערב והשני למזרח עירובי הראשון והשני כבני עירי עירובי השני והראשון כבני עירי וחכמים אומרים מערב לרוח אחת או אינו מערב כל עקר או מערב לשני ימים או אינו מערב כל עקר ביצד יעשה מוליכו בראשון ומחשיך עליו ונוטלו ובא לו בשני מחשיך עליו ואוכלו ונמצא משתכר בהליכתו ומשתכר בעירובו נאכל בראשון:

עירוב לראשון ואינו עירוב לשני. אמר רבי אליעזר מזדים אתם לי שהם שתי קדושות:

י רבי יהודה אומר ראש השנה שהיה ירא שמא תתעבר. מערב אדם שני ערובין. ואומר עירובי בראשון למזרח. ובשני למערב. בראשון למערב. ובשני למזרח. עירובי בראשון. ובשני כבני עירי. עירובי בשני. ובראשון כבני עירי. ולא הודו לו חכמים:

יז ועוד אמר רבי יהודה מתנה אדם על הכלכלה ביום טוב ראשון ואוכלה בשני. וכן ביצה שנולדה בראשון. תאכל בשני. ולא הודו לו חכמים:

יח רבי דוסא בן הרפינס אומר העובר לפני התיבה ביום טוב ראשון של ראש השנה. אומר החליצנו יי אלהינו את יום ראש החדש הזה. אם היום אם למחר. ולמחר הוא אומר. אם היום אם אמש. ולא הודו לו חכמים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גוֹיִם. אוֹ רוּחַ רָעָה. אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע
אֲמוֹת. הִחֲזִירוּהוּ. כְּאֵלוֹ לֹא יָצָא. הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
אַחֶרֶת. נִתְּנוּהוּ בְּדִיר. אוֹ בְּסֹהַר. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי אֶלְעָזָר
בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֹךְ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֵלָא אַרְבַּע אֲמוֹת. מַעֲשֶׂה שָׁבָאוּ
מִפְּרִנְדִּיסִים. וְהַפְלִיגָה סְפִינָתָם בַּיָּם. רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הִלְכוּ אֶת כָּלָה. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי עֲקִיבָא
לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אֲמוֹת. שָׂרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

^ב פֶּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה. אָמְרוּ לוֹ לְרַבֵּן
גַּמְלִיאֵל. מָה אָנוּ לִירֹד. אָמַר לָהֶן מִתָּרִים אַתֶּם. שֶׁכָּבֶד
הָיִיתִי מִסֵּתֶכֶל. וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא חֲשִׁיכָה:

^ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת. וְאָמְרוּ לוֹ כָּבֵד נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה. יֵשׁ לוֹ
אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ. אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם. כְּאֵילוֹ לֹא
יָצָא. שֶׁכָּל הַיּוֹצְאִים לְהַצִּיל חוֹזְרִין לְמִקְוָמָן:

^ד מִי שֶׁיָּשֵׁב בַּדֶּרֶךְ. וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סָמוּךְ לָעִיר.
(הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כְּוִנָּתוֹ לִכְדֹּךְ לֹא יִכְנֹס. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר.
וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכְנֹס. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה הָיָה.
וְנִכְנָס רַבִּי טַרְפוֹן בְּלֹא מִתְכַּוֵּן:

^ה מִי שֶׁיָּשָׁן בַּדֶּרֶךְ וְלֹא יָדַע שֶׁחֲשִׁיכָה. יֵשׁ לוֹ אֱלֹפִים אִמָּה
לְכָל רוּחַ. דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין לוֹ

אֵלָא אַרְבַּע אַמּוֹת. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר וְהוּא בְּאַמְצָעַן. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְאַיִזָּה רוּחַ שְׂרָצָה יֵלֵךְ. וּמוֹדָה רַבִּי יְהוּדָה שְׂאֵם בֵּרֶר לוֹ שְׂאִינוּ יָכוֹל לַחְזוֹר בּוֹ:

י' הָיוּ שְׁנַיִם מְקַצֵּת אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה בְּתוֹךְ אַמּוֹתָיו שֶׁל זֶה. מְבִיאִין וְאוֹכְלִין בְּאַמְצָע. וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹצִיא זֶה מִתּוֹךְ שְׁלוֹ. לְתוֹךְ שֶׁל חֲבֵרוֹ. הָיוּ שְׁלֹשָׁה. וְהָאֲמָצְעִי מְבֹלַע בֵּינֵהֶן. הוּא מוֹתֵר עִמָּהֶן. וְהֵם מוֹתֵרִין עִמּוֹ. וּשְׁנַיִם הַחִיצוֹנִים אֲסוּרִין זֶה עִם זֶה. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן לָמָּה הִדְבֵּר דּוֹמָה לְשִׁלְשׁ חֲצֵרוֹת הַפְּתוּחוֹת זֶה לְזֶה. וּפְתוּחוֹת לְרִשּׁוֹת הָרִבִּים. עִירְבוּ שְׁתֵּיהֶן עִם הָאֲמָצְעִית הִיא מוֹתֵרֶת עִמָּהֶן וְהֵם מוֹתֵרִים עִמָּהּ. וּשְׁתֵּים הַחִיצוֹנוֹת אֲסוּרוֹת זֶה עִם זֶה:

י' מִי שָׁבָא בִּדְרֹךְ וַחֲשָׁכָה לוֹ וְהָיָה מְכִיר אֵילָן אוֹ גֹּדֶר. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי תַּחְתָּיו. לֹא אָמַר כָּלוּם. שְׁבִיתִתִּי בְּעֶקְרוֹ מִהֵלֶךְ מִמָּקוֹם רִגְלָיו וְעַד עֶקְרוֹ אֲלָפִים אָמָּה. וּמִעֶקְרוֹ וְעַד בֵּיתוֹ אֲלָפִים אָמָּה. נִמְצָא מִהֵלֶךְ מִשְׁחָשִׁיכָה אַרְבַּעַת אֲלָפִים אָמָּה:

י"א אִם אֵינוֹ מְכִיר. אוֹ שְׂאִינוֹ בָּקִי בַּהֲלָכָה. וְאָמַר שְׁבִיתִתִּי בְּמִקְוָמִי. זָכָה לוֹ מִקְוָמוֹ אֲלָפִים אָמָּה לְכָל רוּחַ עֲגוּלוֹת. דְּבָרֵי רַבִּי חֲנִינָא בֶּן אֲנָטִיגְנוֹס. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים מְרַבְּעוֹת כְּטַבָּלָא מְרַבַּעַת. כְּדִי שִׁיְהֵא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיוֹת:

י"ב וְזוֹ הִיא שְׂאִמְרוֹ הָעֲנִי מְעַרְב בְּרִגְלָיו. אָמַר רַבִּי מֵאִיר אֲנִי אֵין לָנוּ אֵלָא עָנִי. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶחָד עָנִי וְאֶחָד

עָשִׂיר שָׁלֹא אָמְרוּ מֵעֶרְבֵין בַּפֶּתִי. אֵלֶּא לְהַקֵּל עַל הָעֹשִׂיר.
שָׁלֹא יֵצֵא וְיַעֲרֵב בְּרִגְלָיו:

מִי שִׁיָּצֵא לִילָד לָעִיר שֶׁמֵּעֶרְבֵין בָּהּ וְהִחֲזִירוּ חֲבִירוֹ. הוּא
מוֹתֵר לִילָד וְכָל בְּנֵי הָעִיר אֲסוּרִין. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר כָּל שֶׁהוּא יָכוֹל לָעֶרֶב וְלֹא עָרֵב. הֲרִי זֶה חֲמַר
גָּמֹל:

מִי שִׁיָּצֵא חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. לֹא יִכָּנֵס. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר שְׁתֵּים יִכָּנֵס. שְׁלֹשׁ לֹא יִכָּנֵס. מִי שֶׁהִחֲשִׁיד
(לֹא) חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת לֹא יִכָּנֵס. רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר אֲפִילוֹ חֲמֵשׁ עֲשָׂרָה אֲמוֹת יִכָּנֵס. שְׂאִין הַמְּשׁוּחוֹת
מִמָּצִין אֶת הַמְּדוֹת מִפְּנֵי הַטּוֹעִין:

פרק ה

כִּי־צֵד מֵעֶרְבֵין אֶת הָעֵרִים. בֵּית נִכְנָס בֵּית יוֹצֵא. פָּגוּם
נִכְנָס פָּגוּם יוֹצֵא. הָיוּ שָׁם גְּדוּדֵי־זֶה גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה
טַפָּחִים. וְגִשְׁרִים וּנְפָשׁוֹת שִׁישׁ בָּהֶן בֵּית דִּירָה. מוֹצִיאִין
אֶת הַמְּדָה כְּנֶגְדָן. וְעוֹשִׂין אוֹתָהּ כִּמְיִן טַבָּלָא מְרַבֶּעַת. כְּדִי
שְׂיֵהָא נִשְׁכָּר אֶת הַזְּוִיּוֹת:

נֹתֵנִין קַרְפָּף לָעִיר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
אָמְרוּ קַרְפָּף. אֵלֶּא בֵין שְׁתֵּי עִירוֹת. אִם יֵשׁ לָזוֹ שְׁבָעִים
אִמָּה וְשִׁירִים. וְלָזוֹ שְׁבָעִים אִמָּה וְשִׁירִים. עוֹשֶׂה קַרְפָּף
לְשִׁתִּיהֶן. לְהִיוֹתֵן כְּאֶחָת:

ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים החיצונים
מאה וארבעים ואחד ושליש עשה אמצעי את שלשתן.
להיותן באחד:

ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה. לא פחות
ולא יותר. ולא ימדוד אלא כנגד לבו. היה מודד והגיע
לגיא. או לגדר. מבליע וחוזר למדתו. הגיע להר. מבליע
וחוזר למדתו. ובלבד שלא יצא חוץ לתחום. אם אינו יכול
להבליע. בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי משום רבי מאיר
שמעתי שמקדיין בהרים:

ה אין מודדין אלא מן הממחה. רבה למקום אחד. ומיעט
למקום אחר. שומעין למקום שרבה. רבה אחד ומיעט
אחר. שומעין למרבה. אפילו עבד אפילו שפחה נאמנים
לומר עד כאן תחום שבת. שלא אמרו חכמים את הדבר
להחמיר אלא להקל:

ו עיר של יחיד ונעשית של רבים. מערבין את כלה. ושל
רבים ונעשית של יחיד. אין מערבין את כלה. אלא אם כן
עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה חמשים
דיורים. דברי רבי יהודה. רבי שמעון אומר שלש חצרות
של שני בתים:

ז מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב. במערב
ואמר לבנו ערב לי במזרח. אם יש הימנו ולביתו אלפים
אמה ולעירובו יותר מכאן. מותר לביתו ואסור לערובו.

לְעֵרוּבוֹ אֲלָפִים אִמָּה וּלְבֵיתוֹ יוֹתֵר מִכָּאן. אָסוּר לְבֵיתוֹ
וּמוֹתֵר לְעֵרוּבוֹ. הַנּוֹתֵן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעֵבֶרָה שֶׁל עִיר. לֹא
עָשָׂה וְלֹא כָלוּם. נִתְּנוּ חוּץ לְתַחוּם אֲפִילוֹ אִמָּה אַחַת. מֵה
שֶׁנֶּשְׁכַּר הוּא מִפְסִיד:

ח אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָּה מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר קִטְנָה. וְאֵין אֲנָשִׁי
עִיר קִטְנָה. מְהֻלְכִין אֶת כָּל עִיר גְּדוּלָּה. כִּי־צַד. מִי שֶׁהָיָה
בְּעִיר גְּדוּלָּה. וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר קִטְנָה. בְּעִיר קִטְנָה
וְנָתַן אֶת עֵרוּבוֹ בְּעִיר גְּדוּלָּה. מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ
אֲלָפִים אִמָּה. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין לוֹ אֵלָּא מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ
אֲלָפִים אִמָּה:

ט אָמַר לֵהֵן רַבִּי עֲקִיבָא. אִי אַתֶּם מוֹדִים לִי בְּנוֹתֵן עֵרוּבוֹ
בְּמַעֲרָה. שְׂאִין לוֹ מִמָּקוֹם עֵרוּבוֹ. אֵלָּא אֲלָפִים אִמָּה.
אָמְרוּ לוֹ. אֵימָתִי. בְּזֶמֶן שְׂאִין בָּהּ דִּיּוּרִין. אֲבָל יֵשׁ בָּהּ
דִּיּוּרִין מְהֻלֵּךְ אֶת כָּלָהּ. וְחוּצָה לָהּ אֲלָפִים אִמָּה. גִּמְצָא
קַל תּוֹכָה מֵעַל גְּבָהּ. וְלִמּוֹדֵד שְׂאֻמְרוֹ נּוֹתֵנִין לוֹ אֲלָפִים
אִמָּה. שְׂאֻפִילוֹ סוֹף מִדָּתוֹ כָּלָהּ בְּמַעֲרָה:

פרק ו

הָדָר עִם נֶכְרִי בַחֲצֵר. אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב.
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו. (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר). רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אֵינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְהוּ שְׁנֵי יִשְׂרָאֵלִים
אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

^ב אָמַר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּרַע עִמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם. וְאָמַר לָנוּ אָבָא. מָה־רוֹ וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכֵּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר. מָה־רוֹ וַעֲשׂוּ צִרְכִּיכִים בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאסֹר עֲלֵיכֶם:

^ג אֲנָשִׁי חָצַר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב. בֵּיתוֹ אָסוּר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם. וְשִׁלְהֶם מוֹתָרִים לוֹ וְלָהֶם.
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן. הוּא מוֹתֵר וְהֵן אֲסוּרִין. הֵיוּ שְׁנַיִם אוֹסְרִים
זֶה עַל זֶה. שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת. וְנוֹטֵל רְשׁוּת. שְׁנַיִם נֹתְנִים
רְשׁוּת וְאֵין נֹטְלִים רְשׁוּת:

^ד מֵאִמְתִּי נֹתֵנִין רְשׁוּת. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם.
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מִשְׁחֲשִׁיכָה. מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא.
בֵּין בְּשׁוּגָג. בֵּין בְּמִזִּיד. הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר. בְּשׁוּגָג אֵינוֹ אוֹסֵר:

ה בעל הבית שהיה שותף לשכניו. לזה ביין. ולזה ביין. אינם צריכים לערב. לזה ביין. ולזה בשמן צריכין לערב. רבי שמעון אומר אחד זה ואחד זה אינן צריכין לערב:

י חמש חבורות ששבתו בטרקלין אחד. בית שמאי אומרים עירוב לכל חבורה וחבורה. ובית הלל אומרים עירוב אחד לכלן. ומודים בזמן שמקצתן שרויין בחדרים. או בעליות. שהן צריכין עירוב לכל חבורה וחבורה:

י האחין השותפים שהיו אוכלין על שלחן אביהם. וישנים בבתיהם. צריכין עירוב לכל אחד ואחד. לפיכך אם שכח אחד מהם ולא עירב. מבטל את רשותו. אימתי בזמן שמוזליכין ערובין למקום אחר. אבל אם היה עירוב בא אצלן. או שאין עמהם דיוורין בחצר. אינן צריכין לערב:

יח חמש חצרות פתוחות זו לזו. ופתוחות למבוי. עירבו בחצרות ולא נשתתפו במבוי. מותרין בחצרות ואסורין במבוי. ואם נשתתפו במבוי. מותרין כאן וכאן. עירבו בחצרות ונשתתפו במבוי. ושכח אחד מבני חצר ולא עירב. מותרין כאן וכאן. (שכח אחד) מבני מבוי ולא נשתתף. מותרין בחצרות ואסורין במבוי. שהמבוי לחצרות כחצר לבתים:

ט שתי חצרות זו לפנים מזו. ערבה הפנימית ולא ערבה החיצונה. הפנימית מותרת והחיצונה אסורה. החיצונה ולא הפנימית. שתייהן אסורות. ערבה זו לעצמה וזו

לַעֲצָמָהּ זו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ וְזו מוֹתֶרֶת בִּפְנֵי עֲצָמָהּ.
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה שֶׁדְּרִיסָתָהּ הֶרְגֵּל
אוֹסֶרְתָּהּ וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסָתָהּ הֶרְגֵּל אוֹסֶרְתָּהּ:

י' שֶׁכַּח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב הַפְּנִימִית מוֹתֶרֶת.
וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה (שֶׁכַּח אֶחָד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עֶרֶב.
שְׁתֵּיהֶן אֲסוּרוֹת נִתְּנוּ עִירוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד וְשֶׁכַּח אֶחָד
בֵּין מִן הַפְּנִימִית בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עֶרֶב שְׁתֵּיהֶן
אֲסוּרוֹת וְאִם הָיוּ שֵׁל יְחִידִים אֵין צְרִיכִין לְעֶרֶב:

פרק ז

חֲלוּץ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת אֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה בְּתוֹךְ
עֶשְׂרֵה מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מְעַרְבִין אֶחָד.
פְּחוֹת מֵאֶרְבָּעָה עַל אֶרְבָּעָה אוֹ לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרֵה מְעַרְבִין
שְׁנַיִם וְאִין מְעַרְבִין אֶחָד:

ב' כִּתְלֵ שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה וְרֹחַב אֶרְבָּעָה.
מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאִין מְעַרְבִין אֶחָד הָיוּ בְּרֵאשׁוֹ פִּירוֹת אֵלוֹ
עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וְאֵלוֹ עוֹלִין מִכָּאן וְאוֹכְלִין וּבִלְבָד
שֶׁלֹא יוֹרִידוּ לְמַטָּה נִפְרָץ הַכִּתְלֵ עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת מְעַרְבִין
שְׁנַיִם וְאִם רָצוּ מְעַרְבִין אֶחָד מִפְּנֵי שֶׁהוּא כִּפְתָּח יוֹתֵר
מִכָּאן מְעַרְבִין אֶחָד וְאִין מְעַרְבִין שְׁנַיִם:

ג חריץ שבין שתי חצרות. עמוק עשרה ורחב ארבעה מערבין שנים ואין מערבין אחד. אפילו מלא קש או תבן. מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין שנים:

ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים. וכן שתי גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים. ואם רצו מערבין אחד. פחות מכאן. מערבין שנים ואין מערבין אחד:

ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים. מערבין שנים ואין מערבין אחד. אלו מאכילין מכאן. ואלו מאכילין מכאן. נתמעט התבן מעשרה טפחים. מערבין אחד ואין מערבין שנים:

ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית. ואומר הרי זו לכל בני מבוי. ומזכה להן על ידי בנו ובתו הגדולים. ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו. אבל אינו מזכה לא על ידי בנו ובתו הקטנים. ולא על ידי עבדו ושפחתו הפנענים. מפני שיצן כידו:

ז נתמעט האכל. מוסיף ומזכה. ואין צריך להודיע. נתוספו עליהן. מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

ח כמה הוא שעורו. בזמן שהן מרבין. מזון שתי סעודות לכלם. בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים בתחילת ערוב.
אבל בשירי ערוב כל שהוא ולא אמרו לערב בחצרות.
אלא כדי שלא לשבח את התינוקות:

י בכל מערבין ומשתתפין חוץ מן המים ומן המלח דברי
רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב. אפילו
מאפה סאה והיא פרוסה אין מערבין בה. כפר באיסר
והוא שלם מערבין בו:

יא גזתן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו
בערוב דברי רבי אליעזר. וחכמים אומרים לא זכו לו
מעותיו ומודים בשאר כל האדם שזכו לו מעותיו שאין
מערבין לאדם אלא מדעתו. אמר רבי יהודה במה דברים
אמורים בערובי תחומין. אבל בערובי חצרות. מערבין
לדעתו ושלא לדעתו. לפי שזכין לאדם שלא בפניו ואין
חבין לאדם שלא בפניו:

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית. ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל.
או לבית המשתה. כל שקבל עליו מבעוד יום. מותר.
משתחשך אסור. שאין מערבין משתחשך:

^ב במה הוא שיעורו. מזון שתי סעודות לכל אחד. מזון
לחול ולא לשבת. דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול. וזה וזה מתכונן להקל. רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכפר בפונדיון. מארבע סאין בסלע. רבי
שמעון אומר שתי ידות לכפר משלש לקב. חציה לבית
המנגע. וחצי חציה לפסול את הגויה:

^ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו. כל שגבוה
עשרה טפחים למרפסת. פחות מכאן לחצר. חוליות
הבור והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים. למרפסת.
פחות מכאן לחצר. במה דברים אמורים בסמוכה. אבל
במפלגת. אפילו היא גבוהה עשרה טפחים לחצר. ואיזו
היא סמוכה. כל שאינה רחוקה ארבעה טפחים:

^ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת. אינו
עירוב. והדר שם אינו אוסר עליו. בבית התבן. ובבית
הבקר. ובבית העצים. ובבית האצרות. הרי זה עירוב.
והדר שם אוסר (עליו). רבי יהודה אומר אם יש שם
תפיסת יד של בעל הבית. אינו אוסר עליו:

ה' הַמְנִיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת בְּעִיר אַחֲרֶת. אֶחָד נִכְרִי וְאֶחָד יִשְׂרָאֵל הָרִי זֶה אוֹסֵר. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵינוֹ אוֹסֵר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִכְרִי אוֹסֵר. יִשְׂרָאֵל אֵינוֹ אוֹסֵר. שְׁאִין דֶּרֶךְ יִשְׂרָאֵל לָבֹא בְּשַׁבָּת. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֲפִילוֹ הַנִּיחַ בֵּיתוֹ וְהִלֵּךְ לְשָׁבוֹת אֲצֵל בְּתוֹ בְּאוֹתָהּ הָעִיר אֵינוֹ אוֹסֵר. שֶׁכָּבֵר הִסִּיעַ מִלְּבֹו:

י' בּוֹר שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת. אֵין מִמְּלֵאִין מִמֶּנּוּ בְּשַׁבָּת אֲלָא אִם כֵּן עָשׂוּ לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין (מִלְּמַעְלָה) בֵּין מִלְּמַטָּה. בֵּין מִתּוֹךְ אוֹגְנוֹ. רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִלְּמַטָּה. וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים מִלְּמַעְלָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה לֹא תִּהְיֶה מְחִיצָה גְדוּלָּה מִן הַכֶּתֶל שְׁבִינִיָּהֶם:

י' אִמַּת הַמַּיִם שֶׁהִיא עוֹבֶרֶת בְּחֶצֶר. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימְנָה בְּשַׁבָּת. אֲלָא אִם כֵּן עָשָׂה לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים בְּכַנְיָסָה וּבִיצִיָּאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר כֶּתֶל שֶׁעַל גִּבָּהּ תִּדּוֹן מְשׁוּם מְחִיצָה. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בְּאַמָּה שֶׁל אָבֵל שֶׁהָיוּ מִמְּלֵאִין מִמֶּנָּה עַל פִּי זִקְנִים בְּשַׁבָּת. אָמְרוּ לוֹ מִפְּנֵי שֶׁלֹּא הָיָה בָּהּ כְּשִׁיעוֹר:

י' גִּזְזוּטְרָא שֶׁהִיא לְמַעְלָה מִן הַמַּיִם. אֵין מִמְּלֵאִין הֵימְנָה בְּשַׁבָּת. אֲלָא אִם כֵּן עָשׂוּ לָּהּ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. בֵּין מִלְּמַעְלָה בֵּין מִלְּמַטָּה. וְכֵן שְׁתֵּי גִזְזוּטְרָאוֹת זוֹ

לְמַעַלְהּ מִזֹּז־עָשׂוֹ לְעֵלְיוֹנָהּ וְלֹא עָשׂוֹ לְתַחְתּוֹנָהּ־לְתַחְתּוֹנָהּ
וְלֹא לְעֵלְיוֹנָהּ־שְׁתִּיהֶן אֲסוּרוֹת עַד שִׁיעָרְבוּ:

^ט חֲצֵר שֶׁהִיא פְּחוּתָהּ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת־אֵין שׁוֹפְכִין בְּתוֹכָהּ
מִים בְּשַׁבָּת אֲלֵא אִם בֵּן עָשׂוֹ לָהּ עוֹקָה מִחֻזְקַת סְאֲתִים־
מִן הַנֶּקֶב וּלְמִטָּה־בֵּין מִבְּחוּץ בֵּין מִבְּפָנִים־אֲלֵא שֶׁמִּבְּחוּץ
צָרִיד לְקַמּוֹר־מִבְּפָנִים אֵין צָרִיד לְקַמּוֹר:

^י רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר בֵּיב שֶׁהוּא קַמּוֹר אַרְבַּע
אַמּוֹת בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים־שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשַׁבָּת־
וְחֻכְמִים אוֹמְרִים אֲפִילוּ גָג אוֹ חֲצֵר מֵאָה אִמָּה־לֹא יִשְׁפּוֹךְ
עַל פִּי הַבֵּיב־אֲבָל שׁוֹפֵךְ הוּא עַל הַגָּג וְהַמִּים יוֹרְדִין לַבֵּיב־
הַחֲצֵר וְהָאֲכַסְדֵּרָה מִצְטָרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת:

^{יא} (וְכֵן) שְׁתֵּי דְיוֹטָאוֹת זֹז כְּנֶגֶד זֹז־מִקְצָתָן עָשׂוֹ עוֹקָה־
וּמִקְצָתָן לֹא עָשׂוֹ עוֹקָה־אֶת שֶׁעָשׂוֹ עוֹקָה מוֹתְרִין־אֶת
שֶׁלֹא עָשׂוֹ עוֹקָה אֲסוּרִין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אוֹ נְמוּד עֲשָׂרָה. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עֲצָמוֹ. רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קִרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן. אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גָּג גָּדוֹל סָמוּךְ לְקָטָן. הַגָּדוֹל מוֹתֵר. וְהַקָּטָן אֲסוּר. חָצֵר
גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לְקָטָנָה. גְּדוֹלָה מוֹתֵרֶת. וְקָטָנָה אֲסוּרָה.
מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַה שֶׁל גְּדוֹלָה. חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת
הָרַבִּים. הַמְכַנִּים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אוֹ מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד
לְתּוֹכָהּ חֵיב. דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים מִתּוֹכָהּ
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אוֹ מִרְשׁוֹת הָרַבִּים לְתּוֹכָהּ פָּטוּר מִפְּנֵי
שֶׁהִיא כְּכַרְמָלִית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ. וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו. וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו. אוֹ
לְחֵייוֹ מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת. וְאֲסוּרִין לְעֵתִיד לָבֹא. דְּבָרֵי
רַבִּי יְהוּדָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת.
מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לָבֹא. וְאִם אֲסוּרִין לְעֵתִיד לָבֹא. אֲסוּרִין
לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים. וְכֵן גִּשְׁרִים הַמְּפֹלְשִׁים.
מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת. דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה. וְחֻכָּמִים

אוֹסְרִין. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ.
וְחֻכָּמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין. מְכַנִּסֵּן זֹוג זֹוג. רֶבֶן גְּמְלִיאֵל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם. בְּמָה דְּבָרִים אָמּוּרִים בִּישָׁנוֹת.
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת. פֶּטוּר. מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת. מַחֲשִׁיד
עָלֶיהֶן וּמִבִּיאֵן. וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמַגִּיעַ לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה. וְכֵן בָּנוּ נוֹתְנוֹ לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וְחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ. אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם. אָמְרוּ לוֹ לֹא
תִּהְיֶה זֶה יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הָיָה קוֹרָא בַּסֶּפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֶּפֶר מִיָּדוֹ.
גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. הָיָה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגֵּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֶּפֶר מִיָּדוֹ.
עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. מִשֶּׁהִגִּיעַ
לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוֹפְכוּ עַל הַפֶּתֶב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלָא מַחֲט. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ.
רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ. גוֹלְלוֹ אֶצְלוֹ. שְׂאִין
לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת. עוֹמֵד בַּפָּנִי כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ:

ד זִיז שְׁלִפְנֵי הַחֲלוּץ. נוֹתֵנִין עָלָיו וְנוֹטְלִין מִמֶּנּוּ בַּשָּׁבֶת. עוֹמֵד
אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּמְטַלְטֵל בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים. בְּרִשּׁוֹת

הַרְבֵּים וּמִטְלִיל בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יוֹצִיא חוּץ
מֵאַרְבַּע אַמּוֹת:

ה' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֵּין בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וְכֵן לֹא יִרְזַק רַבִּי
יְהוּדָה אֲזִמֵּר אֲף מִי שֶׁנִּתְּלַשׁ רֶקֶן בְּפִיו. לֹא יִהְיֶה אַרְבַּע
אַמּוֹת עַד שִׁירֹק:

י' לֹא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים.
בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים וַיִּשְׁתֶּה בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד. אֲלֵא אִם כֵּן הַכֵּנִיס
רֹאשׁוֹ וְרַבּוֹ. לְמָקוֹם שֶׁהוּא שׁוֹתֶה. וְכֵן בִּגְתָּ. קוֹלֵט אָדָם מִן
הַמִּזְחִילָה לְמִטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים. וּמִן הַצְּנוּר. מִכָּל מָקוֹם
שׁוֹתֶה:

י' בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים. וְחִלְתּוֹ גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים. חֲלוֹן
שֶׁעַל גִּבּוֹ. מִמֶּלְאִין הֵימָנוּ בְּשַׁבָּת. אֲשֶׁפָּה בְּרִשּׁוֹת הַרְבֵּים
גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים חֲלוֹן שֶׁעַל גִּבָּה שׁוֹפֵכִין לְתוֹכָהּ מִים
בְּשַׁבָּת:

ח' אֵילָן שֶׁהוּא מִסֵּד עַל הָאָרֶץ. אִם אֵין נֹפֵז גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ
שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים מִטְלִילִים תַּחְתָּיו. שֶׁרָשׁוֹ גְּבוּהִין מִן
הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טַפָּחִים. לֹא יֵשֵׁב עָלֶיהֶן. הַדֵּלֶת שֶׁבִּמְקָצָהּ.
וְחֻדְקִים שֶׁבִּפְרָצָהּ. וּמַחְצָלוֹת. אֵין נֹעֲלִין בָּהֶן. אֲלֵא אִם
כֵּן גְּבוּהִים מִן הָאָרֶץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים.
 בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד אֶלָּא אִם בֵּן עֲשָׂה
 מַחֲצִיָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר אָמְרוּ לוֹ
 מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא בִירוּשָׁלַיִם שֶׁהִיוּ נוֹעְלִין
 וּמַנִּיחִין אֶת הַמִּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל גְּבִי הַפֶּתַח רַבִּי יוֹסִי
 אוֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִלְסָטְרָא רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹסֵר וְרַבִּי יוֹסִי
 מְתִיר אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכִּנְסֶת שֶׁבִּטְבְּרִיא
 שֶׁהִיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים
 וְאָסְרוּ לָהֶן רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֲסוּר נִהְגוּ בָּהּ בָּא רַבֵּן
 גַּמְלִיאֵל וְהַזְקֵנִים וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנִּגְרָר נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַמִּנְחָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַמִּנְחָה (מִתֵּר)
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנִּגְרָר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 וְהַעֲלִיֹן כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הַעֲלִיֹן
 בַּמִּקְדָּשׁ וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחֲזִירִין רְטִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה אִם בַּתַּחֲלָה
 כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר קוֹשֶׁרִין נִימָא בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה
 אִם בַּתַּחֲלָה כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר חוֹתְכִין יְבֵלֶת בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל
 לֹא בַּמִּדְיָנָה וְאִם בְּכָלִי כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ אֲבָל לֹא
בַּמִּדְיָנָה אִם לְהוֹצִיא דָם כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר בּוֹזְקִין מֶלֶח עַל
גִּבֵּי הַכֶּבֶשׂ בְּשֶׁבִיל שְׂלֹא יַחְלִיקוּ וּמִמְלֵאִין מִבּוֹר הַגּוֹלָה
וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגִּלְגָּל בְּשַׁבָּת וּמִבְּאֵר הַקָּר בַּיּוֹם טוֹב:

טו שָׂרֵץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ כֹּהֵן מוֹצִיאוֹ בְּהִמְיָנוֹ שְׂלֹא
לְשִׁהוֹת אֶת הַטְּמְאָה דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבָּת שֶׁל עֵץ שְׂלֹא לְרִבּוֹת אֶת הַטְּמְאָה
מִהֵיכָן מוֹצִיִּימֵן אוֹתוֹ מִן הַהֵיכָל וּמִן הָאוֹלָם וּמִבֵּין הָאוֹלָם
וְלִמְזִבַּח דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מְקוֹם
שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָּרַת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת מִשֶּׁם מוֹצִיִּימֵן
אוֹתוֹ וְשָׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו פֶּסֶכְתָּר רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים מִשְׁלָךְ נִתְּנוֹ לָךְ שְׂלֹא
הִתִּירוּ לָךְ אֲלֵא מִשּׁוֹם שְׁבוֹת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. כל מקום שאין מכניסין בו חמץ. אין צריך בדיקה. ולמה אמרו שתי שורות במרתף. מקום שמכניסין בו חמץ. בית שמאי אומרים שתי שורות על פני כל המרתף. ובית הלל אומרים שתי שורות החיצונות שהן העליונות:

^ב אין חוששין שמא גררה חלדה מבית לבית וממקום למקום. דאם בן מחצר לחצר ומעיר לעיר. אין לדבר סוף:

^ג רבי יהודה אומר בודקין אור ארבעה עשר ובארבעה עשר שחרית. ובשעת הביעור. וחכמים אומרים לא בדק אור ארבעה עשר. יבדוק בארבעה עשר. לא בדק בארבעה עשר. יבדוק בתוך המועד. לא בדק בתוך המועד. יבדוק לאחר המועד. ומה שמשיר יניחנו בצנעא כדי שלא יהא צריך בדיקה אחריו:

^ד רבי מאיר אומר אוכלין כל חמש ושורפין בתחלת שש רבי יהודה אומר אוכלין כל ארבע. ותולין כל חמש. ושורפין בתחלת שש:

ה' ועוד אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא. כל זמן שמונחות כל העם אוכלין. נטלה אחת תולין. לא אוכלין ולא שורפין. נטלו שתיהן התחילו כל העם שורפים. רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע. ותרומה כל חמש. ושורפין בתחלת שש:

י' רבי חנינא סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בולד הטמאה עם הבשר שנטמא באב הטמאה. אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו. הוסיף רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום. בגר שנטמא בטמא מת. אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו:

י' אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח. אמר לו רבי יוסי אינה היא המדה. ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה. על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה. שרבי אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה. ורבי יהושע אומר שתיהן כאחת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכּוֹל מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה וְלַעוֹפּוֹת.
וּמוֹכְרוֹ לְנִכְרִי וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ עֶבֶר זְמָנוֹ אָסוּר
בִּהְנֵאתוֹ וְלֹא יִסִּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֲלֹא שְׂרָפָה וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים אֵף מִפֶּרֶר
וְזוֹרָה לְרוּחַ אוֹ מִטִּיל לַיִם:

^א חֶמֶץ שֶׁל נִכְרִי שֶׁעֲבַר עָלָיו הַפֶּסַח מוֹתָר בִּהְנֵאתָה וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

^ג נִכְרִי שֶׁהִלּוּהוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ אַחֵר הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה וְיִשְׂרָאֵל שֶׁהִלּוּהוּ אֶת הַנִּכְרִי עַל חֶמְצוֹ אַחֵר
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלַת הָרִי הוּא
כְּמִבּוֹעֵר רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין הַפֶּלֶב
יָכוֹל לַחֲפֹשׁ אַחֲרָיו:

^ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח בְּשׁוּגָג מְשֻׁלֵּם קֶרֶן וְחֶמֶשׁ
בְּמִזֵּיד פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִים וּמִדְּמֵי עֲצִים:

^ה אֵלּוּ דְּבָרִים שֶׁאָדָם יוֹצֵא בָהֶן יָדֵי חוֹבָתוֹ בַּפֶּסַח בְּחֻטִּים
וּבְשְׁעוֹרִין בַּפֶּסֶםִין וּבְשִׁפּוֹן וּבְשִׁפּוֹן וְיוֹצֵאֵין
בְּדָמָאִי וּבְמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ וּבְמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהִקְדֵּשׁ שֶׁנִּפְדּוּ וְהַפְּהָגִים בַּחֲלָה וּבִתְרוּמָה אֲבָל לֹא
בְּטָבֵל וְלֹא בְּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁלֹּא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ וְלֹא
בְּמַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהִקְדֵּשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ חֲלוֹת תּוֹדָה וְרִקְיָי נְזִיר:

עֲשָׂאן לְעַצְמוֹ אֵין יוֹצֵאִין בָּהֶן עֲשָׂאן לְמִכּוּר בְּשׁוּק יוֹצֵאִין
בָּהֶן:

י וְאֵלוּ יִרְקוֹת שְׂאֵדָם יוֹצֵא בָּהֶן יְדֵי חֻבָּתוֹ בְּפֶסַח בַּחֲזֶרֶת
וּבְעוֹלָשִׁין וּבִתְמָכָא וּבַחֲרֻבִּינָא וּבַמְרוֹר יוֹצֵאִין בָּהֶן
בֵּין לַחִין בֵּין יְבֻשִׁין אֲבָל לֹא כְבוּשִׁין וְלֹא שְׁלוּקִין וְלֹא
מִבְשָׁלִין וּמִצְטָרְפִין לַכּוֹזִית וְיוֹצֵאִין בְּקֶלַח שְׁלֵהֶן וּבִדְמָאִי
וּבִמְעֵשֶׁר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְרוּמָתוֹ וּבִמְעֵשֶׁר שֵׁנִי וְהִקְדֵּשׁ
שֶׁנִּפְדּוּ:

י אֵין שׁוֹרִין אֶת הַמֶּרְסֵן לַתְּרֻגּוּלִים אֲבָל חוֹלְטִין הָאִשָּׁה
לֹא תִשְׂרֶה אֶת הַמֶּרְסֵן שֶׁתּוֹלִיד בִּידָה לְמֶרְחֵץ אֲבָל שְׁפָה
הִיא עַל בְּשָׂרָה יְבֵשׁ וְלֹא יִלְעוֹס אָדָם חֲטִין וַיִּנִּיחַ עַל מִכְתּוֹ
בְּפֶסַח מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצוֹת:

י אֵין נוֹתְנִין קֶמַח לְתוֹךְ הַחֲרוֹסֶת אוֹ לְתוֹךְ הַחֲרָדֵל וְאֵם
נָתַן יֹאכֵל מִיד וְרַבִּי מֵאִיר אוֹסֵר אֵין מִבְשָׁלִין אֶת הַפֶּסַח
לֹא בַמֶּשְׁקִין וְלֹא בְּמֵי פִירוֹת אֲבָל סָכִין וּמִטְבִּילִין אוֹתוֹ
בָּהֶן מִי תִשְׁמִישׁוֹ שֶׁל נַחֲתוֹם יִשְׁפְּכוּ מִפְּנֵי שֶׁהֵן מַחְמִיצִין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח כותח הבבלי ושכר המדי וחמץ
האדומי וזיתום המצרי וזומן של צבעים ועמילן
של טבחים וקולן של סופרים רבי אליעזר אומר אף
תכשיטי נשים זה הכלל כל שהוא ממין דגן הרי זה עובר
בפסח הרי אלו באזהרה ואין בהן משום כרת:

^א בצק שבסדקי עריבה אם יש כזית במקום אחד חייב
לבער פחות מכאן בטל במיעוטו וכן לענן הטמאה אם
מקפיד עליו חוצץ ואם רוצה בקיומו הרי הוא כעריבה
בצק החרש אם יש פיוצא בו שהחמיץ הרי זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות באחת ואופות
בתנור אחד זו אחר זו וחכמים אומרים שלש נשים
עוסקות בבצק אחת לשה ואחת עורכת ואחת אופה
רבי עקיבא אומר לא כל הנשים ולא כל העצים ולא כל
התנורים שוין זה הכלל תפח תלטוש בצונן:

ה' שִׁיאֹר יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל פָּטוֹר סְדוּק יִשְׂרָף וְהָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרֶת אֵיזֵהוּ שִׁיאֹר בְּקֶרְנֵי חֲגָבִים סְדוּק שְׁנֵתֶּעְרְבוּ סְדָקִיו זֶה בְּזֶה דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֲכָמִים אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכֵל חַיֵּב כָּרֶת וְאֵיזֵהוּ שִׁיאֹר כָּל שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו בְּאָדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעֲרוֹתָיו:

י' אֲרֻבָּעָה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת מְבַעְרִים אֶת הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בְּזִמְנָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוֹמָה מִלִּפְנֵי שַׁבָּת וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י' הַהוֹלֵךְ לְשַׁחוּט אֶת פֶּסַחֹו וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ וְלֵאכּוֹל סְעוּדַת אִירוֹסִין בְּבֵית חָמִיו וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ אִם יָכוֹל לְחַזּוֹר וּלְבַעַר וְלְחַזּוֹר לְמַצּוֹתוֹ יִחַזּוֹר וַיִּבְעַר וְאִם לֹא מִבְּטָלוֹ בִּלְבוֹ לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס וּמִן הַנֶּהֱרַר (וּמִן הַלִּסְטִים) וּמִן הַדְּלִיקָה וּמִן הַמְּפֹלֶת יִבְטֹל בִּלְבוֹ וּלְשִׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרִשּׁוֹת יִחַזּוֹר מִיָּד:

י" וְכֵן מִי שֶׁיֵּצֵא מִירוּשָׁלַיִם וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בְּיָדוֹ בֶּשֶׂר קָדֵשׁ אִם עָבַר צוּפִים שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ וְאִם לֹא חוֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה מַעְצֵי הַמַּעֲרָכָה וְעַד כַּמָּה הֵן חוֹזְרִין רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַבִּיצָה רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר זֶה וְזֶה בְּכַזִּית וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֶּשֶׂר קָדֵשׁ בְּכַזִּית וְחֶמֶץ בְּכַבִּיצָה:

פרק ד

מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסַחִים עַד חֲצוֹת.
 עוֹשִׂין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין.
 הַהוּלֵךְ מִמָּקוֹם שֶׁעוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁאֵין עוֹשִׂין. אוּ מִמָּקוֹם
 שֶׁאֵין עוֹשִׂין לְמָקוֹם שֶׁעוֹשִׂין. נוֹתֵנִין עָלָיו חֲמֵרֵי מָקוֹם
 שֶׁיֵּצֵא מִשָּׁם. וְחֲמֵרֵי מָקוֹם שֶׁהֵלֵךְ לָשֵׁם. וְאֵל יִשְׁנֶה אָדָם
 מִפְּנֵי הַמַּחְלֻקָּת:

^ב כִּיּוֹצֵא בּוֹ הַמוֹלִיד פִּירוֹת שְׂבִיעִית מִמָּקוֹם שֶׁכָּלוּ. לְמָקוֹם
 שֶׁלֹּא כָלוּ. אוּ מִמָּקוֹם שֶׁלֹּא כָלוּ לְמָקוֹם שֶׁכָּלוּ. חֵיב לְבַעַר.
 רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. אוֹמְרִים לוֹ צֵא וְהָבֵא לָךְ אֵף אֶתָּה:

^ג מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְמַכּוֹר בְּהֶמָּה דָּקָה לְגוֹזִים מוֹכְרִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לְמַכּוֹר. אֵין מוֹכְרִין. וּבְכָל מָקוֹם אֵין מוֹכְרִין
 לָהֶם בְּהֶמָּה גֹּסֶה. עֲגָלִים וְסִיחִים. שְׁלָמִים וְשְׁבוּרִין. רַבִּי
 יְהוּדָה מַתִּיר בְּשְׁבוּרָה. בֶּן בִּתְרִיא מַתִּיר בְּסוּס:

^ד מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לֶאֱכֹל צִלִּי בְּלִילֵי פֶסַחִים. אוֹכְלִין. מָקוֹם
 שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לֶאֱכֹל. אֵין אוֹכְלִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לְהַדְלִיק
 אֶת הַנֵּר בְּלִילֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מְדַלִּיקִין. מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא
 לְהַדְלִיק. אֵין מְדַלִּיקִין. וּמְדַלִּיקִין בְּבִתִּי כְּנִסְיוֹת. וּבְבִתִּי
 מְדַרְשׁוֹת. וּבִמְבוֹאוֹת הָאֵפִלִּים. וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

^ה מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתַשְׁעָה בָּאָב. עוֹשִׂין.
 מָקוֹם שֶׁנִּהְגוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת. אֵין עוֹשִׂין. וּבְכָל מָקוֹם

תלמידי חכמים בטלים רבן שמעון בן גמליאל אומר.
לעולם יעשה אדם עצמו תלמיד חכם וחכמים אומרים
ביהודה היו עושין מלאכה בערבי פסחים עד חצות.
ובגליל לא היו עושין כל עקר והלילה בית שמאי אוסרין.
ובית הלל מתירין עד הנץ החמה:

י רבי מאיר אומר כל מלאכה שהתחיל בה קודם
לארבעה עשר גומרה בארבעה עשר אבל לא יתחיל
בתחלה בארבעה עשר אף על פי שיכול לגומרה.
וחכמים אומרים שלש אומניות עושין מלאכה בערבי
פסחים עד חצות ואלו הן החיטים הספרים והכובסין.
רבי (יוסי בר) יהודה אומר אף הרצענים:

י מושיבין שובבין לתרגולים בארבעה עשר ותרגולת
שברחה מחזירין אותה למקומה ואם מתה מושיבין
אחרת תחתיה גורפין מתחת רגלי בהמה בארבעה
עשר ובמועד מסלקין לצדדין מוליכין ומביאין כלים
מבית האומן אף על פי שאינם לצורך המועד:

ח ששה דברים עשו אנשי יריחו על שלשה מיחו בידם.
ועל שלשה לא מיחו בידם ואלו הן שלא מיחו בידם.
מרכיבין דקלים כל היום וכורכין את שמע וקוצרין
וגודשין לפני העמר ולא מיחו בידם ואלו שמיחו בידם.
מתירין גמזיות של הקדש ואוכלין מתחת הנשרים
בשבת ונותנין פאה לירק ומיחו בידם חכמים:

ברייתא

ט שְׁשֶׁה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ: עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: גִּירָר עֲצֻמוֹת אָבִיו עַל מִטָּה שֶׁל חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ: כָּתַת נָחַשׁ הַנִּחַשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ: גָּנַז סֶפֶר רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ: וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ: קֶצֶץ דִּלְתוֹת שֶׁל הַיֶּכֶל וְשָׁגָרָן לַמֶּלֶךְ: אֲשׁוּר: וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: סָתַם מִי גִיחֹן הָעֲלִיזֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ: עֶבֶר נִסָּן בְּנִסָּן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחָט בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֲצָה: וְקָרַב בְּתִשְׁעֵי וּמִחֲצָה: בְּעֶרְבֵי פֶסְחִים נִשְׁחָט בְּשִׁבְעֵי וּמִחֲצָה: וְקָרַב בְּשִׁמּוֹנָה וּמִחֲצָה: בֵּין בַּחֹל בֵּין בְּשִׁבְתָּ: חֹל עָרַב פֶּסַח לְהִיּוֹת בְּעָרַב שִׁבְתָּ: נִשְׁחָט בְּשֵׁשׁ וּמִחֲצָה: וְקָרַב בְּשִׁבְעֵי וּמִחֲצָה: וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

ב הַפֶּסַח שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְקָבַל: וְהִלֵּךְ: וְזָרַק שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אִזּוֹ לְשִׁמּוֹ: וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: אִזּוֹ שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְלְשִׁמּוֹ: פָּסוּל: בִּיצֵד לְשִׁמּוֹ: וְשְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם פֶּסַח: וְלְשֵׁם שְׁלָמִים: שְׁלֹא לְשִׁמּוֹ: וְלְשִׁמּוֹ: לְשֵׁם שְׁלָמִים: וְלְשֵׁם פֶּסַח:

ג שֶׁנִּשְׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְעֶרְלִים: וְלִטְמָאִים: פָּסוּל: לְאוֹכְלָיו: וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו: לְמִנּוּיוֹ: וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ: לְמוֹלִים: וְלְעֶרְלִים: לִטְמָאִים: וְלִטְהוֹרִים: בְּשֵׁר: שֶׁנִּשְׁחָטוּ קוֹדֵם

חצות פסול משום שנאמר בין הארבעים שחטו קודם לתמיד כשר. ובלבד שיהא אחד ממרס בדמו עד שיזרוק דם התמיד ואם נזרק כשר:

השוחט את הפסח על החמץ עובר בלא תעשה. רבי יהודה אומר אף התמיד רבי שמעון אומר פסח בארבעה עשר לשמו חיב ושלא לשמו פטור ושאר כל הזבחים בין לשמן ובין שלא לשמן פטור. במועד לשמו פטור. שלא לשמו חיב ושאר כל הזבחים בין לשמן בין שלא לשמן חיב חוץ מן החטאת ששחטה שלא לשמה:

הפסח נשחט בשלש כתות שנאמר ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל קהל ועדה וישראל נכנסה כת הראשונה נתמלאת העזרה נעלו דלתות העזרה תקעו והריעו ותקעו הכהנים עומדים שורות שורות ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב שורה שכלה כסף כסף ושורה שכלה זהב זהב לא היו מעורבין ולא היו לבזיכים שולים שמא יניחום ויקרש הדם:

שחט ישראל וקבל הכהן נותנו לחביריו וחביריו לחביריו ומקבל את המלא ומחזיר את הריקן כהן הקרוב אצל המזבח זורקו זריקה אחת כנגד היסוד:

יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה יצתה שניה נכנסה שלישית כמעשה הראשונה כך מעשה השניה והשלישית קראו את ההלל אם גמרו שגו ואם שגו

שֶׁלֹּשׁוּ אֶף עַל פִּי שְׁלֹא שֶׁלֹּשׁוּ מִימֵיהֶם רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
מִימֵיהֶם שֶׁל בֵּית שְׁלִישִׁית לֹא הִגִּיעָה לְאַהֲבָתִי כִּי יִשְׁמַע
יִי מִפְּנֵי שְׁעָמָה מוֹעֵטִין:

ח כְּמַעֲשֵׂהוּ בַּחֹל כֵּךְ מַעֲשֵׂהוּ בְּשַׁבָּת אֵלֹא שֶׁהַכֹּהֲנִים
מִדִּיתִים אֶת הָעֲזָרָה שְׁלֹא בְּרָצוֹן חֲכָמִים רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
כּוֹס הָיָה מְמַלֵּא מִדָּם הַתַּעֲרוּבוֹת זֶרְקוּ זִרְקָה אַחַת עַל
גִּבִּי הַמִּזְבֵּחַ וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ט כִּי־צֵד תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין אוֹנְקוֹלִיּוֹת שֶׁל בְּרִזָּל הָיוּ קְבוּעִין
בְּכוֹתָלִים וּבַעֲמוּדִין שֶׁבֶהֱן תוֹלִין וּמִפְּשִׁיטִין וְכָל מִי שֶׁאִין
לוֹ מָקוֹם לְתִלּוֹת וְלֹהֲפָשִׁיט מְקִלּוֹת דָּקִים חֲלָקִים הָיוּ שָׁם
וּמִנִּיחַ עַל כְּתָפוֹ וְעַל כְּתָף חֲבִירוֹ וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֲרַבְּעָה עָשָׂר שָׁחַל לֵהָיוֹת בְּשַׁבָּת מִנִּיחַ
יָדוֹ עַל כְּתָף חֲבִירוֹ וְיָד חֲבִירוֹ עַל כְּתָפוֹ וְתוֹלָה וּמִפְּשִׁיט:

י קָרְעוּ וְהוֹצִיא אִימורָיו נִתְּנָן בַּמָּגֶס וְהִקְטִירָן עַל גִּבִּי
הַמִּזְבֵּחַ יִצְתָה כֵּת הָרָאשׁוֹנָה וַיִּשְׁבָּה לָהּ בְּהַר הַבַּיִת שְׁנֵי
בַּחִיל וְהִשְׁלִישִׁית בַּמְּקוֹמָה עוֹמֶדֶת חֲשִׁיכָה יֵצְאוּ וְעָלוּ
אֶת פֶּסְחִיהֶן:

פרק ו

אֵלּוּ דְּבָרִים בִּפְסָח דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָתוֹ וְזִרְקָת דָּמוֹ וּמִיחוּי קֶרְבִּיו וְהִקְטֵר חֲלָבָיו אֲבָל צִלְתּוֹ וְהִדְחַת קֶרְבִּיו אֵינָן דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת הִרְכָּבָתוֹ וְהִבָּאָתוֹ מִחוּץ לַתְּחוּם וְחִתִּיכַת יְבֻלָּתוֹ אֵין דּוֹחִין אֶת הַשַּׁבָּת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר דּוֹחִין:

ב אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְהֵלֵא דִין הוּא מָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אֵלּוּ שֶׁהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ יוֹם טוֹב יוֹכִיחַ שֶׁהִתִּירוּ בּוֹ מְשׁוּם מְלָאכָה וְאָסְרוּ בּוֹ מְשׁוּם שְׁבוּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מָה זֶה יְהוֹשֻׁעַ מָה רָאִיהָ רְשׁוּת לְמַצּוֹה הַשִּׁיב רַבִּי עֲקִיבָא וְאָמַר הִזָּא תּוֹכִיחַ שֶׁהִיא מַצּוֹה וְהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת וְאֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת אִף אֵתָּה אַל תִּתְּמָה עַל אֵלּוּ שְׂאֵף עַל פִּי שֶׁהֵן מַצּוֹה וְהֵן מְשׁוּם שְׁבוּת לֹא יִדְחוּ אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְעָלֶיהָ אֲנִי דִן וְמָה אִם שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינוֹ דִין שֶׁתִּדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי עֲקִיבָא אוֹ חֲלוּף מָה אִם הִזָּא שֶׁהִיא מְשׁוּם שְׁבוּת אֵינָה דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת שְׁחִיטָה שֶׁהִיא מְשׁוּם מְלָאכָה אֵינוֹ דִין שֶׁלֹּא תִדְּחָה אֶת הַשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי אֱלִיעֶזֶר עֲקִיבָא עֲקֶרְתָּ מָה שֶׁכָּתוּב בַּתּוֹרָה (בֵּין הָאֲרֻבַּעַיִם) בְּמוֹעֵדוֹ בֵּין בַּחֹל בֵּין בַּשַּׁבָּת אָמַר לוֹ רַבִּי הֵבֵא לִי מוֹעֵד לֵאלּוֹ בְּמוֹעֵד לְשְׁחִיטָה כָּלֵל אָמַר רַבִּי

עָקִיבָא כָּל מְלָאכָה שְׁאֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב שַׁבָּת אֵינָה
 דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת. שְׁחִיטָה שְׂאִי אֵפְשָׁר לַעֲשׂוֹתָהּ מֵעֶרֶב
 שַׁבָּת דּוֹחָה אֶת הַשַּׁבָּת:

ג אימתי מביאין עמו חגיגה בזמן שהוא בא בחול
 ובטהרה ובמועט. ובזמן שהוא בא בשבת. במרבה.
 ובטמאה. אין מביאין עמו חגיגה:

ד חגיגה היתה באה מן הצאן. מן הבקר מן הכבשים. ומן
 העזים. מן הזכרים ומן הנקבות. ונאכלת לשני ימים ולילה
 אחת:

ה הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת. חייב עליו חטאת.
 ושאר כל הזבחים ששחטן לשום פסח. אם אינן ראויין
 חייב. ואם ראויין הן. רבי אליעזר מחייב חטאת. ורבי
 יהושע פוטר. אמר רבי אליעזר מה אם פסח שהוא
 מותר לשמו כששנה את שמו. חייב. זבחים שהן אסורין
 לשמן. כששנה את שמן אינו דין שיהא חייב. אמר לו
 רבי יהושע לא. אם אמרת בפסח ששנהו לדבר האסור.
 תאמר בזבחים ששנן לדבר המותר. אמר לו רבי אליעזר
 אימורי צבור יזכיתו. שהן מותרין לשמן. והשוחט לשמן
 חייב. אמר לו רבי יהושע לא. אם אמרת באימורי צבור
 שיש להן קצבה. תאמר בפסח שאין לו קצבה. רבי מאיר
 אומר אף השוחט לשם אימורי צבור פטור:

י שֶׁחָטוּ שְׁלֹא לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ. לְעֶרְלִין וְלִטְמָאִין
 חֵיִיב. לְאוֹכְלָיו וְשְׁלֹא לְאוֹכְלָיו. לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלֹא לְמִנּוּיוֹ.
 לְמוּלִים וְלְעֶרְלִין. לְטְהוּרִים וְלִטְמָאִים. פָּטוּר. שֶׁחָטוּ
 וְנִמְצָא בְּעַל מוֹם. חֵיִיב. שֶׁחָטוּ וְנִמְצָא טְרִיפָה בְּסֶתֶר.
 פָּטוּר. שֶׁחָטוּ וְנוֹדַע שֶׁמִּשְׁכּוֹ הִבְעֵלִים אֶת יְדֵיהֶם. אוֹ
 שְׁמִתוֹ. אוֹ שֶׁנִּטְמָאוּ. פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁשָּׁחַט בְּרִשּׁוֹת:

פרק ז

כִּיצַד צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח. מִבִּיאִין שְׁפוֹד שֶׁל רִמּוֹן. וְתוֹחֲבוּ
 מִתּוֹךְ פִּי עַד בֵּית נְקוּבָתוֹ. וְנוֹתֵן אֶת כְּרַעְיוֹ. וְאֶת
 בְּנֵי מַעְיוֹ לְתוֹכוֹ. דִּבְרֵי רַבִּי יוֹסִי הַגָּלִילִי. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
 כִּמֵּן בְּשׁוּל הוּא זֶה. אֶלָּא תוֹלִין חוּצָה לוֹ:

ב אֵין צוֹלִין אֶת הַפֶּסַח לֹא עַל הַשְּׁפוֹד. וְלֹא עַל הָאֶסְכָּלָא.
 אָמַר רַבִּי צְדוֹק מַעֲשֶׂה בְּרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שֶׁאָמַר לְטָבִי עֲבָדוּ.
 צֵא וְצִלָּה לָנוּ אֶת הַפֶּסַח עַל הָאֶסְכָּלָא. נָגַע בְּחֶרְסוֹ שֶׁל
 תַּנּוּר. יִקְלוֹף אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַחֶרֶס וְחִזַּר
 עָלָיו. יטוֹל אֶת מְקוֹמוֹ. נָטַף מִרְטָבוֹ עַל הַסּוּלָת. יִקְמוֹץ
 אֶת מְקוֹמוֹ:

ג סָכוּ בְּשֶׁמֶן תְּרוּמָה. אִם חִבּוּרָת כֹּהֲנִים. יֹאכְלוּ. אִם שֶׁל
 יִשְׂרָאֵל. אִם חֵי הוּא. יִדְיָחוּנוּ. וְאִם צָלִי הוּא. יִקְלוֹף אֶת
 הַחִיצוֹן. סָכוּ בְּשֶׁמֶן שֶׁל מַעֲשֵׂר שְׁנִי. לֹא יַעֲשֶׂנוּ דָּמִים עַל
 בְּנֵי חִבּוּרָה. שֶׁאֵין פּוֹדִין מַעֲשֵׂר שְׁנִי בִירוּשָׁלַיִם:

י חֲמִשָּׁה דְּבָרִים בָּאִין בְּטִמְאָה. וְאֵינָן נֹאכְלִין בְּטִמְאָה.
הָעֹמֵר. וְשְׁתֵּי הַלֶּחֶם. וְלֶחֶם הַפָּנִים. וְזִבְחֵי שְׁלָמֵי צִבּוֹר.
וְשְׁעִירֵי רָאשֵׁי חֲדָשִׁים. הַפֶּסַח שָׂבָא בְּטִמְאָה. נֹאכֵל
בְּטִמְאָה. שְׁלֹא בָּא מִתְחַלְתּוֹ אֲלָא לֹאכִילָהּ:

ה גִּטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. אֵינוֹ זוֹרֵק אֶת הַדָּם. גִּטְמָא
הַחֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים. זוֹרֵק אֶת הַדָּם. וּבִמְקַדְשִׁין אֵינוֹ כֵּן.
אֲלָא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים. זוֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י גִּטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ. אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהַקָּהֵל
טְהוֹרִים. יַעֲשֶׂה בְּטִמְאָה. גִּטְמָא מַעוּט הַקָּהֵל. הַטְּהוֹרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיִךְ כִּד נֹדַע שֶׁהוּא טָמֵא. הַצִּיץ
מִרְצָה. גִּטְמָא הַגּוֹף. אֵין הַצִּיץ מִרְצָה. מִפְּנֵי שֶׁאֲמָרוּ הַנְּזִיר
וְעוֹשֶׂה פֶסַח. הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם. וְאֵין הַצִּיץ
מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף. גִּטְמָא טוּמְאַת תְּהוֹם. הַצִּיץ
מִרְצָה:

ה גִּטְמָא שָׁלֵם אוֹ רַבּוֹ. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה. גִּטְמָא מַעוּט. וְהַנּוֹתֵר. שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצֵרוֹתֵיהֶן. אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מִעֲצֵי עֶצְמָן. הַצִּיקְנִין שׁוֹרְפִין
אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה. בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מִעֲצֵי הַמַּעֲרָכָה:

^ט הפסח שיצא או שננטמא ישרף מיד. נטמאו הבטלים או שמתו תעבר צורתו וישרף בששה עשר. רבי יוחנן בן ברוקא אומר. אף זה ישרף מיד לפי שאין לו אוכלין:

^י העצמות והגידין והנותר. ישרפו בששה עשר. חל ששה עשר להיות בשבת. ישרפו בשבעה עשר. לפי שאין דוחין את השבת ולא את יום טוב:

^{יא} כל הנאכל בשור הגדול. יאכל בגדי הרך. וראשי כנפים. והסחוסים. השובר את העצם בפסח הטהור. הרי זה לוקה ארבעים. אבל המותר בטהור. והשובר בטמא. אינו לוקה את הארבעים:

^{יב} אבר שיצא מקצתו חותך עד שמגיע לעצם. וקולף עד שמגיע לפרק. וחותך. ובמקדשין קוצץ בקופיץ. שאין בו משום שבירת העצם. מן האגף ולפנים. כלפנים. מן האגף ולחוץ. כלחוץ. החלונות ועובי החומה כלפנים:

^{יג} שתי חבורות שהיו אוכלות בבית אחד. אלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין. ואלו הופכין את פניהם הילך ואוכלין. והמחם באמצע. וכשהשמש עומד למזוג. קופץ את פיו. ומחזיר את פניו. עד שמגיע אצל חבורתו ואוכל. והכלה הופכת את פניה ואוכלת:

פרק ח

הָאִשָּׁה בְּזִמְנָא שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ שֶׁחָט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ וְשֶׁחָט עָלֶיהָ אָבִיהָ תֹּאכֵל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ הֵלֵכָה רָגַל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ שֶׁחָט עָלֶיהָ אָבִיהָ וְשֶׁחָט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ תֹּאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה יְתוֹם שֶׁשִּׁחֲטוּ עָלָיו אֶפְסוֹטְרוֹפּוֹסִין יֹאכֵל בְּמָקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתְפִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן מִי שֶׁחָצִי עֶבֶד וְחָצִי בֶן חוֹרִין לֹא יֹאכֵל מִשָּׁל רָבוֹ:

^ב הָאוֹמֵר לְעַבְדּוֹ צֵא וְשִׁחוּט עָלֶי אֶת הַפֶּסַח שֶׁחָט גָּדִי יֹאכֵל שֶׁחָט טָלָה יֹאכֵל שֶׁחָט גָּדִי וְטָלָה יֹאכֵל מִן הָרֵאשׁוֹן שֶׁכָּח מָה אָמַר לוֹ רָבוֹ כִּי צֵד יַעֲשֶׂה יִשְׁחֹט טָלָה וְגָדִי וַיֹּאמֶר אִם גָּדִי אָמַר לִי רַבִּי שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלוֹ וְטָלָה שְׁלִי וְאִם טָלָה אָמַר לִי רַבִּי טָלָה שְׁלוֹ וְגָדִי שְׁלִי שֶׁכָּח רָבוֹ מָה אָמַר לוֹ שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי:

^ג הָאוֹמֵר לְבָנָיו הֲרִינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שִׁיעֲלָה מִכֶּם רֵאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם כִּיּוֹן שֶׁהַכִּנִּיס הָאֶחָד רֵאשׁוֹ וְרָבוֹ זָכָה בְּחֶלְקוֹ וּמִזְכָּה אֶת אָחִיו עִמּוֹ לְעוֹלָם נִמְנִין עָלָיו עַד שֶׁיֵּהָא בּוֹ כְּזִית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד נִמְנִין וּמוֹשְׁכִין אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שִׁשְׁחֹט רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד שִׁזְרוֹק עָלָיו אֶת הָדָם:

ד' הַמִּמְנָה עִמּוֹ אַחֲרִים בְּחֶלְקוֹ רִשְׁאִין בְּנֵי חֲבוּרָה לִתֵּן לוֹ
אֶת שְׁלוֹ וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ וְהֵן אוֹכְלִים מִשְׁלֵהֶן:

ה' זָב שֶׁרָאָה שְׁתֵּי רְאִיּוֹת שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁבְעֵי רָאָה
שְׁלֹשׁ שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁמְיָנִי שְׁלוֹ שׁוּמְרֵת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשֵׁנִי שְׁלָה רָאָתָה שְׁנֵי יָמִים שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ
בְּשְׁלִישֵׁי וְהִזְבָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁמְיָנִי:

ו' הָאוֹנֵן וְהַמִּפְקֹחַ אֶת הַגֵּל וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים וְהַחֲזִלָה וְהִזְקֹן שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל בְּזֵית
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן עַל כָּלֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן בְּפָנֵי עֲצָמָן
שֶׁמָּא יָבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פֶסוּל לְפִיכָךְ אִם אִירַע בָּהֶן
פֶּסוּל פְּטוּרִים מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי חוּץ מִן הַמִּפְקֹחַ בַּגֵּל
שֶׁהוּא טָמֵא מִתְחַלְתּוֹ:

ז' אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְרַבִּי
יוֹסִי מִתִּיר אֶפִּילוֹ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל
כְּזֵית אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרַת נָשִׁים וְעַבְדִּים
וּקְטָנִים:

ח' אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב אֲבָל לֹא בִקְדָשִׁים
הַשּׁוֹמֵעַ עַל מִתּוֹ וְהַמְלַקֵּט לוֹ עֲצָמוֹת טוֹבֵל וְאוֹכֵל
בִּקְדָשִׁים גֵּר שֶׁנִּתְּגַר בְּעֶרֶב פֶּסַח בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ
מִן הָעֶרְלָה כְּפּוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פרק ט

מי שהיה טמא או בדרך רחוקה ולא עשה את הראשון.
יעשה את השני שגג או נאנס ולא עשה את
הראשון יעשה את השני אם כן למה נאמר טמא או
שהיה בדרך רחוקה שאלו פטורין מהכרת ואלו חייבים
בהכרת:

^ב איזו היא דרך רחוקה מן המודיעים ולחוג וכמדתה
לכל רוח דברי רבי עקיבא רבי אליעזר אומר מאסקופת
העזרה ולחוג אמר רבי יוסי לפיכך נקוד על ה' לומר לא
מפני שרחוקה ודאי אלא מאסקופת העזרה ולחוג:

^ג מה בין פסח ראשון לשני הראשון אסור בבל יראה ובל
ימצא והשני מצה וחמץ עמו בבית הראשון טעון הלל
באכילתו והשני אינו טעון הלל באכילתו זה וזה טעונין
הלל בעשייתו ונאכלין צלי על מצות ומרורים ודוחין את
השבת:

^ד הפסח שבא בטמאה לא יאכלו ממנו זבין וזבות נדות
ויולדות ואם אכלו פטורים מהכרת רבי אליעזר פוטר
אף על ביאת מקדש:

^ה מה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו
מבעשור וטעון הזאה באגדת אזוב על המשקוף ועל

שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת · וְנֶאֱכָל בַּחֲפִזּוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפֶסַח דְּוָרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שְׁמַעְתִּי שְׁתַּמּוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמּוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר רַבִּי
עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוֹדֵם שְׁחִיטַת הַפֶּסַח ·
יֵרָעָה עַד שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו שְׁלָמִים · וְכֵן
תְּמּוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח קָרֵב שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמּוּרָתוֹ:

י הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לִפְסָחוֹ · אוֹ זָכָר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שִׁסְתָּאב · וַיִּמָּכֵר וַיִּפְלוּ דָמָיו לְנִדְבָה · הַמִּפְרִישׁ פֶּסָחוֹ וּמֵת ·
לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֶלָּא לְשֵׁם שְׁלָמִים:

י"ה הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בַּזְבָּחִים · כֵּלָן יֵרָעוּ עַד שִׁסְתָּאבּוֹ ·
וַיִּמָּכְרוּ · וַיָּבִיאוּ בְּדָמֵי הַיָּפָה שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי הַיָּפָה
שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב בְּבִכּוּרוֹת ·
רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרַת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֵבְדָה פֶּסָחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבִקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמָצָא וּשְׁחַט · וְהֵם לִקְחוּ וּשְׁחֲטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֵן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן ·
וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט
רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם
אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ · וְשָׁלְהֵן יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה · וּפְטוּרִין
מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי · אָמַר לָהֶן אִם אַחֲרָתִי צֵאוּ וּשְׁחֲטוּ

עָלֵי הַלֵּךְ וּמִצָּא וְשַׁחַט וְהֵן לִקְחוּ וְשַׁחֲטוּ. אִם שָׁלְהֵן
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֵן. וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן. וְאִם
שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ. וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֵן.
וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. אוֹ שֶׁשַּׁחֲטוּ
שְׁנֵיהֶם בְּאַחַד. הֵן אוֹכְלִין מִשְׁלֵהֵן. וְהוּא אֵינוֹ אוֹכֵל עִמָּהֶן.
וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית הַשְּׂרֵפָה. וּפְטוֹר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי אָמַר
לָהֶן וְאָמְרוּ לוֹ. אוֹכְלִים בָּלֵם מִן הָרֹאשׁוֹן. וְאִם אֵין יָדוּעַ
אֵיזָה מֵהֶם נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן. שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרֵפָה.
לֹא אָמַר לָהֶן. וְלֹא אָמְרוּ לוֹ. אֵינָן אַחֲרָאִין זֶה לָזֶה:

שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶן. אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד.
וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד. אַחַד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְאַחַד
מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֶצֶל אֵלּוּ. וְכַךְ הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלְנוּ הוּא
הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ. וְנִמְנִית עַל שָׁלְנוּ. וְאִם
שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה. יְדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלְנוּ וְנִמְנִינוּ עַל
שָׁלָךְ. וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמֵשֶׁה חֲמֵשֶׁה וְשֶׁל עֶשְׂרֶה
עֶשְׂרֶה. מוֹשְׁכִין לָהֶן אַחַד מִכָּל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה. וְכֵן הֵם
אוֹמְרִים:

שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פְּסָחֵיהֶם. זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אַחַד. וְזֶה מוֹשֵׁךְ
לוֹ אַחַד. זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אַחַד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ
אַחַד מִן הַשּׁוֹק. זֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְזֶה בָּא אֶצֶל זֶה. וְכַךְ
הֵם אוֹמְרִים. אִם שָׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ
וְנִמְנִית עַל שָׁלִי. וְאִם שָׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה. יְדִי מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שָׁלָךְ:

פרק י

עֲרֵבִי פֶסְחִים סְמוּד לְמִנְחָה. לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וְאִפִּילוּ עָנִי שְׁבִי־שְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שִׁישֵׁב. וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן. וְאִפִּילוּ מִן
הַתְּמָחוּי:

ב' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן. בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבַרֵּךְ עַל הַיּוֹם.
וְאַחֵר כֶּךָ מְבַרֵּךְ עַל הַיַּיִן. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבַרֵּךְ עַל
הַיַּיִן. וְאַחֵר כֶּךָ מְבַרֵּךְ עַל הַיּוֹם:

ג' הֵבִיאוּ לִפְנֵיוּ מִטְבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לְפִרְפֹּרֶת הַפֶּת.
הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וַחֲזָרָת וַחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין. אֵף עַל
פִּי שְׁאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בַּר צְדוֹק אוֹמֵר מִצָּה.
וּבִמְקָדָשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיוּ גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

ד' מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שֵׁנִי. וְכֹאן הֵבֵן שׂוֹאֵל אָבִיו. וְאִם אֵין דַּעַת
בְּבֶן אָבִיו מִלְמָדוֹ. מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל הַלֵּילוֹת.
שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ
מִצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת. הַלֵּילָה
הַזֶּה מְרוֹר. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בֶּשֶׂר צָלִי שְׁלֹק
וּמִבְשָׁל. הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת אָנוּ מְטַבִּילִין
פְּעָם אַחַת. הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים. וְלִפִּי דַעַתוֹ שֶׁל בֶּן.
אָבִיו מִלְמָדוֹ. מִתְחִיל בְּגִנוּת וּמְסִים בְּשֵׁבַח. וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמִי
אוֹבֵד אָבִי. עַד שִׁיגְמוֹר כָּל הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

ה רבן גמליאל היה אומר כל שלא אמר שלשה דברים אלו בפסח לא יצא ידי חובתו ואלו הן פסח מצה ומרור פסח על שום שפסח המקום על בתי אבותינו במצרים מצה על שום שנגאלו אבותינו ממצרים מרור על שום שמררו המצרים את חיי אבותינו במצרים בכל דוד ודוד חייב אדם לראות את עצמו כאלו הוא יצא ממצרים שנאמר והגדת לבנך ביום ההוא לאמר בעבור זה עשה יי לי בצאתי ממצרים לפיכך אנחנו חייבין להודות להלל לשבח לפאר לרומם להדר לברך לעלה ולקלס למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הנסים האלו הוציאנו מעבדות לחרות מיגון לשמחה ומשעבוד לגאולה ונאמר לפניו הללויה:

י עד היכן הוא אומר בית שמאי אומרים עד אם הבנים שמחה ובית הלל אומרים עד חלמיש למעינו מים וחותרם בגאולה רבי טרפון אומר אשר גאלנו וגאל את אבותינו ממצרים ואינו חותרם רבי עקיבא אומר כן יי אלהינו ואלהי אבותינו יגיענו למועדים ולרגלים אחרים הבאים לקראתנו לשלום שמחים בבגין עירך וששים בעבודתך ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים וכולי עד ברוך אתה יי גאל ישראל:

י מזגנו לו כוס שלישי מברך על מזונו רביעי גומר עליו את ההלל ואומר עליו ברכת השיר בין הכוסות הללו אם רוצה לשותות ישתה בין שלישי לרביעי לא ישתה:

ח אין מפטירין אחר הפסח אפיקמן יישנו מקצתן יאכלו.
כלן לא יאכלו רבי יוסי אומר נתנמןמו יאכלו נרדמו.
לא יאכלו:

ט הפסח אחר חצות מטמא את הידים הפגול והנותר
מטמאין את הידים ברך ברבת הפסח פטר את של
זבח ברך את של זבח לא פטר את של פסח דברי
רבי ישמעאל רבי עקיבא אומר לא זו פוטרת זו ולא
זו פוטרת זו: סליק

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדָר מְשַׁמֵּיעִין עַל הַשְּׁקָלִים. וְעַל הַכִּלְאִים.
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בִּכְרָכִים.
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים. וְאֶת הָרְחוּבוֹת. וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם. וְעוֹשִׂין כָּל צָרְכֵי הָרִבִּים. וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבֻרוֹת.
וְיוֹצֵאִין אֶף עַל הַכִּלְאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
לְפָנֶיהֶם. מִשְׁרְבוּ עוֹבְרֵי עֲבִירָה. הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין עַל
הַדְּרָכִים. הִתְקִינוּ שִׁיהוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו'. שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִין בְּמִדְיָנָה. בְּעֶשְׂרִים
וּחֲמִשָּׁה יָשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. מִשְׁיִשְׁבוּ בְּמִקְדָּשׁ. הִתְחִילוּ
לְמִשְׁכֵּן. אֶת מִי מִמִּשְׁכָּנִין. לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים. גָּרִים וְעִבְדִּים
מְשׁוֹחָרְרִים. אֲבָל לֹא נָשִׁים. וְעִבְדִּים. וְקִטְנִים. כָּל קָטָן
שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. שׁוֹב אֵינוֹ פּוֹסֵק. וְאֵין
מִמִּשְׁכָּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים. מִפְּנֵי דְרָכֵי שְׁלוֹם:

ד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הַעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה. שֶׁכָּל כֹּהֵן
שֶׁשׁוּקָל אֵינוֹ חוּטֵא. אָמַר לוֹ רֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לֹא כִי.
אֲלֹא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוּקָל חוּטֵא. אֲלֹא שֶׁהַכֹּהֲנִים דּוֹרְשִׁים
מִקְרָא זֶה לְעֶצְמָן. וְכָל מִנְחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה לֹא תֵאכַל.

הואיל והעמר ושתי הלחם ולחם הפנים שלנו היאך
נאכלים:

ה אף על פי שאמרו אין ממשכנין נשים ועבדים קטנים.
אם שקלו מקבלין מידן. הגוי והכותי ששקלו אין מקבלין
מידן. ואין מקבלין מידם קני זבים וקני זבות וקני יולדות.
וחטאות ואשמות. אבל נדרים ונדבות מקבלין מידן. זה
הכלל. כל שנדר ונדב מקבלין מידן. וכל שאינו לא נדר
ולא נדב אין מקבלין מידן. וכן הוא מפורש על ידי עזרא.
(שנאמר) לא לכם ולנו לבנות בית לאלהינו:

י ואלו שחייבין בקלבון לויים וישראלים. וגרים ועבדים
משוחררים. אבל לא (כהנים) נשים ועבדים וקטנים.
השוקל על ידי כהן. על ידי אשה. על ידי עבד. על ידי
קטן. פטור. ואם שקל על ידו. ועל יד חבירו חייב בקלבון
אחד. רבי מאיר אומר שני קלבנות. הנותן סלע ונוטל
שקל. חייב שני קלבנות:

י השוקל על ידי עני. ועל ידי שכנו. ועל יד בן עירו פטור.
ואם הלויים חייב. האחין השתפין שחייבים בקלבון.
פטורין ממעשר בהמה. ושחייבין במעשר בהמה. פטורין
מן הקלבון. וכמה הוא קלבון. מעה כסף. דברי רבי מאיר.
וחכמים אומרים חצי:

פרק ב

מִצָּרְפִּין שְׁקָלִים לְדַרְכֹּנוֹת. מִפְּנֵי מִשְׁאֵי הַדֶּרֶךְ. כֶּשֶׁם
שֶׁהָיוּ שׁוּפְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. כִּךְ הָיוּ שׁוּפְרוֹת
בַּמִּדְיָנָה. בְּנֵי הָעִיר שִׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן. נִגְנְבוּ אוֹ
שִׁנְאָבְדוּ. אִם נִתְרַמָּה (הַתְרוּמָה). נִשְׁבָּעִין לְגִזְבָּרִים. וְאִם
לֹא. נִשְׁבָּעִין לְבְנֵי הָעִיר. וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין תַּחְתִּיהֶן.
נִמְצְאוּ אוֹ שֶׁחֲזִירוֹם הַגִּנְבִּים. אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁקָלִין. וְאִין עוֹלִין
לָהֶן לְשָׁנָה הַבָּאָה:

ב הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לַחֲבִירוֹ לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ. וְשָׁקְלוֹ עַל יָדִי
עֲצָמוֹ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה מֵעַל. הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלוֹ מִמְעוֹת
הַקֶּדֶשׁ. אִם נִתְרַמָּה תְרוּמָה וְקִרְבָּה הַבְּהֵמָה. מֵעַל. מִדְּמֵי
מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִדְּמֵי שְׁבִיעִית. יֹאכֵל כָּנָגְדוֹ:

ג הַמְכִּנֵּס מְעוֹת וְאָמַר הֲרִי אֵלּוּ לְשְׁקָלִי. בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן נִדְבָּה. וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן חוֹלִין.
שְׁאֲבִיא מֶהֱן לְשְׁקָלִי. שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר חוֹלִין. אֵלּוּ לְחֻטָּאת
שְׁוִין שֶׁהַמּוֹתֵר נִדְבָּה. שְׁאֲבִיא מֶהֱן חֻטָּאת. שְׁוִין שֶׁמוֹתֵרֵן
חוֹלִין:

ד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מֶה בֵּין שְׁקָלִים לְחֻטָּאת. שֶׁלְשָׁקָלִים
יֵשׁ לָהֶן קֶצֶף וְלְחֻטָּאת אֵין לָהּ קֶצֶף. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמַר
אֵף לְשְׁקָלִים אֵין לָהֶן קֶצֶף. שֶׁכְּשֶׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן הַגּוֹזָלָה.
הָיוּ שׁוֹקְלִים דַּרְכֹּנוֹת. חֲזָרוּ לְשָׁקוֹל סְלָעִים. חֲזָרוּ לְשָׁקוֹל
טַבָּעִים. וּבִקְשׁוּ לְשָׁקוֹל דִּינָרִים. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן אֵף עַל

פי כן יד כלל שוה אבל חטאת זה מביא בסלע וזה מביא בשתיים וזה מביא בשלש:

ה מותר שקלים חולין מותר עשירית האיפה מותר קני זבים קני זבות וקני יולדות וחטאות ואשמות מותרין נדבה זה הכלל כל שהוא בא לשם חטאת ולשם אשמה מותרן נדבה מותר עולה לעולה מותר מנחה למנחה מותר שלמים לשלמים מותר פסח לשלמים מותר נזירים לנזירים מותר נזיר לנדבה מותר עניים לעניים מותר עני לאותו עני מותר שבויים לשבויים מותר שבוי לאותו שבוי מותר המתים למתים מותר המת לזרשיו רבי מאיר אומר מותר המת יהא מונח עד שיבא אליהו רבי נתן אומר מותר המת בונין לו נפש על קברו:

פרק ג

בשלשה פרקים בשנה תורמין את הלשכה בפרוס הפסח בפרוס עצרת בפרוס החג והן גרנות למעשר בהמה דברי רבי עקיבא בן עזאי אומר בעשרים ותשעה באדר ובאחד בסיון ובעשרים ותשעה באב רבי אלעזר ורבי שמעון אומרים באחד בניסן באחד בסיון בעשרים ותשעה באול מפני מה אמרו בתשעה ועשרים באול ולא אמרו באחד בתשרי מפני שהוא יום טוב ואי אפשר לעשר ביום טוב לפיכך הקדימוהו לעשרים ותשעה באול:

ב בשלש קפות של שלש שלש סאין תורמין את הלשכה וכתוב בהן אלף ביי"ת גימ"ל רבי ישמעאל אומר יונית כתוב בהן אלפא ביתא גמלא אין התורם נכנס לא בפרגוד (חפות) ולא במנעל ולא בסנדל ולא בתפלין ולא בקמיע שמא יעני ויאמרו מעון הלשכה העני או שמא יעשיר ויאמרו מתרומת הלשכה העשיר לפי שאדם צריך לצאת ידי הבריות בדרך שצריך לצאת ידי המקום שנאמר והייתם נקים מיי ומישראל ואומר ומצא חן ושכל טוב בעיני אלהים ואדם:

ג של בית רבן גמליאל (היה) נכנס ושקלו בין אצבעותיו וזרקו לפני התורם והתורם מתכוין ודוחפו לקפה אין התורם תורם עד שיאמר להם אתרום והן אומרים לו תרום תרום תרום שלשה פעמים:

ד תרום את הראשונה ומחפה בקטבלאות שניה ומחפה בקטבלאות שלישית לא היה מחפה שמא ישבח (ויתרום) מן הדבר התרום תרום את הראשונה לשם ארץ ישראל והשניה לשם פרכים המקפין לה והשלישית לשום בבל ולשום מדי ולשום מדינות הרחוקות:

פרק ד

הַתְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. לֹקָחִין בָּהּ תְּמִידִין
וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיהֶם. הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם וְלֶחֶם
הַפָּנִים. וְכָל קֶרְבָּנוֹת הַצֶּבֶר. שׁוֹמְרֵי סְפִיחִים בְּשִׁבְעִית.
נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר (הַרוּצָה)
מִתְנַדֵּב שׁוֹמֵר חֲנָם. אָמְרוּ לוֹ אַף אֶתָּה אוֹמֵר. שְׂאִינָן בָּאֵין
אֵלָּא מִשָּׁל צֶבֶר:

ב פָּרָה וְשְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְלִשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. בָּאֵין
מִתְּרוּמַת הַלֵּשֶׁכָּה. כֶּבֶשׂ פָּרָה. וְכֶבֶשׂ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח.
וְלִשׁוֹן שֶׁבִין קֶרְנָיו. וְאַמַּת הַמַּיִם. וְחוֹמַת הָעִיר וּמִגְדָּלוֹתֶיהָ.
וְכָל צִרְכֵי הָעִיר. בָּאֵין מִשִּׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה. אֲבָא שְׂאוּל אוֹמֵר
כֶּבֶשׂ פָּרָה. כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין אוֹתוֹ מִשָּׁל עֶצְמוֹ:

ג מוֹתֵר שִׁירֵי הַלֵּשֶׁכָּה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהֶן. לֹקָחִין
בָּהֶן יֵינֹת שְׂמָנִים וְסֻלְתוֹת. וְהַשֹּׁכֵר לְהַקְדֵּשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
יִשְׁמַעֵאל. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִשְׁתַּכְּרִין מִשָּׁל הַקֹּדֶשׁ.
וְלֹא מִשָּׁל עֲנִיִּים:

ד מוֹתֵר תְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ. רַקוּעֵי זֶהָב צְפוּי לְבֵית
קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מוֹתֵר הַפְּרוֹת לְקִיץ
הַמִּזְבֵּחַ. וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר
מוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹתֵר נִסְכִּים לְכָלִי שָׁרֵת.
רַבִּי חֲנַנְיָה סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מוֹתֵר נִסְכִּים לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ.
וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת. זֶה וְזֶה לֹא הָיוּ מוֹדִים בַּפְּרוֹת:

ה' מותר הקטרת מה היו עושין בה. מפרישין ממנה שכר האומנין. ומחללין אותה על שכר האומנין. ונותנין אותה לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם בא החדש בזמנו. לוקחין אותה מתרומה חדשה. ואם לאו מן הישנה:

י המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין לקרבנות הצבור. ינתנו לאומנין בשכרן. דברי רבי עקיבא. אמר לו בן עזאי אינה היא המדה. אלא מפרישין מהן שכר האומנין. ומחללין אותן על מעות האומנין. ונותנין אותן לאומנין בשכרן. וחוזרין ולוקחין אותן מתרומה חדשה:

י המקדיש נכסיו. והיתה בהן בהמה ראויה לגבי המזבח. זכרים ונקבות. רבי אליעזר אומר זכרים ימכרו לצרכי עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ודמיהן יפלו עם שאר נכסים לבדק הבית. רבי יהושע אומר זכרים עצמן יקרבו עולות. ונקבות ימכרו לצרכי זבחי שלמים. ויביא (בדמיהן עולות) ושאר נכסים יפלו לבדק הבית. רבי עקיבא אומר רואה אני את דברי רבי אליעזר מדברי רבי יהושע. שרבי אליעזר השווה את מדתו. ורבי יהושע חלק. אמר רבי פפוס שמעתי בדברי שניהם שהמקדיש בפירוש בדברי רבי אליעזר. והמקדיש סתם בדברי רבי יהושע:

ה' המקדיש נכסיו. והיו בהן דברים ראויין על גבי המזבח.
 יינות שמנים ועופות. רבי אלעזר אומר ימכרו לצרכי
 אותו המין. ויביא בדמיהם עולות. ושאר נכסים יפלו
 לבדק הבית:

ט אחד לשלשים יום משערין את הלשכה. כל המקבל
 עליו לספק סלתות מארבע עמדות משלש. יספק מארבע.
 משלש ועמדות מארבע יספק מארבע. שיד הקדש על
 העליונה. ואם התליעה סלת התליעה לו. ואם החמיץ
 יין. החמיץ לו. ואינו מקבל את מעותיו. עד שיהא המזבח
 מרצה:

פרק ה

אלו הן הממוגין שהיו במקדש. יוחנן בן פינחס על
 החותמות. אחיה על הנסכים. מתתיה בן שמואל
 על הפיסות. פתחיא על הקנין. פתחיא זה מרדכי. למה
 נקרא שמו פתחיא. שהיה פותח בדברים ודורשן. ויודע
 שבעים לשון. בן אחיה על חלי מעים. נחניא חופר שיחין.
 גביני פרוז. בן נבר על נעילת שערים. בן בבי על הפקיע.
 בן ארזה על הצלצל. הגרוס בן לוי על השיר. בית גרמו
 על מעשה לחם הפנים. בית אבטינס על מעשה הקטרת.
 אלעזר על הפרוכות. ופינחס על המלבוש:

^ב אין פוחתין משלשה גזברים ומשבעה אמרכלין ואין עושין שררה על הצבור בממון פחות משנים חוץ מבן אחיה שעל חלי מעים ואלעזר שעל הפרוכות שאותן קבלו (רוב) הצבור עליהן:

^ג ארבעה חותמות היו במקדש וכתוב עליהן עגל זכר גדי חוטא בן עזאי אומר חמשה היו וארמית כתוב עליהן עגל זכר גדי חוטא דל וחוטא עשיר עגל משמש עם נספי בקר גדולים וקטנים זכרים ונקבות גדי משמש עם נספי הצאן גדולים וקטנים זכרים ונקבות חוץ משל אלים זכר משמש עם נספי אלים בלבד חוטא משמש עם נספי שלש בהמות של מצורעין:

^ד מי שהוא מבקש נסכים הולך לו אצל יוחנן שהוא ממונה על החותמות נותן לו מעות ומקבל ממנו חותם בא לו אצל אחיה שהוא ממונה על הנסכים ונותן לו חותם ומקבל ממנו נסכים ולערב באין זה אצל זה ואחיה מוציא את החותמות ומקבל כנגדן מעות ואם הותירו הותירו להקדש ואם פחתו היה משלם יוחנן מביתו שיד הקדש על העליונה:

^ה מי שאבד ממנו חותמו ממתינין לו עד הערב אם מצאו לו כדי חותמו נותנין לו ואם לאו לא היו נותנין לו ושם היום כתוב עליהן מפני הרמאין:

י שְׁתֵּי לְשָׁכוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. אַחַת לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים. וְאַחַת לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. לְשֹׁכֶת חֲשָׁאִים יֵרָאִי חֲטָא נֹתְנִים לְתוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. וְעֲנִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפַרְנָסִין מִתּוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי. לְשֹׁכֶת הַכֵּלִים. כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב כָּלִי. זוֹרְקוֹ לְתוֹכָהּ. וְאַחַד לְשָׁלְשִׁים יוֹם גִּזְבָּרִין פּוֹתְחִין אוֹתָהּ. וְכָל כָּלִי שֶׁמֵּצְאוּ בוֹ צֶרֶד לְבַדֵּק הַבֵּית. מִנִּיחִין אוֹתוֹ. וְהַשָּׂאֵר נִמְכָּרִין. וְדַמְיָהוּ נּוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת בִּדֵּק הַבֵּית:

פרק ו

שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת. שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת. שְׁלֹשׁ עָשָׂר הַשְּׁתַּחֲוִיּוֹת. הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ. שֶׁל בֵּית רַבִּן גַּמְלִיאֵל. וְשֶׁל בֵּית רַבִּי חֲנַנְיָה סֵגֵן הַכֹּהֲנִים. הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִין אַרְבָּעָה עָשָׂר. וְהִיכָן הִיתָה יְתִירָה. כְּנֶגֶד דִּיר הָעֵצִים. שֶׁכֵּן מִסֶּרֶת בִּידָם מֵאַבוֹתֵיהֶם. שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

א מַעֲשֶׂה בְּכֹהֵן אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְעַסֵּק. וְרָאָה הָרֹצֵפָה שֶׁהִיא מְשׁוֹנָה מִחֲבֵרוֹתֶיהָ. בָּא וְאָמַר לְחֲבִירוֹ. לֹא הִסְפִּיק לְגָמוֹר אֶת הַדָּבָר. עַד שֶׁיֵּצֵאתָ נִשְׁמָתוֹ. וַיֵּדְעוּ בִּיחֻד שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְזָר:

ג וְהִיכָן הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים. אַרְבַּע בְּצָפוֹן. וְאַרְבַּע בְּדָרוֹם. שְׁלֹשׁ בַּמִּזְרָח. וְשִׁתִּים בַּמַּעֲרָב. כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁעָרִים. שְׁעָרִים דְּרוֹמָיִים סְמוּכִין לַמַּעֲרָב. שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן. שְׁעַר הַדֶּלֶק. שְׁעַר הַבְּכוֹרוֹת. שְׁעַר הַמִּים. וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ

שַׁעַר הַמִּים־שָׁבוּ מִכְּנִיסִין צְלוּחִית שֶׁל מַיִם שֶׁל נֶסוּד בַּחֲגֹ.
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אָמַר בּוֹ הַמַּיִם מִפְּכִים וַעֲתִידִין
 לְהִיּוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְתָּן הַבַּיִת לְעֻמָּתָן בַּצָּפוֹן סְמוּכִין
 לַמַּעֲרָב שַׁעַר יְכַנְיָה שַׁעַר קָרְבָן שַׁעַר נָשִׁים שַׁעַר הַשִּׁיר
 וְלָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ שַׁעַר יְכַנְיָה שָׁבוּ יָצָא יְכַנְיָה בְּגָלוֹתוֹ
 בַּמִּזְרָח שַׁעַר נִקְנֹזֹר וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ אֶחָד בִּימִינוֹ
 וְאֶחָד בְּשְׂמָאלוֹ וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב שֶׁלֹא הָיָה לָהֶן שֵׁם:

ד' שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ שְׁמוֹנָה שֶׁל שִׁישׁ
 בַּבַּיִת הַמִּטְבָּחִים שְׁעָלֶיהֶן מְדִיחִין אֶת הַקְּרָבִים וּשְׁנַיִם
 בַּמַּעֲרָב הַכָּבֶשׂ אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ וְאֶחָד שֶׁל כֶּסֶף עַל שֶׁל
 שִׁישׁ הָיוּ נֹתְנִים אֶת הָאִיבָרִים עַל שֶׁל כֶּסֶף כְּלֵי שֶׁרֶת
 וּשְׁנַיִם בָּאוּלָם (מִבִּפְנִים) עַל פֶּתַח הַבַּיִת אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ
 וְאֶחָד שֶׁל זָהָב עַל שֶׁל שִׁישׁ נֹתְנִין לֶחֶם הַפָּנִים בְּכִנְיָסָתוֹ
 וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ שְׁמַעְלִין בְּקֹדֶשׁ וְלֹא מוֹרִידִין וְאֶחָד
 שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים שְׁעָלָיו לֶחֶם הַפָּנִים תָּמִיד:

ה' שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוּפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ וְכָתוּב עָלֶיהֶן תְּקָלִין
 חֲדָתִינִין וְתְקָלִין עֲתִיקִין קִנְיָן וְגוֹזְלֵי עוֹלָה עֲצִים וְלְבוֹנָה
 זָהָב לְכַפּוּרוֹת שֶׁשָּׂה לְנִדְבָה תְּקָלִין חֲדָתִינִין שֶׁבְּכָל שָׁנָה
 וּשְׁנָה וַעֲתִיקִין מִי שֶׁלֹא שָׁקֵל אֶשְׁתַּקֵּד שׁוֹקֵל לְשָׁנָה
 הַבָּאָה קִנְיָן הֵן תּוֹרִין וְגוֹזְלֵי עוֹלָה הֵן בְּנֵי יוֹנָה וְכֻלָּן עוֹלוֹת
 דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה וְחֻכְמִים אֹמְרִים קִנְיָן אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד
 עוֹלָה וְגוֹזְלֵי עוֹלָה כֻּלָּן עוֹלוֹת:

י האומר הרי עלי עצים לא יפחות משני גזרין לבונה לא יפחות מקמץ זהב לא יפחות מדינר זהב ששה לנדבה נדבה מה היו עושין בה לוקחין בה עולות הבשר לשם והעורות לכהנים זה מדרש דרש יהודע כהן גדול אשם הוא אשום אשם ליי זה הכלל כל שהוא בא משום חטא ומשום אשמה ילקח בו עולות הבשר לשם והעורות לכהנים נמצאו שני כתובים קיימים אשם ליי ואשם לכהנים ואומר כסף אשם וכסף חטאות לא יובא בית יי לכהנים יהיו:

פרק ז

מעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בֵּין הַשְּׁקָלִים לַנִּדְבָה קָרוֹב לַשְּׁקָלִים יִפְּלוּ לַשְּׁקָלִים קָרוֹב לַנִּדְבָה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לַנִּדְבָה בֵּין עֲצִים לַלְבוֹנָה קָרוֹב לַעֲצִים יִפְּלוּ לַעֲצִים לַלְבוֹנָה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לַלְבוֹנָה בֵּין קִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה קָרוֹב לְקִנִּין יִפְּלוּ לְקִנִּין לְגֻזְלֵי עוֹלָה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לְגֻזְלֵי עוֹלָה בֵּין חוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי קָרוֹב לְחוֹלִין יִפְּלוּ לְחוֹלִין לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה יִפְּלוּ לְמַעֲשֵׂר שְׁנִי זֶה הַכֹּל הוֹלְכִין אַחֵר הַקָּרוֹב (לְהַקֵּל) מִחֻצָּה לַמִּחֻצָּה לְהַחֲמִיר:

^ב מעות שנמצאו לפני סוחרים בהמה לעולם מעשר בהר הבית חולין בירושלים בשעת הרגל מעשר ובשאר כל ימות השנה חולין:

^ג בשר שנמצא בעזרה איברין עולות וחתוכות חטאות בירושלים זבחי שלמים זה וזה תעבר צורתו ויצא לבית השריפה נמצא בגבולין אברין נבלות חתוכות מותרות ובשעת הרגל שהבשר מרבה אף אברין מותרין:

^ד בהמה שנמצאת מירושלים ועד מגדל עדר וכמדתה לכל רוח זכרים עולות נקבות זבחי שלמים רבי יהודה אומר הראוי לפסחים פסחים קדם לרגל שלשים יום:

^ה בראשונה היו ממשכנין את מוצאה עד שהוא מביא נסכיה חזרו להיות מניחין אותה ובורחין התקינו בית דין שיהו נסכיה באין משל צבור:

^ו אמר רבי שמעון שבעה דברים התקינו בית דין וזה אחד מהן גוי ששלח עולתו ממדינת הים ושלח עמה נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור וכן גר שמת והניח זבחים אם יש לו נסכים קרבין משלו ואם לאו קרבין משל צבור ותנאי בית דין הוא על כהן גדול שמת שתהא מנחתו קרבה משל צבור רבי יהודה אומר משל יורשין ושלמה היתה קרבה:

י על המלח ועל העצים. שיהו הפהגים גאותים בהן. ועל הפרה שלא יהו מועלין באפרה. ועל הקנין הפסולות. שיהו באות משל צבור. רבי יוסי אומר המספק את הקנין. מספק את הפסולות:

פרק ח

כ כל הרוקין הנמצאין בירושלים טהורין. חוץ משל שוק העליון. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר בשאר ימות השנה. שבאמצע טמאין ושבצדדין טהורין. ובשעת הרגל. שבאמצע טהורין ושבצדדין טמאין. שמפני שהן מועטין. מסתלקין לצדדין:

ב כל הכלים הנמצאים בירושלים דרך ירידה לבית הטבילה טמאין. דרך עליה טהורין. שלא כדרך ירידתן עליתן. דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר כלן טהורין. חוץ מן הסל. והמגריפה. והמריצה. והמיוחדין לקברות:

ג סכין שנמצאת בארבעה עשר. שוחט בה מיד. בשלשה עשר שונה ומטביל. וקופין בין בזה ובין בזה. שונה ומטביל. חל ארבעה עשר להיות בשבת. שוחט בה מיד. בחמשה עשר שוחט בה מיד. נמצאת קשורה לסכין. הרי זה פסבין:

ד פרכת שנטמאת בולד הטמאה. מטבילין אותה בפנים. ומכניסין אותה מיד. ואת שנטמאת באב הטמאה.

מִטְבִּילִין אוֹתָהּ בַּחוּץ וְשׁוֹטְחִין אוֹתָהּ בַּחֵיל (מִפְּנֵי
שְׁצִרְיָכָה הָעֶרֶב שְׁמֶשׁ) וְאִם הָיְתָה חֲדָשָׁה שׁוֹטְחִין אוֹתָהּ
עַל גַּג הָאֶצְטָבָא כְּדִי שִׁירָאוּ הָעַם אֶת מְלֹאכְתָּהּ שֶׁהִיא
נָאָה:

ה' רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר מִשּׁוּם רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן
הֶסְגָן פְּרָכַת עֲבִיָּה טַפַּח וְעַל שִׁבְעִים וּשְׁנַיִם נִימִין נִאֲרָגְתָּ
וְעַל כָּל נִימָא וְנִימָא אֲרַבְעָה וְעֶשְׂרִים חוּטִין אֲרַכָּה
אֲרַבְעִים אֲמָה וְרַחֲבָה עֶשְׂרִים אֲמָה וּמִשְׁמוֹנִים וּשְׁתֵּים
רְבּוּא נַעֲשִׂית וּשְׁתֵּים עוֹשִׂין בְּכָל שָׁנָה וְשֹׁלֵשׁ מֵאוֹת
כֹּהֲנִים מִטְבִּילִין אוֹתָהּ:

י' בֶּשֶׁר קִדְּשִׁי הַקִּדְּשִׁים שֶׁנִּטְמָא בֵּין בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין
בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים בֵּין בַּחוּץ בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים
הַכֹּל יִשְׂרָף בְּפָנִים חוּץ מִשְׁנִטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בַּחוּץ
וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים הַכֹּל יִשְׂרָף בַּחוּץ חוּץ מִמִּי שֶׁנִּטְמָא
בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בְּפָנִים:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אֶת שֶׁנִּטְמָא בָּאֵב הַטְּמֵאָה בֵּין בְּפָנִים
בֵּין בַּחוּץ יִשְׂרָף בַּחוּץ וְאֶת שֶׁנִּטְמָא בּוֹלֵד הַטְּמֵאָה בֵּין
בְּפָנִים וּבֵין בַּחוּץ יִשְׂרָף בְּפָנִים רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר מִקּוֹם
טְמֵאתוֹ שֶׁם שְׂרִיפְתּוֹ:

ח' אֲבָרֵי הַתָּמִיד נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמַּעֲרָב וְשֵׁל
מוֹסְפִין נִתְּנִין מִחֲצִי כֶּבֶשׂ וּלְמִטָּה בַּמִּזְרָח וְשֵׁל רֹאשִׁי
חֲדָשִׁים נִתְּנִין עַל כָּרְכּוּב הַמִּזְבֵּחַ מִלְּמַעְלָה הַשְּׁקָלִים

וְהַבְּכוֹרִים אֵין נוֹהֲגִין אֶלָּא בִּפְנֵי הַבַּיִת. אֲבָל מַעֲשֵׂר דָּגָן
 וּמַעֲשֵׂר בְּהֵמָה וְהַבְּכוֹרוֹת נוֹהֲגִין בֵּין בִּפְנֵי הַבַּיִת בֵּין שְׁלֹא
 בִּפְנֵי הַבַּיִת. הַמְּקַדֵּשׁ שְׁקָלִים וּבְכוֹרִים. הֵרִי זֶה קֹדֶשׁ רַבִּי
 שְׁמַעוֹן אוֹמֵר הָאוֹמֵר בְּכוֹרִים קֹדֶשׁ. אֵינָן קֹדֶשׁ: סליק

מסכת יומא

פרק א

שבעת ימים קודם יום הכפורים. מפרישין כהן גדול
מביתו ללשכת פלהדרין. ומתקנין לו כהן אחר
תחתיו. שמא יאָרע בו פסול. רבי יהודה אומר אף אשה
אחרת מתקנין לו. שמא תמות אשתו. שנאמר וכפר
בעדו ובעד ביתו. ביתו זו אשתו. אמרו לו אם כן אין
לדבר סוף:

ב כל שבעת הימים הוא זורק את הדם. ומקטיר את
הקטרת. ומטיב את הנרות. ומקריב את הרגל. ושאר
כל הימים אם רצה להקריב. מקריב. שכהן גדול מקריב
חלק בראש ונוטל חלק בראש:

ג מסרו לו זקנים מזקני בית דין. וקורין לפניו בסדר
היום. ואומרים לו אישי כהן גדול. קרא אתה בפיד
שמא שכחת. או שמא לא למדת. ערב יום הכפורים
שחרית. מעמידין אותו בשער המזרח. ומעבירין לפניו
פרים ואילים וכבשים. כדי שיהא מכיר ורגיל בעבודה:

ד כל שבעת הימים לא היו מונעין ממנו מאכל ומשתה.
ערב יום הכפורים עם חשיכה. לא היו מניחים אותו
לאכול הרבה. מפני שהמאכל מביא את השינה:

ה' מְסֻרוֹהוּ זִקְנֵי בֵּית דִּין לְזִקְנֵי כְּהוֹנָהּ. וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלִיָּת
בֵּית אַבְטִינָס. וְהַשְׁבִּיעוּהוּ. וְנִפְטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאוֹמְרִים
לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל אָנּוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין. וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ
וְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין. מִשְׁבִּיעֵינוּ אָנּוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשָּׂכַן אֶת שְׁמוֹ
בְּבֵית הַזֶּה. שְׁלֹא תִשָּׁנֶה דְּבַר מִכָּל מָה שֶׁאֲמָרְנוּ לָךְ. הוּא
פּוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה. וְהֵן פּוֹרְשִׁים וּבּוֹכִים:

י' אִם הִיא חֶכֶם דּוֹרֵשׁ. וְאִם לֹא. תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין
לְפָנָיו. אִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרָא. וְאִם לֹא. קוֹרִין לְפָנָיו. וּבִמָּה
קוֹרִין לְפָנָיו. בְּאִיּוֹב וּבְעִזָּרָא. וּבְדַבְּרֵי הַיָּמִים. זְכָרֶיהָ בֶּן
קְבוּטָל אוֹמֵר פְּעָמִים הִרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו בְּדִנְיָאֵל:

י' בִּקֵּשׁ לְהַתְנַמֵּן פְּרָחֵי כְּהוֹנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבַּע צָרָדָה.
וְאוֹמְרִים לוֹ. אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל. עֲמוּד וְהִפָּג אַחַת עַל
הָרֹצֵפָה. וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ. עַד שִׁיָּגִיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה:

ה' בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמְזֻבָּח. בְּקִרְיַת הַגָּבֶר. אוֹ
סְמוּךְ לוֹ. בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו. וּבִיּוֹם הַכַּפּוֹרִים מַחֲצוֹת.
וּבִרְגָלִים מֵאֲשֻׁמּוֹת הָרֹאשׁוֹנָה. וְלֹא הֵיטֵה קִרְיַת הַגָּבֶר
מִגֵּעַת. עַד שֶׁהֵיטֵה עֲזָרָה מְלֵאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתֵרוֹם אֶת הַמִּזְבֵּחַ תֹּרֵם.
 וּבִזְמַן שֶׁהָיוּ מְרַבִּין רָצִין וְעוֹלִין בִּכְבֹּשׁ וְכָל
 הַקּוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה אִם הָיוּ שְׁנַיִם
 שְׂוִין הַמִּמּוֹנָה אוֹמֵר לָהֶן הַצְבִּיעוּ וְמָה הֵן מוֹצִיאִין אַחַת
 או שְׁתֵּים וְאֵין מוֹצִיאִין הַגּוֹדֵל בַּמִּקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֶׂה שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם שְׂוִים וְרָצִין וְעוֹלִין בִּכְבֹּשׁ וְדַחַף אֶחָד
 מֵהֶן אֶת חֲבִירוֹ וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ וְכִיוֵן שֶׁרָאוּ בֵּית דִּין
 שֶׁבָּאִין לִידֵי סִכָּנָה הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ
 אֶלָּא בַּפִּסִּים אַרְבַּעַת פִּסִּסוֹת הָיוּ שָׁם וְזֶה פִּסֵּי הָרֵאשׁוֹן:

ג הַפִּסִּים הַשְּׁנַיִם מִי שׁוֹחֵט מִי זוֹרֵק מִי מִדָּשֵׁן מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי
 וּמִי מִדָּשֵׁן אֶת הַמִּנְחָה וּמִי מַעֲלָה אֲבָרִים לְכָבֶשׂ הָרֵאשׁ
 וְהַרְגָּל וְשְׁתֵּי הַיָּדִים הָעֶקֶץ וְהַרְגָּל הַחֲזָה וְהַגֶּרֶה וְשְׁתֵּי
 הַדְּפָנוֹת וְהַקְּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַחֲבָתִין וְהַיִּין שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
 כְּהֻנִּים זֻכִּים בּוֹ אָמַר בֶּן עֲזַאי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוֹם
 רַבִּי יְהוֹשֻעַ דֶּרֶךְ הַלּוֹכוֹ הִיא קָרֵב:

ד הַפִּסִּים הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לְקִטְרֵת בּוֹאוֹ וְהַפִּסּוֹ וְהַרְבִּיעִי
 חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים מִי מַעֲלָה אֲבָרִים מִן הַכָּבֶשׂ לְמִזְבֵּחַ:

ה תָּמִיד קָרֵב בְּתַשְׁעָה בַּעֲשָׂרָה בְּאַחַד עָשָׂר בְּשְׁנַיִם
 עָשָׂר לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר כִּי־צִד עֲצָמוֹ בְּתַשְׁעָה בְּחָג
 בְּיָד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים הָרִי כָּאֵן עֲשָׂרָה בֵּין הָאַרְבָּעִים

בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם בְּיָדָם שְׁנֵי גִזְרֵי
עֲצִים. בְּשֶׁבֶת בְּאַחַד עֶשֶׂר. הוּא עֲצֻמוֹ בְּתַשְׁעָה. וּשְׁנַיִם
בְּיָדָם שְׁנֵי בְּזִכֵּי לְבוֹנָה שֶׁל לֶחֶם הַפָּנִים. וּבְשֶׁבֶת שְׁבִתוֹךְ
הַחֹג בִּיד אֶחָד צְלוּחִית שֶׁל מִים:

י אֵיל קָרֵב בְּאַחַד עֶשֶׂר. הַבָּשָׂר בַּחֲמִשָּׁה. הַקָּרָבִים וְהַסֵּלֶת
וְהַיִּין. בְּשְׁנַיִם שְׁנַיִם:

י פֶּר קָרֵב בְּעֶשְׂרִים וְאַרְבָּעָה. הָרָאשׁ וְהָרֶגֶל. הָרָאשׁ
בְּאַחַד. וְהָרֶגֶל בְּשְׁנַיִם. הָעֵקֶץ וְהָרֶגֶל. הָעֵקֶץ בְּשְׁנַיִם. וְהָרֶגֶל
בְּשְׁנַיִם. הַחֲזָה וְהַגֵּרָה. הַחֲזָה בְּאַחַד. וְהַגֵּרָה בְּשִׁלְשָׁה. שְׁתֵּי
יָדַיִם בְּשְׁנַיִם. וּשְׁתֵּי דַפְנוֹת בְּשְׁנַיִם. הַקָּרָבִים וְהַסֵּלֶת וְהַיִּין.
בְּשִׁלְשָׁה שְׁלֹשָׁה. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּקָרְבָּנוֹת צָבוּר.
אֲבָל בְּקָרְבָּנוֹת הַיָּחִיד. אִם רָצָה לְהַקְרִיב מִקְרִיב. הַפְּשִׁיטָן
וְנִתְּנוֹחֵן שֶׁל אֵלּוּ וְאֵלּוּ שְׁוִין:

פרק ג

אָמַר לָהֶם הַמְּמוֹנָה. צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה.
אִם הִגִּיעַ. הָרֹאָה אֹמֵר בִּרְקָאִי. מִתְּתִיא בֶּן
שְׁמוּאֵל אֹמֵר הָאִיר פָּנֵי כָל הַמְּזֹרֵחַ עַד שֶׁבִּחְבְּרוֹן. וְהוּא
אֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הִצָּרְכוּ לְכַךְ. שֶׁפַּעַם אַחַת עָלָה מְאוּר הַלְּבָנָה. וְדָמוֹ
שֶׁהָאִיר הַמְּזֹרֵחַ. וְשִׁחְטוּ אֶת הַתָּמִיד. וְהוֹצִיאֻהוּ לְבֵית
הַשְּׂרָפָה. הוֹרִידוּ כֵהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה. זֶה הַכֵּלָל הִיָּה

בַּמִּקְדָּשׁ. כָּל הַמִּסֵּד אֶת רַגְלָיו טָעוֹן טְבִילָה. וְכָל הַמַּטִּיל
מִים. טָעוֹן קְדוּשַׁת יָדַיִם וְרַגְלָיִם:

^א אֵין אָדָם נִכְנָס לַעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה. אֲפִילוּ טְהוֹר עַד
שִׁטְבוֹל. חֲמֵשׁ טְבִילוֹת. וְעֲשָׂרָה קְדוּשִׁין. טוֹבֵל כֹּהֵן גָּדוֹל
וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם. וְכֹלֶן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפְּרוּה. חוּץ מִזֶּה
בַּלְבָּד:

^ד פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל בּוֹץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם. פָּשֵׁט. יָרַד וְטָבַל.
עָלָה וְנִסְתַּפֵּג. הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלָבַשׁ. וְקִדְּשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו. הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַתְּמִיד קָרְצוּ. וּמִרְק אַחֵר שְׁחִיטָה
עַל יָדָיו. קָבַל אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ. נִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל
שֹׁחַר. וְלֹהֵטִיב אֶת הַנֵּרוֹת. וְלֹהֲקִירֵב אֶת הָרֹאשׁ. וְאֶת
הָאֵיבָרִים. וְאֶת הַחֲבִיתִין. וְאֶת הַיֵּין:

^ה קֶטֶרֶת שֶׁל שֹׁחַר. הֵיטָה קָרִיבָה בֵּין דָּם לְאֵיבָרִים. שֶׁל בֵּין
הָאֲרָבָעִים. בֵּין אֵיבָרִים לְנִסְכִּים. אִם הָיָה כֹּהֵן גָּדוֹל זָקֵן אוֹ
אֶסְטָגִיס. מִחֲמִין לוֹ חֲמִין. וּמַטִּילִין לְתוֹךְ הַצּוּנָן. כִּדִּי שֶׁתִּפּוֹג
צִנָּתוֹ:

^ו הִבִּיאוּהוּ לְבֵית הַפְּרוּה וּבִקְדָּשׁ הֵיטָה. פָּרְסוּ סֵדִין שֶׁל
בּוֹץ בֵּינוּ וּבֵין הָעָם. קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט. רַבִּי מֵאִיר
אוֹמֵר פָּשֵׁט קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו. יָרַד וְטָבַל. עָלָה וְנִסְתַּפֵּג.
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לְבָן. לָבַשׁ קִדְּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו:

י' בַּשַּׁחַר הָיָה לוֹבֵשׁ פְּלוֹסִין שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. וּבֵין הָעֶרְבִים הַנְּדוּיִין שֶׁל שְׁמֹנֶה מֵאוֹת זָוִז. דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים. בַּשַּׁחַר לוֹבֵשׁ שֶׁל שְׁמֹנֶה עָשָׂר מָנָה. וּבֵין הָעֶרְבִים שֶׁל שְׁנַיִם עָשָׂר מָנָה. הַכֹּל שְׁלֹשִׁים מָנָה. אֵלּוּ מִשָּׁל צְבוּר וְאִם רָצָה לְהוֹסִיף. מוֹסִיף מִשָּׁלוֹ:

ח" בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ. וּפָרוּ הָיָה עוֹמֵד בֵּין הָאוֹלָם וְלִמְזַבַּח. רֹאשׁוֹ לְדָרוֹם. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְהִכְהִין עוֹמֵד בַּמִּזְרָח. וּפָנָיו לַמַּעֲרָב. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְנַדֶּה. וְכֵךְ הָיָה אוֹמֵר. אֲנִי הֵשֵׁם. עֲוִיתִי פִשְׁעֵתִי חֲטָאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי. אֲנִי הֵשֵׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחַטָּאִים. שְׁעוּתִי וְשִׁפְשַׁעֲתִי וְשִׁחַטָּאתִי לִפְנֵיךְ אֲנִי וּבֵיתִי. כִּכְתוּב בַּתּוֹרָה מִשֶּׁה עֲבָדְךָ. כִּי בַּיּוֹם הַזֶּה יִכְפֹּר עֲלֵיכֶם וְגוֹמֵר. וְהֵם עוֹנִין אַחֲרָיו. בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ט בָּא לוֹ לְמִזְרַח הָעֲזָרָה לְצִפּוֹן הַמִּזְבֵּחַ. הַסֶּגֶן מִימִינוֹ. וְרֹאשׁ בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ. וְשֵׁם שְׁנֵי שְׁעִירִים. וְקִלְפֵי הָיְתָה שֵׁם. וּבָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת. שֶׁל אֶשְׁכְּרוּעַ הָיוּ וַעֲשָׂאָן בֶּן גַּמְלָא שֶׁל זֶהָב. וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י' בֶּן קָטִיז עָשָׂה שְׁנַיִם עָשָׂר דָּר לְכִיּוֹר. שְׁלֹא הָיוּ לוֹ אֵלָּא שְׁנַיִם. וְאָף הוּא עָשָׂה מוֹכְנֵי לְכִיּוֹר. שְׁלֹא יִהְיוּ מִימֵיו נִפְסָלִים בְּלִיגָה. מִנְּבִזוֹ הַמֶּלֶךְ עָשָׂה כָּל יְדוֹת הַכִּלִּים שֶׁל יוֹם הַכַּפּוֹרִים שֶׁל זֶהָב. הִילְנִי אֲמוֹ עָשְׂתָה נִבְרַשְׁתָּ שֶׁל זֶהָב עַל פֶּתַחוֹ שֶׁל הֵיכָל. וְאָף הִיא עָשְׂתָה טְבֵלָא שֶׁל

זֶהְבִּי שִׁפְרִישֶׁת סוּטָה כְּתוּבָה עָלֶיהָ נִקְנֹר נַעֲשׂוּ נְסִים
לְדַלְתוֹתָיו וְהָיוּ מְזַכְרִין אוֹתוֹ לְשִׁבַּח:

י"א וְאֵלֹהֵי לְגִנְאֵי שֶׁל בֵּית גְּרָמוֹ לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
לֶחֶם הַפָּנִים שֶׁל בֵּית אַבְטִינָס לֹא רָצוּ לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה
הַקְטָרֶת הַגְּרוֹס בֶּן לִוִּי הָיָה יוֹדֵעַ פָּרֶק בְּשִׁיר וְלֹא רָצָה
לְלַמֵּד בֶּן קִמְצָר לֹא רָצָה לְלַמֵּד עַל מַעֲשֵׂה הַכֶּתֶב עַל
הָרָאוּשׁוֹנִים נֶאֱמַר זָכַר צָדִיק לְבִרְכָּהּ וְעַל אֵלֹהֵי נֶאֱמַר וְשֵׁם
רְשָׁעִים יִרְקַב:

פרק ד

ט"ז בְּקִלְפֵי וְהַעֲלָה שְׁנֵי גוֹרְלוֹת אֶחָד כְּתוּב עָלָיו לְשֵׁם
וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל הַסֶּגֶן בִּימִינוֹ וְרֹאשׁ בֵּית
אָב מִשְׁמָאֲלוֹ אִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ הַסֶּגֶן אוֹמֵר לוֹ
אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה יִמִּינְךָ וְאִם שֶׁל שֵׁם עָלָה בְּשִׁמְאֲלוֹ
רֹאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הַגִּבָּה שְׁמֵאלְךָ
נִתְּנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר לִי חֲטָאת רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל
אוֹמֵר לֹא הִיא צָרִיד לֹמֵר חֲטָאת אֵלֶּא לִי וְהֵן עוֹנִין
אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ב קָשֶׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרֹאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח
וְהַעֲמִידוֹ כְּנֶגֶד בֵּית שְׁלוּחוֹ וְלִנְשַׁחֵט כְּנֶגֶד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ
בֹּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו וּמִתְּוֹדָה וְכֹךְ
הָיָה אוֹמֵר אֲנִי הֵשֵׁם עוֹיְתִי פָשַׁעְתִּי חֲטָאתִי לְפָנֶיךָ אֲנִי
וּבִיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ אֲנִי הֵשֵׁם כִּפּוּר נָא לְעוֹנוֹת

וּלְפָשְׁעִים וְלַחֲטָאִים שְׁעוֹיָתִי וְשִׁפְשָׁעִתִּי וְשִׁחָטָאֲתִי לְפָנֶיךָ.
אֲנִי וּבִיתִי וּבְנֵי אֹהֶלְךָ עִם קְדוּשְׁךָ בְּכָתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה
עֲבָדְךָ כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל
חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִטְהָרוּ וְהֵם עֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם
כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג שִׁחָטוֹ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ וְנוֹתְנוֹ לְמִי שֶׁהוּא מְמַרֵס
בּוֹ עַל הָרֶבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבַּהִיכָל כְּדִי שֶׁלֹּא יִקְרוּשׁ נֶטֶל אֶת
הַמַּחֲתָה וְעָלָה לְרֹאשׁ הַמִּזְבֵּחַ וּפָנָה גָחִלִים הִילָךְ וְהִילָךְ
וְחוֹתָהּ (מִן הַמַּעֲבָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) וַיֵּרֶד וְהִנִּיחָהּ עַל הָרֶבֶד
הָרְבִיעִי שֶׁבַּעֲזָרָה:

ד בְּכָל יוֹם הִיא חוֹתָהּ בְּשֵׁל כֶּסֶף וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל זָהָב.
וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל זָהָב וּבָהּ הִיא מְכַנִּים בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ
בְּשֵׁל אַרְבָּעָה קִבִּין וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וְהַיּוֹם
חוֹתָהּ בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיא מְכַנִּים רִבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
בְּכָל יוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל סָאָה וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין.
וְהַיּוֹם חוֹתָהּ בְּשֵׁל שְׁלֹשָׁה קִבִּין וּבָהּ הִיא מְכַנִּים בְּכָל יוֹם
הֵיתָה כְּבֻדָּה וְהַיּוֹם קֵלָה בְּכָל יוֹם הֵיתָה יָדָה קֶצֶרָה וְהַיּוֹם
אֲרוּכָה בְּכָל יוֹם הִיא זָהָבָה יְרוּקָה וְהַיּוֹם אָדוּם דְּבָרֵי רִבִּי
מִנְחָם בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרֶס בְּשַׁחֲרִית וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים.
וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו בְּכָל יוֹם הֵיתָה דְּקָה וְהַיּוֹם דְּקָה
מִן הַדְּקָה:

ה' בְּכָל יוֹם כַּהֲנִים עוֹלִים בְּמִזְרְחוֹ שֶׁל כָּבֶשׂ וַיּוֹרְדִים
בְּמַעֲרְבוֹ. וְהַיּוֹם (כֹּהֵן גָּדוֹל) עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד בְּאַמְצַע.
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרֵד
בְּאַמְצַע. בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר.
וְהַיּוֹם מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן
גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו מִן הַקֶּתָּנוֹן שֶׁל זָהָב:

י' בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם אַרְבַּע מַעֲרֻכּוֹת וְהַיּוֹם חֲמֵשׁ. דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע. רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתֵּים. וְהַיּוֹם שְׁלֹשׁ:

פרק ה

הוֹצִיאָנוּ לוֹ אֶת הַכֹּפֶּה וְאֶת הַמַּחֲתָה וְחָפַן מְלֵא חֲפָנָיו.
וְנָתַן לְתוֹךְ הַכֹּפֶּה הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ. וְהִקְטִין לְפִי
קֶטְנֹו. וְכִד הָיְתָה מִדָּתָהּ. נָטַל אֶת הַמַּחֲתָה בְּיָמֵינוּ. וְאֶת
הַכֹּפֶּה בְּשִׁמְאָלוֹ. הָיָה מְהִלָּךְ בְּהִיכָל עַד שֶׁמָּגִיעַ לְבֵין שְׁתֵּי
הַפְּרוּכּוֹת. הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים.
וּבִינֵיהֶם אָמָה. רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שָׁם אֵלָּא פְּרָכָת
אַחַת בְּלִבָּד. שֶׁנֶּאֱמַר וְהַבְדִּילָה הַפְּרָכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים. הַחִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם.
וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן. מְהִלָּךְ בִּינֵיהֶן עַד שֶׁמָּגִיעַ לַצָּפוֹן. הִגִּיעַ
לַצָּפוֹן. הוֹפֵךְ פָּנָיו לַדְּרוֹם. מְהִלָּךְ לְשִׁמְאָלוֹ עִם הַפְּרָכָת.
עַד שֶׁהוּא מָגִיעַ לְאֶרֶץ. הִגִּיעַ לְאֶרֶץ. נֹתֵן אֶת הַמַּחֲתָה בֵּין
שְׁנֵי הַבָּדִים. צָבַר אֶת הַקֶּטֶר עַל גְּבִי גָחָלִים. וְנָתַם מְלֵא כָּל

הַבַּיִת כָּלוּ עֶשֶׂן יֵצֵא וּבֹא לוֹ בַּדֶּרֶךְ בַּיִת כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל
תְּפִלָּה קְצָרָה בַּבַּיִת הַחִיצוֹן וְלֹא הָיָה מֵאֲרִיךְ בַּתְּפִלָּתוֹ
שֶׁלֹא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל:

^ב מִשְׁנֻטֵּל הָאָרוֹן אֲבָן הָיְתָה שֵׁם מִימּוֹת נְבִיאִים רִאשׁוֹנִים
וּשְׁתֵּי הָיְתָה נִקְרָאת גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשׁ אַצְבָּעוֹת
וְעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן:

^ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמַרְס בּוֹ. נִכְנָס לְמָקוֹם
שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ אַחַת לְמַעְלָה.
וְשָׁבַע לְמַטָּה וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא לְמַעְלָה וְלֹא
לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת. אַחַת וְאַחַת.
אַחַת וּשְׁתַּיִם. אַחַת וְשְׁלֹשׁ. אַחַת וְאַרְבַּע. אַחַת וְחֲמִשׁ.
אַחַת וְשֵׁשׁ. אַחַת וְשָׁבַע. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הָזָהֵב שֶׁהָיָה
בְּהִיכָל:

^ד הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַשְּׁעִיר. שֶׁחָטוּ וְקִבֵּל בַּמִּזְרֵק אֶת דָּמוֹ.
נִכְנָס לְמָקוֹם שְׁנִכְנָס וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד וְהָזָה מִמֶּנּוּ
אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן לְהַזּוֹת לֹא
לְמַעְלָה וְלֹא לְמַטָּה. אֲלֵא כַּמְצָלִיף. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה. אַחַת.
אַחַת וְאַחַת. אַחַת וּשְׁתַּיִם. וְכוּלֵּי. יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן הַשְּׁנִי
שֶׁהָיָה בְּהִיכָל. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לֹא הָיָה שֵׁם אֲלֵא כֵּן
אֶחָד בְּלֶבֶד. נָטַל דָּם הַפָּר. וְהִנִּיחַ דָּם הַשְּׁעִיר. וְהָזָה מִמֶּנּוּ
עַל הַפִּרְכָּת שֶׁכִּנְגַד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ. אַחַת לְמַעְלָה וְשָׁבַע
לְמַטָּה. וְלֹא הָיָה מִתְכַּוֵּן וְכוּלֵּי. וְכֵךְ הָיָה מוֹנֶה וְכוּלֵּי.

נָטַל דָּם הַשְּׁעִיר וְהֵנִיחַ דָּם הַפָּר וְהָזָה מִמֶּנּוּ עַל הַפִּרְכָּת
שְׂכָנְגָד הָאָרוֹן מִבְּחוּץ אַחַת לְמַעַלָּה וְשִׁבַּע לְמַטָּה וְכוּלֵּי
עִירָה דָּם הַפָּר לְתוֹךְ דָּם הַשְּׁעִיר וְנָתַן אֶת הַמָּלֵא בְּרִיקָן:

ה' וַיֵּצֵא אֶל הַמִּזְבֵּחַ אֲשֶׁר לִפְנֵי יי' זֶה מִזְבֵּחַ הַזֶּהב הַתְּחִיל
מִחֹטֵא וַיִּזְרַד מֵהֵיכָן הוּא מִתְחִיל מִקְרָן מִזְרָחִית צְפוֹנִית
צְפוֹנִית מִעֲרָבִית מִעֲרָבִית דְּרוֹמִית דְּרוֹמִית מִזְרָחִית
מָקוֹם שֶׁהוּא מִתְחִיל בַּחֲטָאֵת עַל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן מִשֶּׁם
הָיָה גּוֹמֵר עַל מִזְבֵּחַ הַפְּנִימִי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּמִקְוֵמוֹ
הָיָה עוֹמֵד וּמִחֹטֵא וְעַל כֵּלָּן הָיָה נוֹתֵן מִלְמַטָּה לְמַעַלָּה
חוּץ מִזוֹ שֶׁהָיְתָה לִפְנֵי שְׁעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן מִלְמַעַלָּה לְמַטָּה:

י הָזָה עַל טְהָרוֹ שֶׁל מִזְבֵּחַ שִׁבַּע פְּעָמִים וְשִׁירֵי הַדָּם הָיָה
שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד מִעֲרָבִי שֶׁל מִזְבֵּחַ הַחִיצוֹן וְשֶׁל מִזְבֵּחַ
הַחִיצוֹן הָיָה שׁוֹפֵךְ עַל יְסוֹד דְּרוֹמִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ מִתְעַרְבִין
בָּאֶמָּה וַיִּזְצֹאֵן לְנַחַל קִדְרוֹן וְנִמְכְּרִין לַגִּנָּן לְזַבֵּל וּמוֹעֵלִין
בָּהֶן:

י כָּל מַעֲשֵׂה יוֹם הַפָּפוּרִים הָאֵמוּר עַל הַסֵּדֶר אִם הַקָּדִים
מַעֲשֵׂה לַחֲבִירוֹ לֹא עָשָׂה כָּלֹּם הַקָּדִים דָּם הַשְּׁעִיר לְדָם
הַפָּר יִחֲזוֹר וַיִּזָּה מִדָּם הַשְּׁעִיר לְאַחֵר דָּם הַפָּר וְאִם עַד
שֶׁלֹּא גָמַר אֶת הַמִּתְנֻנּוֹת שִׁבְעִימֵי הַדָּם יָבִיא דָּם
אַחֵר וַיִּחֲזוֹר וַיִּזָּה בַּתְּחִלָּה מִבְּפָנִים וְכֵן בְּהִכָּל וְכֵן בְּמִזְבֵּחַ
הַזֶּהב שֶׁכֵּלָּן כִּפְּרָה בְּפָנֵי עֶצְמָן רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמְרִים מִמָּקוֹם שֶׁפָּסַק מִשֶּׁם הוּא מִתְחִיל:

פרק ו

שְׁנֵי שְׁעֵירֵי יוֹם הַכַּפּוּרִים. מִצֻּתָּן שִׁיְהִיו שְׁנֵיהֶם שְׁוִין
 בְּמֵרָאָה וּבִקְוֹמָה וּבְדָמִים. וְלִקְיָחָתָן כְּאַחַד. וְאַף עַל
 פִּי שְׂאִינָן שְׁוִין בְּשֵׁרִין. לָקַח אֶחָד הַיּוֹם וְאַחַד לְמָחָר
 בְּשֵׁרִין. מֵת אֶחָד מֵהֶן. אִם עַד שְׁלֹא הִגְרִיל מֵת. יָקַח זֶוּג
 לְשֵׁנִי. וְאִם מִשְׁהִגְרִיל מֵת יָבִיא זֶוּג אַחֵר וַיִּגְרִיל עָלֵיהֶם
 בְּתַחֲלָה. וַיֹּאמֶר. אִם שָׁל שֵׁם מֵת. זֶה שְׁעָלָה עָלָיו הַגּוֹרֵל
 לְשֵׁם יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְאִם שָׁל עֲזָאזֵל מֵת. זֶה שְׁעָלָה עָלָיו
 הַגּוֹרֵל לְעֲזָאזֵל יִתְקַיֵּים תַּחֲתָיו. וְהַשְׁנִי יִרְעָה עַד שִׁסְתָּאב
 וַיִּמָּכֶר. וַיִּפְּלוּ דָמָיו לְנִדְבָה. שְׂאִין חֲטָאת הַצִּבּוֹר מֵתָה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמֵר תָּמוּת. וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה נִשְׁפָּךְ הַדָּם.
 יָמוּת הַמִּשְׁתַּלַּח. מֵת הַמִּשְׁתַּלַּח. יִשְׁפָּךְ הַדָּם:

בָּא לוֹ אֶצֶל שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח. וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו
 וּמִתְוֹדֶה. וְכֵן הִיָּה אוֹמֵר אֲנִי הַשֵּׁם עָוֹן פָּשְׁעוּ חֲטָאוּ
 לְפָנֶיךָ עַמֶּךָ בֵּית יִשְׂרָאֵל. אֲנִי בַשֵּׁם. כִּפֹּר נָא לַעֲוֹנוֹת
 וּלְפִשְׁעֵים וּלְחֲטָאִים שְׁעוּ וְשִׁפְּשְׁעוּ וְשִׁחֲטָאוּ לְפָנֶיךָ עַמֶּךָ
 בֵּית יִשְׂרָאֵל. כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ לֵאמֹר. כִּי
 בַיּוֹם הַזֶּה יְכַפֵּר עֲלֵיכֶם לְטָהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חֲטָאתֵיכֶם
 לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ. וְהַכֹּהֲנִים וְהָעָם הָעוֹמְדִים בַּעֲזָרָה. כְּשֶׁהִיוּ
 שׁוֹמְעִים שֵׁם הַמְּפֹרָשׁ שֶׁהוּא יוֹצֵא מִפִּי כֹהֵן גָּדוֹל. הִיוּ
 כּוֹרְעִים וּמִשְׁתַּחֲוִים וְנוֹפְלִים עַל פְּנֵיהֶם וְאוֹמְרִים בְּרוּךְ
 כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג מִסְרֹו לְמִי שֶׁהָיָה מוֹלִיכוֹ. הַכֹּל כְּשֶׁרִין לְהוֹלִיכוֹ. אֶלֶּא
שֶׁעָשׂוּ הַכֹּהֲנִים (גְּדוּלִים) קָבַע. וְלֹא הָיוּ מְנִיחִין אֶת יִשְׂרָאֵל
לְהוֹלִיכוֹ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי מַעֲשֶׂה וְהוֹלִיכוֹ עַרְסָלָא מַצְפּוּרִי
וְיִשְׂרָאֵל הָיָה:

ד וְכַבֵּשׁ עָשׂוּ לוֹ מִפְּנֵי הַבְּבָלִיִּים. שֶׁהָיוּ מִתְלַשִּׁים בְּשַׁעְרֹו.
וְאוֹמְרִים לוֹ טוֹל וְצֹא. טוֹל וְצֹא. מִיִּקְרִי יְרוּשָׁלַיִם הָיוּ מְלוֹיִן
אוֹתוֹ. עַד סָכָה הָרֵאשׁוֹנָה. עָשָׂר סָכּוֹת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד
צוּק. תִּשְׁעִים רִיס שִׁבְעָה וּמֵחָצָה לְכָל מִיל:

ה עַל כָּל סָכָה וְסָכָה אוֹמְרִים לוֹ. הָרִי מְזוֹן וְהָרִי מִים. וּמְלוֹיִן
אוֹתוֹ מִסָּכָה לְסָכָה. חוּץ מֵאַחֲרוֹנָה שִׁבְהֶן. שְׁאִינוּ מַגִּיעַ
עִמּוֹ לַצּוּק. אֶלֶּא עוֹמֵד מֵרְחוֹק. וְרוֹאֶה אֶת מַעֲשָׂיו:

ו מָה הָיָה עוֹשֶׂה חוֹלֵק לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית. חֲצִיו קָשׁוּר
בְּסָלַע וְחֲצִיו קָשׁוּר בֵּין שְׁתֵּי קַרְנָיו. וְדַחְפוֹ לְאַחֲרָיו. וְהוּא
מִתְגַּלְגֵּל וְיוֹרֵד. וְלֹא הָיָה מַגִּיעַ לְחֲצִי הָהָר. עַד שֶׁנַּעֲשֶׂה
אַבְרִים אַבְרִים. בָּא וַיֵּשֶׁב לוֹ תַּחַת סָכָה אַחֲרוֹנָה עַד
שֶׁתַּחֲשֹׁד. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָא בְּגָדִים. מְשַׁיְצָא חוּץ לְחוֹמַת
יְרוּשָׁלַיִם. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר. מִשְׁעַת דְּחִיתוֹ לַצּוּק:

ז בָּא לוֹ אֶצֶל פֶּר וְשַׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין. קָרַעַן וְהוֹצִיא אֶת
אִמּוּרֵיהֶן. נִתְּנָן בְּמֶגֶס. וְהַקְטִירָם עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. קִלְעֹן
בְּמִקְלָעוֹת וְהוֹצִיאוֹן לְבֵית הַשְּׂרִיפָה. וּמֵאִמָּתִי מְטֵמָאִין
בְּגָדִים. מְשַׁיְצָאוּ חוּץ לְחוֹמַת הָעֶזְרָה. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר
מְשַׁיְצִית הָאוֹר בְּרַבֵּן:

ח אָמְרוּ לוֹ לִכְהֵן גָּדוֹל־הַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־וּמִנֵּי הָיוּ יוֹדְעִין
שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־דְּרָכָיוֹת הָיוּ עוֹשִׂין וּמִנִּיפִין בְּסוּדְרֵין
וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־אָמַר רַבִּי יְהוּדָה וְהֵלֵא סִימָן
גָּדוֹל הָיָה לָהֶם־מִירוּשָׁלַם וְעַד בֵּית הַדּוּדוֹ שְׁלֹשָׁה מִלִּין־
הוֹלְכִין מִלִּל וְחוֹזְרִין מִלִּל־וְשׁוֹהִין כְּדֵי מִלִּל־וְיוֹדְעִין שֶׁהַגֵּיעַ
שְׁעִיר לַמִּדְבָּר־

ברייתא

והיא משנה לפי תי"ט

רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר־וְהֵלֵא סִימָן אַחֵר הָיָה לָהֶם־לְשׁוֹן שֶׁל
זְהוּרִית־הָיָה קָשׁוּר עַל פֶּתַח־וּשֶׁל הַיֶּכֶל־וּכְשֶׁהַגֵּיעַ שְׁעִיר
לַמִּדְבָּר־הָיָה הַלְשׁוֹן מִלְּבִין שֶׁנֶּאֱמַר אִם יִהְיוּ חֲטָאִיכֶם
כְּשָׁנִים כְּשֶׁלֶּג יִלְבִּינוּ־

פרק ז

בָּא לוֹ כֹּהֵן גָּדוֹל לַקְרוֹת־אִם רָצָה לַקְרוֹת בְּבִגְדֵי בּוּץ־
קוֹרָא־וְאִם לֹא־קוֹרָא בְּאַצְטָלִית לָבָן מְשֻׁלוֹ־חֲזֹן
הַכֶּנֶסֶת גּוּטֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וְנוֹתְנוּ לְרֹאשׁ הַכֶּנֶסֶת־וְרֹאשׁ
הַכֶּנֶסֶת נּוֹתְנוּ לְסִגָּן־וְהַסִּגָּן נּוֹתְנוּ לִכְהֵן גָּדוֹל־וְכֹהֵן גָּדוֹל
עוֹמֵד־וּמִקְבֵּל־ (וְקוֹרָא עוֹמֵד)־וְקוֹרָא אַחֲרֵי מוֹת וְאָדָּ
בְּעֶשְׂרִי־וְגוֹלֵל סֵפֶר תּוֹרָה־וּמִנִּיחוּ בְּחִיקוֹ־וְאוֹמֵר־יֹתֵר
מִמָּה שֶׁקָּרָאתִי לְפָנֶיכֶם־כְּתוּב כָּאֵן־וּבְעֶשְׂרִי שֶׁבְּחֻמֶּשׁ
הַפָּקָדִים קוֹרָא עַל פֶּה־וּמִבְרָךְ עָלֶיהָ שְׁמִנָּה בְּרָכוֹת־עַל
הַתּוֹרָה־וְעַל הָעֲבוֹדָה־וְעַל הַהוֹדָאָה־וְעַל מַחִילַת הָעוֹן־

וְעַל הַמִּקְדָּשׁ (בַּפָּנִי עֲצֻמוֹ) וְעַל יִשְׂרָאֵל (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל
הַכֹּהֲנִים (בַּפָּנִי עֲצֻמָּן) וְעַל שְׂאֵר הַתְּפִלָּה:

ב הָרוּאָה כֹּהֵן גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא אֵינוֹ רוֹאֶה פֶּר וְשֹׁעִיר
הַנִּשְׂרָפִין וְהָרוּאָה פֶּר וְשֹׁעִיר הַנִּשְׂרָפִין אֵינוֹ רוֹאֶה כֹּהֵן
גָּדוֹל כְּשֶׁהוּא קוֹרֵא לֹא מִפָּנֵי שְׂאֵינוֹ רִשְׁאֵי אֱלָא שְׁהִיתָה
דָּרֵךְ רְחוּקָה וּמִלֵּאכֶת שְׁגִיחָהּ שׁוֹה כְּאַחַת:

ג אִם בִּבְגְדֵי בּוֹץ קוֹרֵא קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו פָּשֵׁט יָרֵד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ
יָדָיו וְרַגְלָיו וַיֵּצֵא וַעֲשֶׂה אֶת אֵילּוֹ וְאֶת אֵיל הָעֵם וְאֶת
שִׁבְעַת כִּבְשִׁים תְּמִימִים (בְּנֵי שָׁנָה) דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
רַבִּי עֲקִיבָא אֹמֵר עִם תְּמִיד שֶׁל שַׁחַר הָיוּ קָרְבִּין וּפֶר
הָעוֹלָה וְשֹׁעִיר הַנִּנְעָשָׂה בַּחוּץ הָיוּ קָרְבִּין עִם תְּמִיד שֶׁל בֵּין
הָאַרְבָּעִים:

ד קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֵּרֵד וְטָבַל וְעָלָה וְנִסְתַּפַּג
הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי לָבָן וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וְנִכְנָס לְהוֹצִיא
אֶת הַכֹּף וְאֶת הַמַּחֲתָה קֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט וַיֵּרֵד
וְטָבַל עָלָה וְנִסְתַּפַּג הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלִבָּשׁ וְקֹדֶשׁ יָדָיו
וְרַגְלָיו וְנִכְנָס לְהַקְטִיר קֶטֶרֶת שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים וְלִהְיוֹת
אֶת הַנִּירוֹת וְקֹדֶשׁ יָדָיו וְרַגְלָיו וּפָשֵׁט הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי עֲצֻמוֹ
וְלִבָּשׁ וּמִלּוּן אוֹתוֹ עַד בֵּיתוֹ וַיּוֹם טוֹב הָיָה עוֹשֶׂה לְאוֹהֲבָיו
בְּשַׁעֲהָ שִׁינָּא בְּשָׁלוֹם מִן הַקֹּדֶשׁ:

ה כֹּהֵן גָּדוֹל מְשַׁמֵּשׁ בְּשִׁמּוֹנָה כָּלִים וְהַהֲדִיּוֹט בְּאַרְבָּעָה
בְּכַתָּנֹת וּמִכְנָסִים וּמִצְנָפֹת וְאַבְנֵט מוֹסִיף עָלָיו כֹּהֵן גָּדוֹל
חֹשֶׁן וְאַפֻּד וּמַעִיל וְצִיץ בָּאֵלוֹ נִשְׁאָלִין בְּאוּרִים וְתַמִּים
וְאֵין נִשְׁאָלִין בָּהֶן לַהֲדִיּוֹט אֶלָּא לְמַלְךְ וּלְבֵית דִּין וְלַמִּי
שֶׁהֻצְבּוֹר צָרִיךְ בּוֹ:

פרק ח

י' הַכַּפּוּרִים אָסוּר בְּאֲכִילָה וּבִשְׁתִּיָּה וּבִרְחִיצָה
וּבִסִּיכָה וּבִנְעִילַת הַסַּנְדֵּל וּבִתְשֻׁמִּישׁ הַמָּטָה וְהַמֶּלֶךְ
וְהַכֹּהֵן יִרְחֲצוּ אֶת פְּנֵיהֶם וְהַחִיָּה תִנְעוֹל אֶת הַסַּנְדֵּל דְּבָרֵי
רַבִּי אֱלִיעֶזֶר וְחַכָּמִים אוֹסְרִין:

ב הָאוֹכֵל כְּכֹתֶבֶת הַגֶּסֶה כְּמוֹהָ וּכְגִרְעִינָתָה וְהַשּׁוֹתֶה
מִלֵּא לְגִמּוֹ חַיִּיב כֹּל הָאוֹכֵלִין מִצִּטְרָפִין לְכְּכֹתֶבֶת וְכֹל
הַמִּשְׁקִין מִצִּטְרָפִין לְמִלֵּא לְגִמּוֹ הָאוֹכֵל וְשׁוֹתֶה אֵין
מִצִּטְרָפִין:

ג אֲכַל וְשָׁתָה בְּהֶעֱלֵם אַחַת אֵינוֹ חַיִּיב אֶלָּא חֲטָאת אַחַת
אֲכַל וְשָׁתָה וַעֲשֵׂה מִלֵּאכָה חַיִּיב שְׁתֵּי חֲטָאוֹת אֲכַל
אוֹכֵלִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין לְאֲכִילָה וְשָׁתָה מִשְׁקִין שְׁאֵינָן רְאוּיִין
לְשְׁתִּיָּה וְשָׁתָה צִיר אוֹ מִרְּס פָּטוּר:

ד הַתִּינוּקוֹת אֵין מַעֲנִין אוֹתָם בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים אֲבָל מִחֲנֻכִּין
אוֹתָם לִפְנֵי שָׁנָה וּלְפָנֵי שְׁנָתִים בְּשִׁבְלִי שִׁיְהִיו רְגִילִין
בַּמִּצּוֹת:

ה עוברָה שְׁהִרְיָחָהּ. מֵאֲכִילִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתָּשִׁיב נִפְשָׁהּ. חוֹלָה מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי בְּקִיאִין. וְאִם אֵין שָׁם בְּקִיאִין. מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ עַל פִּי עֲצָמוֹ. עַד שִׁיאֲמַר דִּי:

י מִי שֶׁאֲחִזּוּ בְּלִמּוּס. מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ אֲפִילוּ דְּבָרִים טְמֵאִים עַד שִׁיאֲוִרוּ עֵינָיו. מִי שֶׁנִּשְׁכָּח כָּלֵב שׁוֹתָהּ. אֵין מֵאֲכִילִין אוֹתוֹ מִחֲצָר כָּבֵד שָׁלוֹ. וְרַבִּי מִתִּיא בֶן חֲרָשׁ מִתִּיר. וְעוֹד אָמַר רַבִּי מִתִּיא בֶן חֲרָשׁ הַחוֹשֵׁשׁ בְּגִרוֹנוֹ. מִטִּילִין סֵם בְּתוֹךְ פִּיו בְּשֶׁבֶת. מִפְּנֵי שֶׁהוּא סָפֵק נִפְשׁוֹת. וְכָל סָפֵק נִפְשׁוֹת דּוֹחָה אֶת הַשֶּׁבֶת:

י' מִי שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלָת. סָפֵק הוּא שָׁם. סָפֵק אֵינוֹ שָׁם. סָפֵק חֵי. סָפֵק מֵת. סָפֵק נִכְרִי. סָפֵק יִשְׂרָאֵל. מִפְּקָחִין עָלָיו אֶת הַגָּל. מִצְאוּהוּ חֵי. מִפְּקָחִין עָלָיו. וְאִם מֵת. יִגִּיחוּהוּ:

ח חֲטָאֵת וְאַשָׁם וְדָאִי מְכַפְּרִין. מִיתָה וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפְּרִין עִם הַתְּשׁוּבָה. תְּשׁוּבָה מְכַפֶּרֶת עַל עֲבִירוֹת קְלוֹת. עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה. וְעַל הַחֲמוּרוֹת הִיא תּוֹלָה עַד שִׁיבּוֹא יוֹם הַכְּפוּרִים וַיִּכְפֹּר:

ט הָאֹמֵר אֲחֻטָּא וְאַשׁוּב אֲחֻטָּא וְאַשׁוּב אֵין מְסַפִּיקִין בִּידּוֹ לַעֲשׂוֹת תְּשׁוּבָה. אֲחֻטָּא וְיוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְמָקוֹם. יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם לְחִבְרוֹ. אֵין יוֹם הַכְּפוּרִים מְכַפֵּר. עַד שִׁירְצָה אֶת חִבְרוֹ. אֶת זֶה דָּרַשׁ רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה. מְכַל חֲטָאֵתִיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּתְּהֶרוּ. עֲבִירוֹת שְׁבִין

אָדָם לְמָקוֹם יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר. עֲבִירוֹת שְׁבִין אָדָם
 לְחִבְרוֹ. אֵין יוֹם הַכַּפּוּרִים מְכַפֵּר עַד שִׁירְצָה אֶת חֲבִירוֹ.
 אָמַר רַבִּי עֲקִיבָא אֲשֶׁרִיכֶם יִשְׂרָאֵל. לִפְנֵי מִי אַתֶּם מְטַהְרִין.
 מִי מְטַהֵר אֶתְכֶם. אָבִיכֶם שְׁבַשְׁמִים. שְׁנֹאֵמַר וְזָרְקֵתִי
 עֲלֵיכֶם מִים טְהוֹרִים וְטִהַרְתֶּם. וְאֹמַר מִקּוֹה יִשְׂרָאֵל יֵי.
 מֶה מִקּוֹה מְטַהֵר אֶת הַטְּמְאִים. אֵף הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 מְטַהֵר אֶת יִשְׂרָאֵל: סליק

מסכת סוכה

פרק א

סָכָה שֶׁהִיא גְבוּהָה לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרִים אַמָּה פְּסוּלָה: רַבִּי
יְהוּדָה מְכַשִּׁיר: וְשֵׁאִינָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים:
וְשֵׁאִין לָהּ שְׁלֹשׁ דְּפָנוֹת וְשַׁחֲמָתָה מְרַבָּה מִצִּלָּתָה: פְּסוּלָה:
סָכָה יִשְׁנָה בֵּית שְׁמַאי פּוֹסְלִין: וּבֵית הַלֵּל מְכַשִּׁירִין: וְאִיזוֹ
הִיא סָכָה יִשְׁנָה: כָּל שֶׁעָשְׂאָה קֶדֶם לַחֵג שְׁלֹשִׁים יוֹם: אֲבָל
אִם עָשְׂאָה לְשֵׁם חֵג: אֲפִילוּ מִתְחַלֶּת הַשָּׁנָה בְּשָׂרָה:

בִּהְעוֹשָׂה סָכָתוֹ תַּחַת הָאֵילָן כְּאֵלוּ עָשְׂאָה בְּתוֹךְ הַבַּיִת:
סָכָה עַל גִּבִּי סָכָה: הָעֲלִיזוֹנָה בְּשָׂרָה: וְהַתְּחַתּוֹנָה פְּסוּלָה:
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר: אִם אֵין דִּיּוּרִין בְּעֲלִיזוֹנָה: הַתְּחַתּוֹנָה
בְּשָׂרָה:

ג פָּרֶס עָלֶיהָ סֵדִין מִפְּנֵי הַחֲמָה: אוֹ תַּחְתִּיהָ מִפְּנֵי הַנָּשֶׁר:
אוֹ שִׁפְרֶס עַל גִּבִּי הַקִּנּוֹף פְּסוּלָה: אֲבָל פּוֹרֶס הוּא: עַל גִּבִּי
נִקְלִיטֵי הַמָּטָה:

ד הִדְלָה עָלֶיהָ אֶת הַגָּפֶן: וְאֶת הַדִּלְעָת: וְאֶת הַקִּיסוֹם: וְסִכְךָ
עַל גְּבֵה פְּסוּלָה: וְאִם הָיָה סִכּוּךְ הַרְבֵּה מֵהֵן: אוֹ שֶׁקֶצֶץ:
בְּשָׂרָה: זֶה הַכֹּל: כָּל דָּבָר שֶׁהוּא מְקַבֵּל טִמְאָה: וְאֵין גְּדוּלוֹ
מִן הָאָרֶץ: אֵין מְסַכֵּכִין בּוֹ: וְכָל דָּבָר שֶׁאִינוֹ מְקַבֵּל טִמְאָה:
וְגְדוּלוֹ מִן הָאָרֶץ: מְסַכֵּכִין בּוֹ:

ה חבילי קש וחבילי עצים וחבילי זרדין אין מסככין בהן.
וכלן שהתירן בשרות וכלן בשרות לדפנות:

י מסככין בנסרים דברי רבי יהודה ורבי מאיר אוסר נתן
עליה נסר שהוא רחב ארבעה טפחים בשרה ובלבד
שלא יישן תחתיו:

י' תקרה שאין עליה מעזיבה רבי יהודה אומר בית שמאי
אומרים מפקפק ונוטל אחת מבנות וביית הלל אומרים
מפקפק או נוטל אחת מבנות רבי מאיר אומר נוטל
אחת מבנות ואינו מפקפק:

י"ה המקרה סכתו בשפודין או בארוכות המטה אם יש
ריוח ביניהן כמותן בשרה החוטט בגדיש לעשות בו
סכה אינה סכה:

ט המשלשל דפנות מלמעלה למטה אם גבוה מן הארץ
שלשה טפחים פסולה מלמעלה למטה אם גבוה מן
הארץ עשרה טפחים בשרה רבי יוסי אומר בשם
שמלמטה למעלה עשרה טפחים כך מלמעלה למטה
עשרה טפחים הרחיק את הסכוד מן הדפנות שלשה
טפחים פסולה:

י' בית שנפחת וסכך על גביו אם יש מן הכתל לסכוד
ארבע אמות פסולה וכן חצר שהיא מקפת אכסדרה:

סָכָה גְדוּלָּה שֶׁהָקִיפּוּהָ בְּדָבָר שֶׁאֵין מְסַכְכִּין בּוֹ. אִם יֵשׁ
תַּחְתָּין אַרְבַּע אַמּוֹת פְּסוּלָה:

י"א הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ כַּמִּין צָרִיף. אוֹ שֶׁסִּמְכָה לְכַתֵּל. רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹסֵל מִפְּנֵי שֶׁאֵין לָהּ גִּג. וְחֻכְמִים מְכַשִּׁירִין.
מִחֲצֵלֶת קָנִים גְּדוּלָּה. עֲשָׂאָה לְשִׁכִּיבָה. מְקַבֵּלֶת טִמְאָה.
וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָה מְקַבֵּלֶת
טִמְאָה. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַחַת קֶטְנָה וְאַחַת גְּדוּלָּה.
עֲשָׂאָה לְשִׁכִּיבָה מְקַבֵּלֶת טִמְאָה. וְאֵין מְסַכְכִּין בָּהּ. לְסִכּוּד
מְסַכְכִּין בָּהּ וְאֵינָה מְקַבֵּלֶת טִמְאָה:

פֶּרֶק ב

הַיֵּשֶׁן תַּחַת הַמָּטָה בְּסִכָּה. לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ. אָמַר רַבִּי
יְהוּדָה נוֹהֲגִין הֵינּוּ. שֶׁהֵינּוּ יֹשְׁנִים תַּחַת הַמָּטָה
בְּפָנֵי הַזְּקֵנִים. וְלֹא אָמְרוּ לָנוּ דָּבָר. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַעֲשֵׂה
בְּטָבִי עֲבָדוֹ שֶׁל רַבִּן גַּמְלִיאֵל שֶׁהָיָה יֹשֵׁן תַּחַת הַמָּטָה.
וְאָמַר לָהֶן רַבִּן גַּמְלִיאֵל לַזְּקֵנִים. רְאִיתֶם טָבִי עֲבָדִי שֶׁהוּא
תֹלְמִיד חָכָם. וְיֹדֵעַ שֶׁעֲבָדִים פְּטוּרִים מִן הַסִּכָּה. לְפִיכָךְ
יֹשֵׁן הוּא תַּחַת הַמָּטָה. וּלְפִי דְרָכְנוּ לְמַדְנֹה שֶׁהַיֵּשֶׁן תַּחַת
הַמָּטָה לֹא יֵצֵא יָדֵי חוּבָתוֹ:

ב' הַסּוֹמֵךְ סִכְתּוֹ בְּכָרְעֵי הַמָּטָה כְּשֶׁרָה. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר
אִם אֵינָה יְכוּלָּה לַעֲמֹד בְּפָנֵי עֲצָמָה. פְּסוּלָה. סִכָּה
הַמְדַבֵּלֶת וְשִׁצְלָתָהּ מְרַבָּה מִחֲמַתָּהּ כְּשֶׁרָה. הַמְעוֹבָה

בְּמִין בֵּית אֶף עַל פִּי שְׂאִין הַכּוֹכְבִּים נִרְאִים מִתּוֹכָהּ.
בְּשֶׁרָה:

ג הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ בְּרֹאשׁ הָעֵגְלָה אוֹ בְּרֹאשׁ הַסְּפִינָה.
בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב בְּרֹאשׁ הָאֵילָן אוֹ עַל גִּבִּי
גָּמֶל בְּשֶׁרָה וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב שְׁתֵּים בְּאֵילָן וְאַחַת
בְּיַד אָדָם אוֹ שְׁתֵּים בְּיַד אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן בְּשֶׁרָה.
וְאִין עוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב שְׁלֹשָׁה בְּיַד אָדָם וְאַחַת בְּאֵילָן.
בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב זֶה הַכָּלָל כָּל שִׁנְטֵל הָאֵילָן
וְיֻכּוֹלָה לַעֲמֹד בַּפָּנִי עֲצָמָהּ בְּשֶׁרָה וְעוֹלִין לָהּ בַּיּוֹם טוֹב:

ד הָעוֹשֶׂה סִכְתּוֹ בֵּין הָאֵילָנוֹת וְהָאֵילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ.
בְּשֶׁרָה שְׁלוּחֵי מִצְוָה פְּטוּרִין מִן הַסֵּכָה חוֹלִין וּמִשְׁמִשִּׁיהֶן.
פְּטוּרִין מִן הַסֵּכָה אוֹכְלִין וְשׁוֹתִין עֲרָאֵי חוּץ לַסֵּכָה:

ה מַעֲשֶׂה וְהִבִּיאוּ לוֹ לָרֶבֶן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לְטַעֹם הַתְּבָשִׁיל.
וּלְרֶבֶן גְּמְלִיאֵל שְׁתֵּי כּוֹתְבוֹת וְדָלִי שֶׁל מִים וְאָמְרוּ הָעָלוּם
לַסֵּכָה וּכְשֶׁנָּתְנוּ לוֹ לְרַבִּי צְדוֹק אָכַל פָּחוֹת מִכִּבִּיצָה נָטְלוּ
בַּמֶּפֶה וְאָכְלוּ חוּץ לַסֵּכָה וְלֹא בִירֶךְ אַחֲרָיו:

ו רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אַרְבַּע עֲשָׂרָה סְעוּדוֹת חַיִּיב אָדָם
לֶאֱכֹל בַּסֵּכָה אַחַת בַּיּוֹם וְאַחַת בַּלַּיְלָה וּחְכָמִים אוֹמְרִים
אִין לְדַבֵּר קֶצֶף חוּץ מִלַּיְלָה יוֹם טוֹב רִאשׁוֹן שֶׁל חָג בַּלְבָּד.
וְעוֹד אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מִי שֶׁלֹּא אָכַל בַּלַּיְלָה יוֹם טוֹב
הָרִאשׁוֹן יִשְׁלִים בַּלַּיְלָה יוֹם טוֹב הָאַחֲרוֹן וּחְכָמִים אוֹמְרִים

אין לדבר תשלומין. על זה נאמר מעות לא יוכל לתקון
וחסרון לא יוכל להמנות:

^י מי שהיה ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. בית
שמאי פוסלין. ובית הלל מכשירין. אמרו להן בית הלל
לבית שמאי. לא כך היה מעשה שהלכו זקני בית שמאי
וזקני בית הלל לבקר את רבי יוחנן בן החורני. ומצאוהו
שהיה יושב ראשו ורבו בספה ושלחנו בתוך הבית. (ולא
אמרו לו דבר.) אמרו להן בית שמאי משם ראיה. אף
הם אמרו לו. אם בן היית נוהג לא קימת מצות ספה
מימך:

^ח נשים ועבדים וקטנים. פטורים מן הספה. קטן שאינו
צריך לאמו חייב בספה. מעשה וילדה כלתו של שמאי
הזקן. ופחת את המעזיבה. וסבך על גבי המטה בשביל
הקטן:

^ט כל שבעת הימים. אדם עושה סכתו קבע וביתו עראי.
ירדו גשמים. מאימתי מתר לפנות משתסרח המקפה.
משלו משל למה הדבר דומה. לעבד שבא למזוג בוס
לרבו. ושפך לו קתון על פניו:

פרק ג

לולב הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו פסול. נפרדו עליו
 כשר. רבי יהודה אומר יאגדנו מלמעלה. ציני הר הברזל
 כשרות. לולב שיש בו שלשה טפחים כדי לנגע בו
 כשר:

^א הדס הגזול והיבש פסול. של אשרה ושל עיר הנדחת
 פסול. נקטם ראשו. נפרצו עליו. או שהיו ענביו מרבות
 מעליו פסול. ואם מעטן כשר. ואין ממעטין ביום טוב:

^ג ערבה גזולה ויבשה פסולה. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת פסולה. נקטם ראשה. נפרצו עליה והצפצפה
 פסולה. כמושה. ושנשרו מקצת עליה. ושל בעל כשרה:

^ד רבי ישמעאל אומר. שלשה הדסים ושתי ערבות. לולב
 אחד. ואתרוג אחד. אפילו שנים קטומים ואחד אינו
 קטום. רבי טרפון אומר אפילו שלשתן קטומים. רבי
 עקיבא אומר בשם שלולב אחד. ואתרוג אחד. כן הדס
 אחד. וערבה אחת:

^ה אתרוג הגזול והיבש. פסול. של אשרה. ושל עיר
 הנדחת. פסול. של ערלה. פסול. של תרומה טמאה.
 פסול. של תרומה טהורה. לא יטול. ואם נטל כשר. של

דמאי בית שמאי פוסלין ובית הלל מכשירין של מעשר
שני בירושלים לא יטול ואם נטל כשר:

^י עלתה חזזית על רבו. נטלה פטמתו. נקלף. נסדק. נקב
וחסר כל שהוא פסול. עלתה חזזית על מיעוטו. נטל
עוקצו. נקב ולא חסר כל שהוא כשר. אתרוג הכושי.
פסול. והירוק ככרתי. רבי מאיר מכשיר. ורבי יהודה
פוסל:

^י שיעור אתרוג הקטן. רבי מאיר אומר פאגוז. רבי יהודה
אומר כביצה. ובגדול כדי שיאחוז שנים בידו אחת. דברי
רבי יהודה. רבי יוסי אומר אפילו אחד (בשתי ידי):

^ח אין אוגדין את הלולב אלא במינו. דברי רבי יהודה.
רבי מאיר אומר אפילו במשיחה. אמר רבי מאיר מעשה
באנשי ירושלים שהיו אוגדין את לולביהן בגימזנים של
זהב. אמרו לו במינו היו אוגדין אותו מלמטה:

^ט והיכן היו מנענעין. בהודו ליי תחלה וסוף. ובאנא יי
הושיעה נא. דברי בית הלל. בית שמאי אומרים אף
באנא יי הצליחה נא. אמר רבי עקיבא צופה הייתי ברבן
גמליאל ורבי יהושע שכל העם היו מנענעין את לולביהן
והן לא נענעו. אלא באנא יי הושיעה נא (בלבד). מי שבא
בדרך ולא היה בידו לולב לטול. לכשיפגס לביתו יטול
על שלחנו. לא נטל שחרית יטול בין הערבים. שכל היום
כשר ללולב:

י' מי שהיה עבד או אשה או קטן מקרין אותו. עונה אחריהן מה שהן אומרים. ותהי לו מארה. אם היה גדול מקרא אותו עונה אחריו הללויה:

יא מקום שנהגו לכפול יכפול. לפשוט יפשוט. לברך אחריו. יברך אחריו. הכל כמנהג המדינה. הלוקח לולב מחבירו בשביעית. נותן לו אתרוג במתנה. לפי שאין רשאי ללקחו בשביעית:

יב בראשונה היה לולב נטל במקדש שבעה. ובמדינה יום אחד. משחרב בית המקדש. התקין רבן יוחנן בן זכאי שיהא לולב נטל במדינה שבעה זכר למקדש. ושיהא יום הנף כלו אסור:

יג יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. כל העם מוליכין את לולביהן לבית הכנסת. למחרת משכימין ובאים. כל אחד ואחד מכיר את שלו ונוטלו. מפני שאמרו חכמים אין אדם יוצא ידי חובתו ביום טוב הראשון של חג בלולבו של חבירו. ושאר ימי החג אדם יוצא ידי חובתו בלולבו של חבירו:

יד רבי יוסי אומר יום טוב ראשון של חג שחל להיות בשבת. ושכח והוציא את הלולב לרשות הרבים. פטור. מפני שהוציאו ברשות:

^{טו} מִקְבֵּלֶת אִשָּׁה מִיד בְּנֶהּ. וּמִיד בַּעֲלָהּ. וּמַחְזִירָתוֹ לַמִּים
בְּשַׁבָּת. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר. בְּשַׁבָּת מַחְזִירִין. בְּיוֹם טוֹב
מוֹסִיפִין. וּבְמוֹעֵד מַחְלִיפִין. קָטָן הַיּוֹדֵעַ לִנְעֻגַע חַיִּיב בְּלוּלָב:

יום ט

פרק ד

לוּלָב וְעֶרְבָה. שֶׁשָּׂה וְשִׁבְעָה. הֶהָלֵל וְהַשְׁמָחָה שְׁמוֹנָה.
סָפָה וְנִסּוּךְ הַמִּים שִׁבְעָה. וְהַחֲלִיל חֲמִשָּׁה וְשֶׁשָּׁה:

^ב לִלוּלָב שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרֹאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. לִלוּלָב שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ג עֶרְבָה שִׁבְעָה. כִּיצַד יוֹם שְׁבִיעִי שֶׁל עֶרְבָה שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. עֶרְבָה שִׁבְעָה. וְשָׂאֵר כָּל הַיָּמִים שֶׁשָּׂה:

^ד מַצּוֹת לִלוּלָב כִּיצַד יוֹם טוֹב הָרֹאשׁוֹן שֶׁל חָג שָׁחַל לַהֲיוֹת
בְּשַׁבָּת. (כָּל הָעָם) מוֹלִיכִין אֶת לִוְלָבֵיהֶם לְהַר הַבַּיִת
מֵעֶרֶב שַׁבָּת. וְהַחֲזָנִים מְקַבְּלִין מֵהֶן. וְסוֹדְרִין אוֹתָן עַל גְּבִי
אֲצֻטָּבָא. וְהַזְקָנִים מְנִיחִין אֶת שְׁלֵהֶן בְּלִשְׁכָּה. וּמְלַמְּדִים
אוֹתָם לֵאמֹר כָּל מִי שֶׁמָּגִיעַ לִוְלָבִי בִידּוֹ הָרִי הוּא לוֹ בְּמַתָּנָה.
לְמַחֵר מְשַׁכְּמִין וּבָאִין. וְהַחֲזָנִים זוֹרְקִים אוֹתָם לַפְּנִיָּה.
וְהֵן מַחְסִיפִין וּמַכִּין אִישׁ אֶת חֲבִירוֹ. וְכִשְׂרָאוּ בֵּית דִּין
שָׁבְאוּ לִידֵי סַכָּנָה. הִתְקִינוּ שֶׁיֵּהָא כָּל אֶחָד וְאֶחָד נוֹטֵל
בְּבֵיתוֹ:

ה' מַצּוֹת עֲרֵבָה בִּיצֵד. מָקוֹם הָיָה לַמָּטָה מִירוּשָׁלַיִם וְנִקְרָא מוֹצֵא. יוֹרְדִין לָשֶׁם וּמִלְקָטִין מִשֵּׁם. מַרְבִּיּוֹת שֶׁל עֲרֵבָה. וּבִאֵין וְזוֹקְפִין אוֹתָן בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ וְרֹאשֵׁיהֶן כְּפּוֹפִין עַל גְּבִי הַמִּזְבֵּחַ. תִּקְעוּ וְהִרְיעוּ וְתִקְעוּ. בְּכָל יוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ פַּעַם אַחַת. וְאוֹמְרִים אָנָּה יְיָ הוֹשִׁיעָה נָּא אָנָּה יְיָ הַצְלִיחָה נָּא. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲנִי וְהוּא הוֹשִׁיעָה נָּא. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם מְקִיפִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ שִׁבְעָה פְּעָמִים. בְּשַׁעַת פְּטִירְתָּן מֵהֶן אוֹמְרִים. יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ יוֹפִי לָךְ מִזְבֵּחַ. רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ (לֵיָּהּ וּלְךָ מִזְבֵּחַ):

י' כַּמַּעֲשָׂהּוּ בַחֹל כִּךְ מַעֲשָׂהּוּ בְּשַׁבָּת. אֵלֹא שֶׁהָיוּ מְלַקְטִין אוֹתָן מֵעֶרֶב שַׁבָּת וּמִנִּיחִים אוֹתָן בְּגִיגִיּוֹת שֶׁל זֶהָב כְּדִי שֶׁלֹּא יִכְמוֹשׁ. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא אוֹמֵר חֲרִיּוֹת שֶׁל דָּקֶל הָיוּ מְבִיאִין. וְחוֹבְטִין אוֹתָן בְּקֶרֶקַע בְּצִדֵי הַמִּזְבֵּחַ. וְאוֹתוֹ הַיּוֹם נִקְרָא יוֹם חֲבוּט חֲרִיּוֹת:

י' מִיד הַתִּינוּקוֹת שׁוֹמְטִין אֶת לִוְלָבֵיהֶן. וְאוֹכְלִין אֶת רוֹגֵיהֶן:

ח' הַהִלֵּל וְהַשְׁמָחָה שְׁמוֹנָה. בִּיצֵד. מְלַמֵּד שְׁחִיב אָדָם בַּהִלֵּל וּבַשְׁמָחָה וּבִכְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג כְּשֶׁאֵר כָּל יְמוֹת הַחָג. סֵפָה שִׁבְעָה. בִּיצֵד. גָּמַר מִלֶּאֱכֹל לֹא יִתִּיר סֵפָתוֹ. אֲבָל מוֹרִיד אֶת הַכֵּלִים מִן הַמִּנְחָה וְלִמְעַלָּה. מִפְּנֵי כְבוֹד יוֹם טוֹב הָאֲחֵרוֹן שֶׁל חָג:

ט' נְסוּךְ הַמִּים (שִׁבְעָה). בִּיצֵד. צְלוּחִית שֶׁל זֶהָב מִחֻזָּקת שְׁלֹשָׁה לִזְגִים. הָיָה מְמִלָּא מִן הַשְּׁלֹחַ. הִגִּיעוּ לְשַׁעַר הַמִּים.

תקעו והריעו ותקעו. עלה בכבש ופנה לשמאלו. ושני ספלים של כסף היו שם. רבי יהודה אומר של סיד היו. אלא שהיו משחרין פניהם מפני היין. ומנקבין כמין שני חטמין דקין. אחד מעבה. ואחד דק. כדי שיהיו שניהם כלין בבית אחת. מערבי של מים. מזרחי של יין. עירה של מים לתוד של יין. ושל יין לתוד של מים יצא. רבי יהודה אומר. בלוג היה מנסך כל שמונה. ולמנסך אומרים לו הגביה ידך. שפעם אחת נסך אחד על גבי רגליו. ורגמוהו כל העם באתרוגיהן:

כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת. אלא שהיה ממלא מערב שבת חבית של זהב שאינה מקדשת. מן השלוח. ומניחה בלשכה. נשפכה או נתגלתה. היה ממלא מן הכיור. שהיין והמים המגלין. פסולים על גבי המזבח:

פרק ה

החליל חמשה וששה. זהו החליל של בית השואבה. שאינו דוחה לא את השבת ולא את יום טוב. אמרו. כל מי שלא ראה שמחת בית השואבה. לא ראה שמחה מימיו:

ב. במוצאי יום טוב הראשון של חג. היו יורדין לעזרת נשים. ומתקנין שם תקון גדול. ומגורות של זהב היו שם. וארבעה ספלים של זהב בראשיהן. וארבע סלמות לכל

אֶחָד וְאֶחָד וְאַרְבָּעָה יְלָדִים מִפְּרָחֵי כְהֵנָה וּבִידֵיהֶם כַּדִּים
 שֶׁל שֶׁמֶן שֶׁל מֵאָה וְעֶשְׂרִים לֹוג שֶׁהֵן מְטִילִין לְכָל סֶפֶל
 וְסֶפֶל:

^א מִבְּלֵאֵי מִכְנָסֵי כְהֵנִים וּמִהַמֵּינֵיהֶן הָיוּ מִפְּקִיעִין וּבָהֶן הָיוּ
 מְדַלִּיקִין לֹא הָיְתָה חֹצֵר בִּירוּשָׁלַם שְׂאִינָה מֵאִירָה מֵאוֹר
 בֵּית הַשּׁוֹאֵבָה:

^ד חֲסִידִים וְאַנְשֵׁי מַעֲשֵׂה הָיוּ מְרַקְדִים לִפְנֵיהֶם
 בַּאֲבֻקוֹת שֶׁל אֹזֶר שְׂבִידֵיהֶן וְאוֹמְרִים לִפְנֵיהֶן דְּבָרֵי
 שִׁירֹת וְתִשְׁבָּחוֹת וְהַלְלוֹם בְּכִנּוּרוֹת וּבִנְבָלִים וּבִמְצֻלָּתַיִם
 וּבַחֲצוֹצְרוֹת וּבְכָלִי שִׁיר בְּלֹא מִסְפָּר עַל חֲמִשָּׁה עָשָׂר
 מַעֲלוֹת הַיּוֹרְדוֹת מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים כְּנָגֵד
 חֲמִשָּׁה עָשָׂר שִׁיר הַמַּעֲלוֹת שְׁבַתְהֵלִים שְׁעָלִיהֶן לוֹיִם
 עוֹמְדִים בְּכָלִי שִׁיר וְאוֹמְרִים שִׁירָה עֹמְדוֹ שְׁנֵי הַכְּהֵנִים
 בְּשַׁעַר הָעֶלְיוֹן שִׁיּוֹרֵד מֵעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל לַעֲזֶרֶת נָשִׁים וְשִׁתִּי
 חֲצוֹצְרוֹת בִּידֵיהֶן קָרָא הַגָּבֵר תִּקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתִקְעוּ הַגִּיעוּ
 לְמַעַלָּה עֲשִׂירִית תִּקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתִקְעוּ הַגִּיעוּ לַעֲזָרָה
 תִּקְעוּ וְהָרִיעוּ וְתִקְעוּ הָיוּ תוֹקְעִין וְהוֹלְכִין עַד שֶׁמִּגִּיעִין
 לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא לַמִּזְרָח הַגִּיעוּ לְשַׁעַר הַיּוֹצֵא מִמִּזְרָח
 הִפְכוּ פָנֵיהֶן לְמַעְרָב וְאָמְרוּ אֲבוֹתֵינוּ שֶׁהָיוּ בְּמָקוֹם הַזֶּה
 אַחֲרֵיהֶם אֵל הֵיכָל יְיָ וּפָנֵיהֶם קִדְמָה וְהָמָּה מִשְׁתַּחֲוִיִּתִם
 קִדְמָה לְשִׁמְשׁ וְאָנוּ לָיָה עֵינֵינוּ רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר הָיוּ שׁוֹנִין
 וְאוֹמְרִין אָנוּ לָיָה וְלָיָה עֵינֵינוּ:

ה אין פּוֹחַתִּין מֵאַחַת וְעֶשְׂרִים תְּקִיעוֹת בַּמִּקְדָּשׁ. וְאִין מוֹסִיפִין עַל אַרְבָּעָה וּשְׁמוֹנָה. בְּכָל יוֹם הָיוּ שָׁם עֶשְׂרִים וְאַחַת תְּקִיעוֹת (בַּמִּקְדָּשׁ). שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וּבִמְוִסָּפִין הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד תִּשְׁעַ. וּבִעֲרַב שַׁבַּת הָיוּ מוֹסִיפִין עוֹד שֵׁשׁ. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל. עֶרֶב שַׁבַּת שַׁבְּתוֹךְ הַחֹג הָיוּ שָׁם שְׁמוֹנָה וְאַרְבָּעִים. שְׁלֹשׁ לַפְּתִיחַת שְׁעָרִים. שְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הָעֲלִיזֹן. וְשְׁלֹשׁ לַשַּׁעַר הַתַּחְתּוֹן. וְשְׁלֹשׁ לְמַלּוֹי הַמִּים. וְשְׁלֹשׁ עַל גְּבֵי מִזְבֵּחַ. תִּשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל שַׁחַר. וְתִשְׁעַ לְתַמִּיד שֶׁל בֵּין הָעֶרְבִים. וְתִשְׁעַ לְמוֹסָפִין. שְׁלֹשׁ לְהַבְטִיל אֶת הָעָם מִמְּלָאכָה. וְשְׁלֹשׁ לְהַבְדִּיל בֵּין קֹדֶשׁ לְחֹל:

י יוֹם טוֹב הָרֵאשׁוֹן שֶׁל חָג הָיוּ שָׁם שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וְאַלִּים שְׁנַיִם וּשְׁעִיר אֶחָד. נִשְׁתַּיְרוּ שָׁם אַרְבָּעָה עָשָׂר כִּבְשִׁים לְשִׁמּוֹנָה מִשְׁמֵרוֹת. בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן שָׁשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשַׁנִּי חֲמִשָּׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשְׁלִישִׁי אַרְבָּעָה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּרִבְעִי שְׁלֹשָׁה מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּחֲמִישִׁי שְׁנַיִם מְקַרְבִּין שְׁנַיִם שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשִׁשִּׁי אֶחָד מְקַרֵּב שְׁנַיִם. וְהַשָּׂאֵר אֶחָד אֶחָד. בְּשַׁבְּעִי כֶּלֶן שְׁוִין. בְּשְׁמִנִי חֲזִירוֹ לִפְּסִי כְּבָרְגָלִים. אָמְרוּ מִי שֶׁהִקְרִיב פָּרִים הַיּוֹם לֹא יִקְרִיב לְמַחֵר. אֶלָּא חוֹזְרִין חֲלִילָה:

י בשלשה פרקים בשנה היו כל המשמרות שוות.
באימורי הרגלים ובחלוק לחם הפנים. בעצרת אומרים
לו. הילך מצה הילך חמץ. משמר שזמנו קבוע הוא
מקריב תמידין נדרים ונדבות. ושאר קרבנות צבור.
ומקריב את הכל. יום טוב הסמוך לשבת בין מלפניה בין
לאחריה. היו כל המשמרות שוות בחלוק לחם הפנים:

מסכת ביצה

מסכת ראש השנה

מסכת תענית

מסכת מגילה

מסכת מועד קטן

מסכת חגיגה